vero falſiſsimã eſſe. Eſt quidem vera: ſi poſsibilitas, ſeu ſtatus poſſibilitatis ſe habeat vt prædicatum *quod* affirmatur de re exiſtenti ea ratione, qua exiſtit: ita vt *exiſtere rem ea ratione, qua exiſtit* ſit ſubiectum, de quo *eſſe poſsibile* affirmetur. Erit autem falſiſsima propoſitio, ſi ſtatus poſsibilitatis non ſit prædicatum *quod* affirmatur, ſed ratio *qua* res, quæ exiſtit aliqua ratione, exiſtat ea ratione: ſeu ſi affirmetur poſsibilitas, vt ratio ſufficiens, vt res ſit ea ratione, qua eſt. Etenim licet Petrum de facto currere ſit poſsibile: non tamen poſsibilitas eſt ratio ſufficiens, vt Petrus currat de facto.

53 Secundo noto, & infertur ex dictis, hoc quod eſt contingentia habere veritatem determinatam in ſtatu poſsibilitatis, dupliciter etiam intelligi poſſe. Primo loquendo de veritate, qua contingentibus conueniat poſsibilitas. Secundo loquendo de veritate, qua ratione poſsibilitatis conueniat illis aliqua actualitas. V. g. dupliciter poteſt intelligi futurum contingens habere veritatem determinatã in ſtatu poſsibilitatis: vel quia *eſſe futurum* habeat veritatem eſſendi poſsibile: vel quia ſufficiat ſtatus poſsibilitatis, vt conſenſui conueniat eſſe futurum. In hoc ſecundo ſenſu falſum eſt contingentia habere veritatem determinatam in ſtatu poſsibilitatis; ſecus in primo, vt conſtat ex dictis. Vlterius: dum dicitur conſenſus habere in ſtatu poſsibilitatis veritatem determinatam præ diſſenſu: ly *determinatè* debet appellare ſupra ſubiectũ dicti, reſpectu prædicati ipſius dicti: quod quidem dictum integrè acceptum ſe habet vt ſubiectum, de quo poſsibilitatis modus affirmatur: nõ vero ſe debet tenere ly *determinatè* ex parte totius dicti reſpectu modi. Eſt euidens: quia hæc propoſitio vera eſt *conſenſum eſſe determinatè futurum præ diſſenſu, eſt poſsibile*; ſecus hæc: *Futurum eſſe conſenſum poſsibile eſt, ſecus autem futurum eſſe diſſenſum*: etenim: cum, tam conſenſum exiſtere, quam exiſtere diſſenſum, poſsibile ſit, falſum eſt vni præ altero poſsibilitatem conuenire.

54 Ob eandem rationem cautè inſpiciendum eſt in propoſitionibus modalibus quando aliqua particula augens, vel diminuens, ſe tenet ex parte modi affirmati, quando autem ex parte dicti, de quo modus affirmatur: nam diuerſiſsimam propoſitionẽ conficiunt. Deſeruiat explicationi propoſitio illa, in qua ſæpe hic Recentior patitur æquiuocationem: nimirum. *Poſsibilis eſt volũtas actu conſentiens cum impoſsibilitate conſequente diſſentiendi.* Nam illa particula *cum impoſsibilitate cõſequente diſſentiendi.* Vel

ſe

ſe tenet ex parte dicti: vel ſe tenet ex parte modi. Si ſe teneat ex parte dicti, ſenſus erit: *Voluntatem actu conſentire reddendo diſſenſum impoſsibilem conſequenter, poſsibile eſt*: ad cuius propoſitionis verificationem ſufficit ſtatus poſsibilitatis. Si vero illa particula *cum impoſsibilitate conſequente diſſentiendi* ſe teneat ex parte modi: ſenſus erit *voluntatem conſentire ita eſt poſsibile, vt diſſentire ſit impoſsibile conſequenter*. Ex his duabus propoſitionibus prima: in qua ly *cum impoſsibilitate conſequente* ſe tenet ex parte dicti, eſt vera in ſtatu poſsibilitatis; quia ſufficit ſtatus poſsibilitatis, vt totum hoc ſubiectum *voluntatem conſentire reddendo diſſenſum impoſsibilem conſequenter* poſsibile ſit. At vero in ſecundo ſenſu falſa eſt: quia non ſufficit ſtatus poſsibilitatis ad actu conſentire reddendo diſſenſum impoſsibilem conſequenter: ad hoc enim vltra ſtatum poſsibilitatis requiritur, vel ipſa actualitas conſentiendi, vel ſaltem aliquid de facto connexum cum actualitate conſentiendi vt actu aliquādo exercita. Ex his præſuppoſitis, quæ à nullo mediocriter in dialectica inſtructo negari poſſunt, detectæ manent hujus Recentiores æquiuocationes.

55 Igitur ad probationem ſuæ ſententiæ: concedo quod, dum actu voluntas conſentit, dentur illa tria ſigna, nempe: ſignum voluntatis ſecundum ſe, ſignum voluntatis vt auxiliatæ; & ſignum actualis determinationis ad conſenſum cum impoſsibilitate conſequente diſſentiendi. Quam obrem vera eſt doctrina, quæ continetur in primo, & ſecundo præſuppoſito.

56 Quoad tertium præſuppoſitum diſtinguo, iuxta doctrinam datam, illam maiorē propoſitionem; quæ continet potiſsimū fundamentū huius ſingularis ſententiæ. *Omne quod exiſtit ea ratione, qua exiſtit, datur in ſtatu poſsibilitatis* ſi poſsibilitas, ſeu ſtatus poſsibilitatis ſe habeat vt prædicatum *quod* affirmatur, & *exiſtere rem ea ratione, qua exiſtit* ſit ſubiectum de quo *poſsibilitas*, ſeu *eſſe poſsibile* affirmetur: concedo: ſi ſtatus poſsibilitatis affirmetur vt ratio ſufficiens ad hoc, quod eſt exiſtere rē ea ratione qua exiſtit; ſiuē ad hoc, vt res exiſtat, qua ratione exiſtit, nego. Nā ex hoc fieret quod vt Petr⁹ de facto curreret, ſufficeret quod poſſet currere.

57 Ex quo deduces recte poſſe in ſtatu poſsibilitatis diſtingui illa tria ſigna, quæ hic author diſtinguit; non tamen ea accipiendo modo, quo ab hoc Authore accipiuntur. Etenim ſi poſsibilitas ſit intrinſeca rebus, conſiſtens in habitudine prædicatorū: optime poſſunt in ſtatu poſsibilitatis diſtingui tria ſigna. Primū conſiſtens in habitudine prædicatorū voluntatis. Secundū, aliquo

mod ›

Digitized by Google

modo poſterius noſtro concipiendi modo ad primũ, conſiſtens in habitudine prædicatorum, ſiuè in intrinſecis prædicatis voluntatis vt auxiliatæ, ſiuè libertatis proximæ ad conſenſum, & diſſenſum. Tertiũ denique conſiſtens in prædicatis intrinſecis conſentiendi. Hoc tertiũ ſignum non eſt poſsibilitas conſequens conſenſus, & impoſsibilitas conſequens diſſenſus; ſed poſsibilitas intrinſeca antecedens poſsibilitatis conſequentis conſenſus, & impoſsibilitatis conſequentis diſſenſus.

58 Nec obinde confundimus ſecundũ ſignũ cum tertio ſigno; Nã ſecũdũ ſignũ eſt ſignum poteſtatis, ſiuè poſsibilitatis extrinſecæ cõſenſus, & diſſenſus; nõ autẽ ſignum poſsibilitatis intrinſecæ; libertas enim, ſiuè conſideretur vt poſsibilis, ſiuè conſideretur vt exiſtens, nõ intrinſeca; ſed extrinſeca dũtaxat poſsibilitas eſt extremorum, reſpectu quorum libertas eſt, & indifferens poteſtas.

59 Hinc iã facile reſpondetur ad argumentũ contentũ n. 19. & 20. quo hic author ſuã nititur ſuadere ſententiã. Concedo igitur maiorẽ, & nego minorem, videlicet ſufficere ſtatũ poſsibilitatis ad veritatem determinatã futuritionis cõditionatæ conſenſus ſub auxilio A. Ad huius minoris probationem, quæ cõtinetur toto num. 20. nego quod pro tertio ſigno ſtatus poſsibilitatis, vltra poſsibilitatem antecedentẽ impoſsibilitatis conſequentis diſſenſus, detur etiã ipſa impoſsibilitas conſequens diſſenſus, excludens poſsibilitatẽ conſequentẽ ipſius diſſenſus: quia pro tertio illo ſigno ſolum verificatur quod hoc, quod eſt: *conſentire reddendo impoſſibile conſequenter diſſenſum* eſt antecedenter poſsibile poſsibilitate intrinſeca: minime vero ſufficit illud tertium ſignum, nec illud tertium ſignum eſt ratio, vt conſenſus ſit conſequenter poſsibilis, & diſſenſus ſit impoſsibilis conſequenter.

60 Ad probationẽ inſinuatã: videlicet in ſecũdo ſigno intelligi iam poſsibilitatẽ antecedentẽ conſenſus: conſequenterque in tertio ſigno aliquid aliud intelligi debere vltra hãc poſsibilitatẽ antecedentem: quod nihil aliud poteſt eſſe, quam poſsibilitatẽ cõſequentẽ cõſenſus, & impoſsibilitatẽ cõſequentẽ diſſenſus: ad hãc in quam probationẽ reſpondeo ex dictis: in ſecundo ſigno intelligi quidem poſsibilitatem antecedentẽ extrinſecam conſenſus, cõſiſtentem in prędicatis intrinſecis libertatis; non autẽ intelligi in illo ſigno ſecũdo poſsibilitatẽ intrinſecã, quæ cõſiſtit in habitudine intrinſeca prædicatorum conſenſus: hæc enim habitudo ſolum intelligitur in tertio ſigno. Quam obrem non opus eſt ad diſtinguendum tertium ſignum à ſecundo quod, dato tertio ſigno, iam diſſen-

diſſenſus ſit, abſolutè loquendo, impoſsibilis conſequenter: ſed quod, dato tertio ſigno, iam poſsibilitas conſequens conſenſus, & impoſsibilitas conſequens diſſenſus, ſit antecedenter poſsibilis intrinſecè hoc eſt: non ſolum poſsibilitate fundata in prædicatis intrinſecis, & eſſentialibus libertatis, ſiuê voluntatis vt auxiliatæ; verum etiam poſsibilitate fundata in habitudine intrinſeca prædicatorum conſenſus.

61 Ex dictis infertur æquiuocationem, & deceptionem huius Authoris in eo conſiſtere quod id, quod ſe tenere debet in propoſitionibus modalibus ex parte dicti, intelligat ex parte modi: cum autem hoc ipſum ex non perfecta diſtinctione vnius ab altera propoſitione proueniat: hinc ſit ab vna ad alteram propoſitionem longe diuerſam, facilimè tranſitum facere, quo vtriuſque ſenſus confunditur, & in conſtanter in diſputationibus proceditur. Fixum ergo ſit omne quod eſt, ſiuè abſolute, ſiuè conditionate: ita eſſe in ſtatu poſsibilitatis, vt de eo ipſo quod eſt, ea ratione qua eſt, ſumpto vt ſubiecto, vere affirmetur ſtatus poſsibilitatis vt prædicatum: minimè vero ſufficere ſtatum poſsibilitatis vt id, quod eſt, ſit ea ratione qua eſt. Quapropter *actu conſentire cum impoſsibilitate conſequente diſſentiendi* eſt poſsibile antecedenter poſsibilitate extrinſeca, & intrinſeca: At vero nullus ſtatus neceſſarius poſsibilitatis, pro quocumque ſigno poſsibilitatis neceſſariæ conſideretur, ſufficiens eſt vt conſenſus ſiuè abſolutè, ſiuè conditionate actu ſit ſub auxilio A. cum impoſsibilitate conſequenti diſſenſus. Quod quidem mihi adeò euidens eſt, vt oppoſita ſententia, præſcindendo ab authoritate huius docti, ingenioſi, & eruditi Magiſtri, parum, vel nihil probabilitatis mihi habere videatur.

QVÆST. XVI.

De obiecto materiali Scientiæ Mediæ.

SVb nomine obiecti materialis Scientiæ Mediæ intelligimus omnem eam veritatem, quæ per Scientiam Mediam affirmabilis eſt: & ideô idem eſt quærere quod ſit obiectū materiale Scientiæ Mediæ? Ac inueſtigare quænam veritates per Scientiam Mediam attingantur. Cum autem tria in Scientia conditionata reperiantur videlicet: *hypotheſis*, *conditionatum*, & *nota illationis*: idcirco tria examinabo in hâc quæſtione: nimi-

rum

rum quid ex parte hypotheſis, quid ex parte cõditionati, & quid ex parte hypotheſis poſsit attingi? Vbi de conditionalibus diſparatis ſermo erit.

SECT. I.

Quid ex parte hypotheſis poſsit attingi per Scientiam Mediam.

1 DE pluribus obiectis dubitatur an ex parte hypotheſis Sciẽtiæ Mediæ poſsint attingi: videlicet de actibus Diuinis; de obiectis neceſſarijs; & de impoſsibilibus. Rurſus etiam dubitatur de modo, quo hæc obiecta ex parte hypotheſis attingi valeãt. De omnibus ſeorſim; breuiter tamen agemus.

2 Primo dubitatur: an actus liber Diuinæ voluntatis ex parte hypotheſis poſsit attingi? Hic non quæritur in vniuerſum an actus Diuini liberi attingantur per Scientiam Mediam? Hoc enim dubium non ſolum complectitur actus Diuinos prout ſe tenentes ex parte hypotheſis. V.g. *Si Deus decernat auxilium A. Petro, Petrus conſentiet.* Verum etiam, & magis principaliter, cõprehendit actus Diuinæ voluntatis, prout ſe tenent ex parte conditionati. V.g. *Si Petrus cõſentiat auxilio, Deus decernet illi gratiam efficacem, qua bene decedat:* nec non complectitur actus Diuinos prout ſe tenentes tam ex parte conditionis, quam ex parte conditionati: V.g. *Si Deus decerneret alterum mundum, decerneret Spiritus Sancti Incarnationem.* Nunc autem ſermo eſt de decreto Diuino tenente ſe ex parte hypotheſis, vt patet in exemplo adducto: videlicet: *Si Deus decernat auxilium A. Petro, Petrus conſentiet.*

3 Sit noſtra concluſio. Ex parte hypotheſis poteſt ſe tenere actus Diuinus liber. Probatur hæc concluſio eadẽ ratione, qua ſupra ſcientiam conditionatam in vniuerſum probauimus. Poſito decreto Diuino de auxilio A. conferendo Petro, Petrus vel conſentiet, vel diſſentiet: quia ſub qualibet conditione quodlibet eſt, vel non eſt. Ergo vel eſt determinatè verum quod Petrus, poſito decreto auxilij A. conſentiet, vel eſt determinatè verum quod, poſito decreto auxilij A. non conſentiet. Ergo Deus tenetur neceſſario cognoſcere aliquod ex his determinatè. Ergo Deus habet Scientiam Mediam, cuius hypotheſis eſt aliquod decretum Diuinum.

Digitized by Google

diſſenſus ſit, abſolutè loquendo, impoſsibilis conſequenter: ſed quod, dato tertio ſigno, iam poſsibilitas conſequens conſenſus, & impoſsibilitas conſequens diſſenſus, ſit antecedenter poſsibilis intrinſecè hoc eſt: non ſolum poſsibilitate fundata in prædicatis intrinſecis, & eſſentialibus libertatis, ſiuè voluntatis vt auxiliatæ; verum etiam poſsibilitate fundata in habitudine intrinſeca prædicatorum conſenſus.

61 Ex dictis infertur æquiuocationem, & deceptionem huius Authoris in eo conſiſtere quod id, quod ſe tenere debet in propoſitionibus modalibus ex parte dicti, intelligat ex parte modi: cum autem hoc ipſum ex non perfecta diſtinctione vnius ab altera propoſitione proueniat: hinc ſit ab vna ad alteram propoſitionem longe diuerſam, facilimè tranſitum facere, quo vtriuſque ſenſus confunditur, & in conſtanter in diſputationibus proceditur. Fixum ergo ſit omne quod eſt, ſiuè abſolute, ſiuè conditionate: ita eſſe in ſtatu poſsibilitatis, vt de eo ipſo quod eſt, ea ratione qua eſt, ſumpto vt ſubiecto, vere affirmetur ſtatus poſsibilitatis vt prædicatum: minimè vero ſufficere ſtatum poſsibilitatis vt id, quod eſt, ſit ea ratione qua eſt. Qua propter *actu conſentire cum impoſsibilitate conſequente diſſentiendi* eſt poſsibile antecedenter poſsibilitate extrinſeca, & intrinſeca: At vero nullus ſtatus neceſſarius poſsibilitatis, pro quocumque ſigno poſsibilitatis neceſſariæ conſideretur; ſufficiens eſt vt conſenſus ſiuè abſolutè, ſiuè conditionate actu ſit ſub auxilio A. cum impoſsibilitate conſequenti diſſenſus. Quod quidem mihi adeò euidens eſt, vt oppoſita ſententia, præſcindendo ab authoritate huius docti, ingenioſi, & eruditi Magiſtri, parum, vel nihil probabilitatis mihi habere videatur.

QVÆST. XVI.

De obiecto materiali Scientiæ Mediæ.

SVb nomine obiecti materialis Scientiæ Mediæ intelligimus omnem eam veritatem, quæ per Scientiam Mediam affirmabilis eſt: & ideò idem eſt quærere quod ſit obiectũ materiale Scientiæ Mediæ? Ac inueſtigare quænam veritates per Scientiam Mediam attingantur. Cum autem tria in Scientia conditionata reperiantur; videlicet: *hypotheſis*, *conditionatum*, & *nota illationis*: id circo tria examinabo in hàc quæſtione: nimirum

rum quid ex parte hypotheſis, quid ex parte cōditionati, & quid ex parte hypotheſis poſsit attingi? Vbi de conditionalibus diſparatis ſermo erit.

SECT. I.

Quid ex parte hypotheſis poſsit attingi per Scientiam Mediam.

1 DE pluribus obiectis dubitatur an ex parte hypotheſis Sciētiæ Mediæ poſsint attingi: videlicet de actibus Diuinis; de obiectis neceſſarijs; & de impoſsibilibus. Rurſus etiam dubitatur de modo, quo hæc obiecta ex parte hypotheſis attingi valeat. De omnibus ſeorſim; breuiter tamen agemus.

2 Primo dubitatur: an actus liber Diuinæ voluntatis ex parte hypotheſis poſsit attingi? Hic non quæritur in vniuerſum an actus Diuini liberi attingantur per Scientiam Mediam? Hoc enim dubium non ſolum complectitur actus Diuinos prout ſe tenentes ex parte hypotheſis. V.g. *Si Deus decernat auxilium A. Petro, Petrus conſentiet.* Verum etiam, & magis principaliter, cōprehendit actus Diuinæ voluntatis, prout ſe tenent ex parte conditionati. V.g. *Si Petrus cōſentiat auxilio, Deus decernet illi gratiam efficacem, qua bene decedat:* nec non complectitur actus Diuinos prout ſe tenentes tam ex parte conditionis, quam ex parte conditionati: V.g. *Si Deus decerneret alterum mundum, decerneret Spiritus Sancti Incarnationem.* Nunc autem ſermo eſt de decreto Diuino tenente ſe ex parte hypotheſis, vt patet in exemplo adducto: videlicet: *Si Deus decernat auxilium A. Petro, Petrus conſentiet.*

3 Sit noſtra concluſio. Ex parte hypotheſis poteſt ſe tenere actus Diuinus liber. Probatur hæc concluſio eadē ratione, qua ſupra ſcientiam conditionatam in vniuerſum probauimus. Poſito decreto Diuino de auxilio A. conferendo Petro, Petrus vel conſentiet, vel diſſentiet: quia ſub qualibet conditione quodlibet eſt, vel non eſt. Ergo vel eſt determinatè verum quod Petrus, poſito decreto auxilij A. conſentiet, vel eſt determinatè verum quod, poſito decreto auxilij A. non conſentiet. Ergo Deus tenetur neceſſario cognoſcere aliquod ex his determinatè. Ergo Deus habet Scientiam Mediam, cuius hypotheſis eſt aliquod decretum Diuinum.

4 Con-

Digitized by Google

4 Confirmatur. Deus cognoſcit per Scientiam Mediam quid Petrus operabitur, ſi conſtituatur liber. Sed vnum ex conſtitutiuis libertatis eſt voluntas Diuina indifferenter applicans omnipotentiam. Ergo Deus habet Scientiã Mediam, in cuius hypotheſi continetur aliqua libera voluntas Diuina.

5 Ob. Si Deus haberet prædictam Scientiam Mediam, illud decretum auxilij A. eſſet intrinſece connexum cum conſenſu Petri. Eo ipſo nequit ſe tenere ex parte hypotheſis Scientiæ Mediæ de conſenſu: ſiquidem hypotheſis Scientiæ Mediæ debet eſſe indifferens ad conditionatum, & eius carentiam. Ergo huiuſmodi Scientia Media implicat. Maior probatur. Illud decretum neceſſario connectetur cum Scientia Media enuntiante euentum, qui erit, ſi exiſtat illud decretum. Sed decretum connexum cum Scientia Media de euentu ſub conditione ipſius decreti, connectitur cum euentu abſoluto. Ergo illud decretum neceſſario connecteretur cum euentu futuro ſub conditione eius decreti. Cum igitur euentus futurus ſit Petri conſenſus, neceſſario connectetur cum conſenſu Petri. Conſequentia eſt bona, & minor certa, quia decretum in primis connectitur ſecum ipſo. Deinde connectitur cum Scientia Media de euentu futuro ſub conditione decreti. Ergo & cum veritate conditionata affirmata per talem Scientiam. Ergo & connectitur cum veritate conditionata de exiſtentia cõſenſus ſub conditione decreti, & cum purificatione hypotheſis, quæ eſt ipſum decretum. Sed quod connectitur cum veritate conditionata, & cum purificatione hypotheſis, connectitur cum veritate abſoluta. Ergo prædictum decretum, ſi cum Scientia Media connectatur, perinde connectetur cum conſenſu abſoluto.

6 Iam vero quod illud decretum connectatur cum Scientia Media de cõſenſu ſub conditione decreti, quæ erat maior probanda: oſtenditur. Illa Scientia Media, ſi detur, neceſſario debet eſſe in ſigno libertatis Diuinæ ad concipiendum illud decretum. Sed decretum Diuinum connectitur eſſentialiter cum libertate, à qua procedit, & præſertim cum ſcientia illud regulante. Ergo illud decretum Diuinum neceſſario connectitur cum illa Scientia Media. Conſequentia eſt bona. Maior communiter traditur à noſtris Doctoribus. Minor vero communis eſt apud plures Authores, iuxta quos actus ſunt intrinſecè liberi à libertate, quam de facto habent: vel, ſi id non vniuerſaliter admittant, attamen cenſent decreta Diuina intrinſecè reſpicere ſcientiam à qua regulantur.

7 Hoc

7 Hoc argumentum non probat determinatè actum Diuinum liberum non poſſe ſe tenere ex parte hypotheſis; ſed probat vagè vnum è duobus, videlicet: vel quod actus Diuinus non cognoſcitur ex parte hypotheſis, vel quod, ſi cognoſcatur, non poſſit Scientia Media de euentu futuro ſub conditione talis decreti dirigere Deum ad concipiendum abſolutè decretum.

8 Qui negant actus Diuinos eſſe intrinſecè liberos ea libertate, quam de facto habent: & inſuper negant decretum Diuinum reſpicere intrinſecè Scientiam, à qua regulatur, minime hoc premuntur argumento: nec item qui negant Scientiam Mediam neceſſario exiſtere in ſigno indifferentiæ ad decernendum. Alij verò qui vtrumque affirmant, aliter reſpondere tenentur. Dico ergo (admiſſo actus Diuinos eſſe eſſentialiter liberos ea libertate quâ de facto habent) illud principiũ de intrinſeca libertate actuum Diuinorum intelligendũ eſſe de actibus immediatè liberis; ſecus de actibus liberis mediatè. Actus ergo Diuinus, qui eſt immediatè liber, intrinſecè connectitur cum tota libertate, à qua procedit; ſecus autem actus mediatè duntaxat liber. Hoc igitur decretũ vt capax ſit conſtituendi obiectum hypotheſis Scientiæ Mediæ, debet eſſe mediatè duntaxat liberum, quatenus ab alio actu Diuino imperetur: quod imperium ſit immediatè liberum, intrinſecèque connexum cum libertate, à qua procedit, conſtituta nimirum per Scientiam Mediam de operatione libera Petri ſub conditione decreti de auxilio ex ſe indifferenti ad hanc, & aliam Scientiam Mediam oppoſitam, quia potuit ab alio decreto imperari, cuius imperij immediatam libertatem non hæc ſcientia, ſed alia oppoſita conſtitueret.

9 Itaque Deus prius habet Scientiam Mediã de eo quod, ſi concipiat decretum de conferendo auxilio A. Petro (quod decretum eſſentialiter poſtulat hoc, vel illud imperium vage) Petrus conſentiet. Deinde Deus hac Scientia Media inſtructus cõſtituitur immediatè liber ad imperandum hoc decretum, vel aliud. Poſtea Deus concipit imperium huius decreti intrinſecè connexum cum hac Scientia Media. Petrus vero habens auxilium decretatũ per hoc decretum, conſtituitur liber ad conſentiendum, & diſſentiendum, ſimulque potens per diſſenſum impedire Scientiam Mediam, & conſequenter imperium ab ea dependens. Quo decreto impedito, vel decretum auxilij A. exiſtet ex vi alterius imperij, vel auxilium exiſtet per aliud decretum. Reſtabit modo examinare, an ſcientia, quæ habet pro hypotheſi aliquod decretum Diuinum,

num,

Google

dum, exiſtat proprior i libertatis Dei ad tale decretum? Verũ de hac difficultate commodius infra agemus, dum etiã examinemus directionem ſcientiæ conditionatæ attingentis etiam ex parte cõditionati aliquod Diuinum decretum.

10 Dubitatur. 2. An hypotheſis adæquata Scientiæ Mediæ poſſit eſſe aliquid neceſſarium omnino? V. g. An poſſit Deus cõcipere hunc actum. *Si ego ſim omnipotens, creabo mundum*. Reſpondeo, Deũ cognoſcere ſe de facto eſſe omnipotentem, defactoque creare mundum; non autem habere modum conditionatum tendendi; ſed abſolutum. Ratio eſt: quia dedecet Deum cognoſcere præſcindendo ex parte modi tendendi ab exiſtentia obiecti, de cuius eſſentia, & quidditatiuo conceptu eſt exiſtere defacto. Cum igitur de conceptu cuiuſlibet prædicati Diuini neceſſarij ſit abſolutè exiſtere; nequit Deus cognoſcere prædicatum Diuinum præſcindendo ex parte modi ab eius exiſtentia. Deinde Scientia Media eſt, quæ cognoſcit obiectum præſcindendo ab eo, quod exiſtat conditionatum: qui autem affirmat quod, ſi Deus ſit omnipotens, creabit mundũ, æquiualenter ſaltem affirmat exiſtere abſolutè mundi creationẽ, cũ affirmet eam ſub conditione neceſſario exiſtente, & indiſtcibili. Quã obrẽ talis ſciẽtia quoad apparẽtiã erit cõditionata, & Media; re tamen vera abſoluta, & viſionis.

11 Dubitatur. 3. An poſſit eſſe hypotheſis aliqua chimæra? Affirmando nimirum quod, ſi talis chimæra daretur, daretur ſimiliter aliud, nõ neceſſario, aut impoſſibiliter, ſed contingenter, ſemel ſuppoſita exiſtentia chimæræ ſine repugnãtia. V.g. an Deus habeat hunc actum ſcientiæ. *Si lapis eſſet homo, amaret liberè Deũ*: vel oppoſitum. *Si lapis eſſet homo, non amaret liberè Deum?*

12 P. Theophylus Rainaudus in libro, cui titulus eſt *Noua libertatis Gibieufianæ explicatio* parte. 2. cap. 4. num. 35. non ſolum admittit ſcientiam conditionatam de hypotheſi chimærica; verum etiam videtur aſſerere Deum neceſſario dirigi ex illa, vt prouidenter auxilia largiatur: aſſerit enim prædicto loco Deum ad præſtandum ſuum indifferentem concurſum, ad conſtituendumque hominem liberum, prius explorare quid homo operaretur, ſi ſibi ipſi ſoli ſine concurſu aliquo Dei (quæ ſuppoſitio chimærica eſt) relinqueretur. *Operatio creaturæ* (inquit eruditiſſimus hic author) *non antecedit actu, & reipſa concurſum Diuinum, ſed tantũ conditionatè, quatenus ante Dei concurſum actu exhibitum obijcitur Diuino intellectui operatio voluntatis creatæ, tanquam exoritura ab ea ſi ipſa voluntas ſe ſola poſſit agere.*

13 Hæc ſunt Theophili verba, in quem acriter inuehuntur Vincentius Baronius lib. de libertate humana, & gratia Dei à pag. 122. & 188. & Gonetus diſp. 4. de ſcientia art. 3. §. 7. referens Baronij verba, quibus Theophilum dirè inſectatur; vt telis alienis, & propria inuidia Rainaudum configat. Verum poterant Baronius, & Gonetus legere ipſum Rainaudum ipſo capite num. 27. & 28. vbi aſſerit Theophylus Deum per Scientiam Mediam explorare quid voluntas operatura ſit, ſi per Deum non ſtet: hoc eſt: quid voluntas operabitur, dum Deus habeat præparatum ſuum concurſum indifferentem: in quo nulla involuitur chimærica ſuppoſitio. Cum autem tota ratio, cur voluntas, vt ſit operatura, depoſcat Diuinam aſsiſtentiam; ſit impotentia ne ſola operetur: hinc infertur (iuxta hunc authorem) ex eo, quod voluntas operatura ſit aſsiſtente Deo: quod, ſi ſola operari poſſet, etiam de facto operaretur. Nam, ſi ſe ſola poſſet operari, haberet ſe ſola eandem omnino potentiam, quam modo habet ad operandum. Ex eo autē quod modo operetur cum hac potentia, non male arguitur operaturam non aſsiſtente Deo, dummodo, non aſsiſtente Deo, eſſet eadem potentia: modo quo rectè inferremus Petrus modo amat libere Deū: Ergo, ſi lapis eſſet modo Petrus, modo lapis amaret Deum: etenim, ſi lapis eſſet Petrus, ageret quod agit Petrus: cumque Petrus amet Deum: ſi lapis eſſet Petrus, etiam amaret Deum: quia ageret quod agit modo Petrus.

14 Hanc eſſe mentem Theophili conſtat ex eius verbis: ait enim num. 27. *Quod enim Deus dicatur ad concurſus ſui exhibitionem ſpectare quid voluntas creata faceret, ſi ſe ſola, & abſque Dei cōcurſu agere poſſet, & quod dicatur expectare actionem, quam conditionaliter præſcit exorituram à voluntate, ſi per ipſum non ſtet. Hæc, inquam, duo in idem recidunt. Nam, ſi verum eſt voluntatem creatam, ſi non ſtet per Deum, ſine quo non poteſt agere, acturam hoc, aut illud. Ergo verum eſt eandem ſi abſque Deo poſſet agere id ipſum præſtituram in eo euentu: quia tota ratio, cur voluntas in eo euentu depoſcat Diuinam aſsiſtentiam, eſt impotentia, quæ præpeditur ne ſola operetur. Si igitur impotentia agendi abſque Deo excluderetur, non eſt dubium quia voluntas eſſet tunc operatura. Id quę tametſi defacto, & abſolutè eſt impoſsibile, tamen ſub ea hypotheſi eſt plane verum.*

15 Dum ergo Baronius in Theophilum quaſi chimæricæ nouitatis reum exagitat, vel eo eſt, quia admittit in Deo ſcientiam de hypotheſi chimærica: vel, quia ex vna propoſitione vera de

Digitized by Google

ſubiecto, & prædicato reali infert, aliam ſub hypotheſi chimerica: vel denique quia Deum ad conferenda auxilia, & præparanda auxilia, cogit explorare euentus ſub conditione chimerica: nulla alia relicta via ad prouidam mediorum diſpoſitionem. Si primū, aut ſecundum; æquo iure poſſet accuſare omnes Theologos aſſerentes quod, ſi Spiritus Sanctus non procederet à Filio; non diſtingueretur ab illo: ſimiliterque aſſerentes hanc propoſitionem inferri ex alia in ſenſu omnino reali: nimirum: *in diuinis non eſt diſtinctio niſi vbi intercedit relationis oppoſitio.*

16 Si denique tertium opponat Baronius Rainaudo, aperte fallitur: nam Theophilus, vt ex ipſo conſtat, non concedit eam ſcientiam de hypotheſi chimerica in Deo, quatenus neget aliam ſcientiam conditionatam de hypotheſi reali ſufficientem ad dirigendum Deum; ſed quatenus iudicat ſcientiam de hypotheſi reali eandem eſſe cum hac, vel ſaltem cum hac connexionem habere. Quamobrem, licet affirmet hanc ſcientiam: *Si homo ſe ſolo poſſet agere, eliceret conſenſum*, dirigere Deum ad præparandum concurſum: non ex eo eſt, quia cenſeat non aliter dirigi Deum; ſed quia iudicat, & Deum habere hanc ſcientiam, & eo ipſo quod eam habeat, etiam habere ſcientiam de eo quod homo conſentiet, ſi non deſit præparatio concurſus Diuini. Et etiam vice verſa: ſi habeat hanc ſcientiam conditionatam de hypotheſi reali, debere etiam habere ſcientiam de hypotheſi chimærica. Numquam tamen aſſeruit Rainaudus Deum non aliter dirigi ad præparandum concurſum, quàm per ſcientiam de hypotheſi chimærica.

17 Sed videamus modo breuiter argumenta, quæ contra hanc directionem per ſcientiam conditionatam de hypotheſi chimærica opponunt Baronius & Gonetus.

Primo Baronius quærit quid dicturus eſſet ſi adhuc viueret ad argumentum de operationibus ſupernaturalibus? Reſponderet, ne eas cognoſci certo futuras, etiamſi fingamus nullo Dei adiutorio egere, quaſi ſe ſola, & vi naturali poſsit voluntas prorrumpere in operationes, cuiuſcumque ſint generis, etiam ſupernaturalis?

18 Forſam ſi Theophilus adhuc viueret, non auderet Baronius tanta verborum animoſitate eum interrogare: nec dubito quin, ſi auſus fuiſſet, reſponſum ferret, quo illi in poſterum ſilentium imponeret: ſed mortuo Leoni lepores inſultant. Dico ergo facillime poſſe Theophilum reſpondere, quod nemo

erit

Digitized by Google

erit qui non reſpondeat ſuæ interrogationi : nimirum operationes ſupernaturales cognoſci certo futuras ex hypotheſi chimærica, quod homo ſine Dei adiutorio poſſet operationes ſupernaturales elicere. Si enim modo verum eſt quod, ſi detur principium coaleſcens ex homine, & adiutorio ſupernaturali, hoc principium eliciet conſenſum ſupernaturalem, verum ſimiliter erit quod, ſi homo ſe ſe ſolo eſſet tale principium, eaſdem eliceret operationes. Hæc enim ſolutio eſt ipſa ſententiæ explicatio.

19 Secundo objicit Gonetus vbi ſupra numero 76. voluntas creata, iuxta nos, vt habet adiunctum concurſum ſimultaneum, &, vt ſubeſt motioni, & gratiæ ſolum moraliter excitanti, non poteſt eſſe medium, in quo Deus certo, & infallibiliter cognoſcat ejus actus liberos futuros, à fortiori eadem voluntas nudè, & ſolitarie ſumpta, & ſine Diuino concurſu conſiderata, nō poterit habere rationem medij ducentis in certam, & infallibilem ſuorum actuum futurorum notitiam.

20 Reſpondeo hanc objectionem non aliud, quam puram ignorantiam continere. Non aſſerit Theophilus voluntatem creatam, adhuc in hypotheſi quod ſe ſola poſſet elicere conſenſum, eſſe ſe ſola medium ducens in cognitionem certam conſenſus futuri: ſed aſſerit Deum cognoſcere quod, ſi ſe ſola poſſet operari, defacto operaretur: hoc tamen non cognoſcere in ipſa ſola, ſed in operatione ipſa, quæ foret in illo caſu: quemadmodum cognoſcit quod, ſi voluntas ſit indifferens per concurſum in actu primo, & auxilia, operabitur, quin hoc cognoſcat in indifferentia; ſed in ipſa operatione, vt orta ab ea indifferentia.

21 Tertio objicit idem Gonetus abſurdiſsimum eſſe fingere Deum huiuſmodi hypotheſis impoſsibilis facere ad dirigenda ſua decreta. Porrò nos eas facimus ad inferendum vnum abſurdum : ex alio nobis notiori Deo autem omnia æquè nota ſunt, minimèque vnum ex alio infert, aut poſsibilitatem vnius ex alterius impoſsibilitate deducit.

22 Reſpondeo Deum non cognoſcere quid foret ſub hypotheſi chimærica, quia ea cognitione omnino indigeat, vt dirigatur. Sed quia talis propoſitio de hypotheſi chimærica habet veritatem determinatam, & Deus non poteſt non cognoſcere omne, quod verum eſt ea ratione, qua verum eſt. Deinde

Digitized by Google

nec Deus prius cognoſcit quid operaretur creatura ſub hypotheſi chimærica, vt inde inferat quid operabitur ſub ſtatu proximæ realis indifferentiæ; ſed ſimul cognoſcit quid operaretur creatura ſub reali indifferentia, & quid etiam operaretur caſu, quo ſe ſola eſſet prædicto modo indifferens: quibus cognitionibus ſufficienter dirigitur ad conſtituendam voluntatem indifferentem.

23 Quarto obijcit idem Gonetus. Implicat Deum concipere aliquid poſsibile independenter ab omnipotentia ſua. Ergo cum futura ſub conditione æquè, imò magis, à Deo dependeant, quam merè poſsibilia, implicabit Deum concipere actum voluntatis creatæ, vt conditionatæ futurum independenter à ſuo concurſu. Diſtinguo antecedens: implicat Deum concipere aliquid poſsibile abſolutè, independenter ab omnipotentia ſua: concedo: ſub hypotheſi aliqua chimærica: nego antecedens. Et diſtinguo eodem modo conſequens. Ergo implicat Deum concipere actum voluntatis creatæ vt futurum conditionatè: ſub conditione vera, & reali, independenter à ſuo concurſu: concedo: ſub conditione chimærica: nego conſequentiam. Vbi obiter aduerto antecedens iuxta ſententiam Durandi non ab Eccleſia damnatam, diſtingui aliter poſſe: nihil eſt poſsibile independenter ab omnipotentia: vt concurrente proximè: nego: vt concurrente remotè: concedo: iuxta quam ſententiam non indiget creatura concurſu ſimultaneo ad operandum.

24 Tandem obijcit non poſſe Deum prauidere voluntatem ſe ſola potentem operari, elicituram eoſdem actus, quos modo elicit: quia actus, quos tunc eliceret, dependerent ex ſe à voluntate impeccabili, & infinita: quæ voluntas eſſet Deus: ac proinde eſſent actus eſſentialiter Diuini. Præter quam quod ridiculum eſt inquirere quid homo faceret ſi eſſet Deus, præſertim in ordine ad prouidendum homini, qui non Deus, ſed homo duntaxat eſt.

25 Reſpondeo caſu impoſsibili, quo homo operaretur independenter à Deo, futurum fore hominem, & Deum: ſicuti caſu, quo equus eſſet homo, eſſet equus, & eſſet homo: eſſet rationalis, & eſſet hinnibilis: quia in caſu, in quo duo extrema identificantur inter ſe, vnum quodque, vtpotè identificatum cum altero, alterum eſt, & vice verſa. Hoc autem non tollit quod Deus præuideat quid faceret homo, ſi operaretur independenter à Deo, nec tollit ſimiliter Deum dirigi ex hac præuiſione ad hominem gubernandum, exhibendo illi ſuum concurſum indifferentem.

Nam

Nam operationes, quas præuidet Deus tunc hominem eliciturũ, eſſent ſimul humanæ, & Diuinæ: & ad præſtandum homini cõcurſum, ſufficit præuidere quod, ſi ſe ſolo operari poſſet, operaretur actiones humanas; licet etiam eas præuideat vt Diuinas: quia in hoc involuitur quod, ſi nõ deficiat ex parte Dei, operabitur actiones pure humanas: quo etiam fit ridiculum non eſſe id Deũ ſcire: quia ridiculum non eſt, ſed grauiſsimum Deum ſcire omne verum, ſiuê omne, quod per veram propoſitionem affirmabile eſt.

26 Hæc dixerim: non quia abſolutè defendam Deum mentaliter facere ſuppoſitiones chimæricas: pendet enim hoc ex alia quæſtione purê philoſophica: nimirum: an poſsit intellectus cognoſcere ex parte obiecti aliquid diſtinctum ab omni poſsibili: vel an ſaltem poſsit extrema idẽtificata, hypotheticè diſtinguere, vel diſtincta realiter, hypotheticè Identificare. Sed ideô hæc ſcripſi, vt appareat, tum quam abſre Theophilus Rainaudus quaſi paradoxæ nouitatis in ſimuletur; tum etiam vt conſtet quã imbecillia ſint tela, quæ Baronius, & Gonetus in Rainaudum inſultantes cõtorquent.

27 Dico ergò quod, ſi ſemel aſſeratur Deum poſſe chimæras attingere, vel identificare hypotheticè prædicata realiter inidentificabilia, vel idẽtificata diſtinguere, tenendum eſt Deũ debere affirmare quod eueniret exiſtente chimæra: ſiuê eueniret neceſſario, ſiuè contingenter: ſemel enim ſuppoſito poſſe hypotheticê at[illegible] identitatem chimæricam inter lapidem, & hominem v.g. poterit conſequenter enuntiari quid eſſet data tali hypotheſi: quia Deus debet ſcire quid eſſet ſub qualibet conditione ab eo cognoſcibilis cum ſub qualibet conditione cognoſcibili res erit, vel non erit.

28 Cæterum an dicendum ſit: ſub conditione chimærica aliquid futurum eſſe vel neceſſario, vel repugnanter, vel contingenter: non eſt huius loci: pertinet enim ad conceptum entis chimærici. Vnde iuxta ſententiam admittentem hypotheſes chimæricas Deus habebit ſcientiam infinitorum infinities euentuum repugnantium, quando quidem Deus omnes chimæricas ſuppoſitiones immenſa mentis ſuæ capacitate amplectetur: quidq; foret ſub qualibet ſuppoſitione euenturum certo, & infallibiliter enuntiabit.

29 Dubitatur 4. An ex parte hypotheſis ſcientiæ cõditionatæ non ſolum ſe teneat id, quod ſecundum ſe exprimitur; verum etiam debeant ſe tenere cauſæ, à quibus de facto procedit, vel ſal-

tem ea, quæ neceſſario prærequiruntur ad hypotheſim expreſſam vt coniungendum cum euentu conditionato: vel, ſi non omnia; ea ſaltem, quæ requiruntur ad ipſam expreſſam hypotheſim. V. g. in hac propoſitione conditionali. *Si exiſtat auxilium A. exiſtet conſenſus*: an ſolum ſit hypotheſis ipſum auxilium ſecundum ſe, vt diſtinctum à quolibet alio: vel vltra auxilium ingrediantur hypotheſim omnes ſuæ cauſæ de facto illud cauſantes, vel ſaltem aliquæ, & quæ ſint?

30 Reſpondeo ex parte hypotheſis nihil debere ſe tenere, niſi id, quod exprimitur. Probatur. Id conſtituit hypotheſim, cum affirmo, ſi exiſteret, conditionatum fore coniungendum. Sed per hanc propoſitionem *Si exiſtat auxilium, exiſtet conſenſus* ſolum affirmo conſenſum coniungendum fore cum auxilio, ſi auxilium exiſtat, quin affirmē quidpiam aliud. Ergo ſolum auxilium, & nihil aliud ſe tenet ex parte hypotheſis. Conſequentia eſt bona, & maior ex terminis nota. Minor probatur. Quamvis conſenſus quādo exiſtat coniungendus ſit, non ſolum cum auxilio; verumetiam cum cauſis de facto ponentibus auxilium; per affirmationem tamē poſſunt hæ coniunctiones ſeparari: poſſum enim affirmare vnam præſcindendo ab altera. Ergo quando affirmo coniunctionem futuram conſenſus cum auxilio ſub conditione auxilij, non teneor ponere ſub hypotheſi omne id, cum quo coniungetur conſenſus; ſed ſolum aliquid, cum quo verè coniungetur. Id ergo ſolum ponitur, quod per actum affirmantem exprimitur ex parte hypotheſis.

31 Ratio à priori huius eſt: quia de omni eo, quod in ſtatu abſoluto coniungitur cum aliquo extremo, verificatur in ſtatu conditionato fore coniungendum. Cum ergo in ſtatu abſoluto non ſolum coniungatur conſenſus abſolutus cum coniuncto omnium requiſitorum ad conſenſum; ſed etiam coniungatur cum quolibet ex illis, ita vt non ſolum verum ſit *Conſenſus coniungitur cum omnibus requiſitis*; ſed etiam ſit verum loquendo de quolibet requiſito in particulari coniungi conſenſum cum eo. Ideo in ſtatu conditionato non ſolum verum eſt quod, ſi exiſtat illud coniunctū, conſenſus coniungetur cum eo; verum etiam de quolibet requiſito in ſingulari verificatur quod, ſi exiſtat, coniungetur cum conſenſu.

32 Hinc infertur neceſſarium non eſſe ponere ex parte hypotheſis conditionem vt poſitiuè habentem omnia requiſita vt coniungatur cum conſenſu. Ratio conſtat ex dictis; ſiquidem non

ſolum

ſolum eſt verum in ſtatu abſoluto coniungi conſenſum cum conditione, vt habente poſitiuè omnia requiſita ad coniunctionem. Sed etiam verum eſt coniungi cum conditione, præſcindendo per affirmationem abſolutam à quolibet alio, quia vna coniunctio diſtinguitur realiter inadæquatè ab alia. Ergo etiam in ſtatu conditionato verum eſt non ſolum coniungendum fore conſenſum cum conditione, prout includente omnia requiſita, vt coniungatur cũ conſenſu; verum etiam conditione, prout diſtincta à reliquis, præſcindendo ab alijs in affirmatione.

33 Sed dices. In hypotheſi debet poni conditio, vt verè, & modo poſsibili exiſtens, vt ſit apta hypotheſis ad illud cõditionatum. Sed in hoc conceptu: *conditio verè, & poſsibili modo exiſtens vt ſit apta hypotheſis ad conſenſum conditionatum* inuoluitur aggregatum omnium neceſſario requiſitorum, tum vt exiſtat conditio, (hoc enim dicit conditio vt exiſtens modo poſsibili) tum vt coniungatur cum conſenſu conditionato: nam hoc inuoluitur in illo conceptu: *modo poſsibili vt coniungatur cum conſenſu conditionato*. Ergo in hypotheſi debet poni conditio ſecundum totum illud aggregatum.

34 Reſpondeo in hypotheſi debere poni conditionatum vt verè, & modo poſsibili exiſtens, vt ſit apta hypotheſis ad conditionatum: hoc tamen debere intelligi ſecundum poſsibilitatem, aptitudinem intrinſecam; non ſecundum extrinſecam. Cum igitur auxilium v. g. ſecũdum ſe, & vt diſtinctum à quolibet alio, habeat poſsibilitatem exiſtendi, & etiam exiſtat modo poſsibili intrinſeco ipſi auxilio: necnon auxilium ſecundum ſe habeat intrinſecam aptitudinem vt coniungatur cum conditionato, videlicet cũ conſenſu: hinc deducitur auxilium ſecundum ſe, & vt diſtinctũ à quolibet alio, eſſe ſub conditione vero, & poſsibili modo, vt ſit apta hypotheſis ad conſenſum.

35 Ex quo etiam infertur ex parte hypotheſis nõ opus eſſe intelligi auxilium vt prouidè formaliter collatum: quia, vt prouidè formaliter collatum, inuoluit ſcientiam dirigentem, quæ non neceſſario intelligitur in hypotheſi auxilij, niſi ad ſummum per ſuppoſitionem confuſam de quo ſequente dubio; ſed ſolum intelligi vt radicaliter, & illatiuè prouidè collatum: hoc eſt auxilium connexum eſſentialiter cum eo, quod prouidè conferatur, inferenſque prouidam, collationem. Qua propter in hypotheſi ſolum intelligitur neceſſario auxilium exigens vagè hanc, vel illam Scientiam Mediam, qua prouide conferatur. Cæterum

Digitized by Google

licet totum hoc verum ſit, nullum inconueniens eſt quod Deus ex parte hypotheſis cognoſcat auxilium vt dependens formaliter à cauſis, à quibus eſſentialiter omnino determinate dependet. Denique in ſcientia conditionata non diſparata; ſed ſtrictè conditionata: nempè de hypotheſi de facto influenti contingenter in conditionatum, debere ſe tenere ex parte hypotheſis carentiam impoſsibilitatis antecedentis influendi in conditionatum, infra dicemus, dum ſcientiam conditionalem diſparatam examinemus.

36. Dubitatur igitur 5. an poſsit hypotheſis conſtare pluribus extremis vagè, & cōfusè ſumptis? V. g. an Deus habeat Scientiam Mediam reſpondentem his terminis. *Si exiſtat aliquod auxilium, exiſtet auxilium A. Si Deus producat Petrum, producet illum per actionem A.* In quarum prima. Ly *aliquod auxilium* ſupponit confuſe: & in ſecunda ly *producat* etiam vage, & confusè accipi debet, vt propoſitio veritatem habeat contingentem. Nam in hac propoſitione, *Si exiſtat aliquod auxilium, exiſtet auxiliū A.* ly *aliquod* non poteſt accipi diſtributiuè, quaſi ſenſus ſit: *Eo ipſo quod exiſtat aliquod auxilium quodcumque illud ſit: exiſtet auxilium A*: nam hoc modo eſſet falſa propoſitio: ſiquidem ſi exiſteret auxilium B. incomponibile cum A, non exiſteret A. Deinde neque ly *aliquod* poteſt ſumi determinatè: quaſi ſenſus ſit aliquod eſt auxilium, de quo verificatur quod ſi exiſtat; exiſtet auxilium A. nam hac ratione propoſitio non contingenter; ſed neceſſario erit vera: nam de auxilio A. neceſſarium eſt, quod ſi exiſtat, exiſtat auxilium A. Ergo vt prædictæ propoſitiones ſint contingenter veræ, hypotheſis illarum debet accipi, non determinatè, aut diſtributiuè; ſed confusè.

37 Pro reſolutione huius dubij aduertendum eſt primo de duplici hypotheſi conſtante pluribus extremis confusè acceptis poſſe eſſe quæſtionem: vel de hypotheſi, quæ comparatur ad conditionatū incluſum in ipſa hypotheſi: vt in hac, *Si exiſtat aliquod auxilium, exiſtet auxilium A*: vel de hypotheſi adæquatè diſtincta à conditionato: v. g. *Si Petrus vocetur aliquo auxilio, conſentiet.*

38 Aduertendum eſt ſecundo duplicem poſſe hic eſſe quæſtionem. Prima: an detur aliqua veritas conditionata contingens de hypotheſi vagè accepta, diſtincta omnino à veritatibus abſolutis (intelligè verificatiuè) & veritatibus conditionatis de hypotheſi determinata? Secunda eſt: an id ipſum, quod ſignificamus per propoſitionem abſolutam, vel per proſitionem conditionatā

de:

Digitized by Google

de hypotheſi determinata: vel per vnam, & alteram ſimul, ſignificare poſsimus per aliquam propoſitionem conditionatam, in cuius hypotheſi terminus aliquis communis confuſè accipiatur; non autem, aut determinatè, aut diſtributiuè?

39 Sit 1. noſtra concluſio. Nulla eſt veritas affirmabilis per propoſitionem conditionatam de hypotheſi accepta vagè, & confuſè, quæ ſignificari non poſsit per aliquam, vel per aliquas propoſitiones, quæ non ſint conditionatæ de hypotheſi confuſè accepta. Explicatur, & probatur hæc propoſitio. Duplex eſt propoſitio, de qua, vt ſupra dixi, dubitari poteſt: alia in qua conditionatum includitur in hypotheſi: alia, in qua conditionatum non includitur in hypotheſi. De qualibet ex his probatur concluſio: & primo de propoſitione, in cuius hypotheſi cōditionatum includitur. Hæc propoſitio. *ſi exiſtat aliquod auxilium, exiſtet auxilium A*: idem ſignificat, ac hæc. *Non exiſtet auxilium diſtinctum ab auxilio A*. quæ quidem propoſitio eſt abſoluta. Ergo per illam propoſitionem modo conditionato acceptam nihil aliud, quam veritatem abſolutam negatiuam affirmat intellectus. Hoc explicatur in propoſito conditionato: quo quis proponit quod, ſi aliquam religionem ingrediatur, ingredietur Societatem, v. g. per quod propoſitum nihil aliud ſignificatur, quam non ingreſſurum religionem diſtinctam à Societate: Id ergo, quod per propoſitionem negatiuam de non ingrediendo religionem à Societate diſtinctam explicatur, ſignificatur per propoſitionem conditionalem de ingrediendo Societatem, ſi ingrediendum ſit aliquam religionem. Vbi aduertendum eſt quod quando excluduntur aliqua extrema non propter aliquem affectum circa extremum non excluſum, ſed propter ſpecialem auerſionem circa extrema excluſa: tunc ſolet explicari modo negatiuo. V. g. auertitur quis ſpecialiter à dignitate habente animarum curam: tunc prædicta auerſio ſolet per negationem explicari. V. g. *Si eligerem aliquam dignitatem, non eligerem Pontificatum, aut Epiſcopatum*. Per quę verba non ſolum excluduntur Epiſcopatus, & Pontificatus, verum etiam indicatur ſpecialis auerſio ab his dignitatibus. Quando autem ſpecialiter quis afficitur erga aliquod extremum. V. g. erga Cardinalitiam dignitatem, tunc per affirmationem ſolet explicari prædictus affectus. Nempe: *Si eligerem aliquam dignitatem, eligerem Cardinalatum*. Hoc igitur, & nihil aliud ſignificatur per illum tendendi modum conditionatum.

40. Cæterum hoc non tollit quod prædictæ propoſitiones

aliquan-

aliquando omnino verè conditionatæ ſint, diſtinctæque ab abſolutis: quando nimirum, licet non expreſſè, implicitè tamen ponitur aliqua conditio, v.g. enunciat quis, vel decernit hoc modo. Si ingreſſurus ſim religionem, ingrediar Societatem. In hoc caſu pro hypotheſi forſan ponitur conſilium ingrediendi religionem omnino præſcindens à religionibus in ſingulari: hoc eſt *Si ſtatuam ingredi religionem, & ſæculo renuntiare, ingrediar Societatem.* Quæ propoſitio verè eſt conditionata diſtincta ab omni abſoluta; & habet hypotheſim determinatam: ſiquidem eſt hypotheſis propoſitum ingrediendi aliquam religionem diſtinctum ab ipſo ingreſſu.

41 Pariter in alia propoſitione *Si eligerem aliquam dignitatem, Cardinalatum eligerem*, poteſt contineri, & aliquando cõtinetur hic ſenſus *ſi mihi optio inter dignitates daretur, eligerē Cardinalatum*: in qua propoſitione optionis cõceſſio ſe tenet ex parte hypotheſis; electio vero ex parte conditionati.

42 Deinde ſi loquamur de propoſitione de hypotheſi vaga, in qua conditionatum non includitur in hypotheſi; etiam dicendum eſt prædictam veritatem non eſſe diſtinctam ab alijs veritatibus, quæ non ſint de hypotheſi vaga. V.g. verũ eſt: quod Deus non vocabit Petrum auxilio diſtincto ab auxilio A. Deinde etiã eſt verum quod, ſi vocetur auxilio A, conſentiet. In hoc caſu verũ erit quod, ſi Petrus vocetur aliquo auxilio (ly *aliquo* vagè accepto) conſentiet: non quia hæc veritas ſit diſtincta ab illis duabus veritatibus; ſed quia quod ſignificatur illis duabus veritatibus, ſignificatur etiam modo illo conditionato. Ex quo patet nullam eſſe veritatem de hypotheſi vaga: quæ non contineatur in aliqua, vel in alijs propoſitionibus, quæ de hypotheſi vaga non ſint.

43 Dico 2. Id, quod ſignificatur per alias propoſitiones, quæ non ſunt de hypotheſi vaga, rectè per propoſitionem de hypotheſi vaga enunciatur, iuxta datam explicationem. Hoc non aliã probationem habet, quam ſignificationem, & acceptionem terminorum iuxta communem loquendi modum. Et in hoc ſenſu intelligo P. Ribadeneira de ſcientia diſp. 23. cap. 3. num. 32.

44 Ex dictis inferes poſſe ex parte hypotheſis auxilij A. v.g. intelligi Scientiam Mediam vagè acceptam, ita vt hypotheſis ſit auxilium prouidè formaliter collatum: non *prouidentia*, vel determinatè, vel diſtributiuè accepta, ſed confusè: quatenus verum eſt Deum non collaturum auxilium A, ſine prouidentia conſtituta per ſcientiam de eius efficacia, & ſimul verum eſt quod au-

xilium

Digitized by Google

xilium A. ſit efficax. Id enim ipſum, quod verificat illas duas propoſitiones, verificat hanc tertiam de hypotheſi vaga: nimirum *ſi exiſtat auxilium A. prouidenter formaliter collatum, exiſtet cõſenſus.*

SECT. II.

Vtrum ex parte hypotheſis Scientiæ Mediæ alia Scientia Media ſe tenere poſsit? Siué an dari poſsit Scientia Media reflexa?

45 PRimo ſtatuendũ eſt Deum habere notitiam, qua præuideat quid operabitur data quacumque Scientia Media. Probatur ratione ſæpius inculcata. Poſita Scientia Media conſenſus ſub auxilio A, Deus, vel confert auxilium, vel non confert auxilium A. quia quodlibet ſub quallbet conditione, vel eſt, vel ſub ea ipſa conditione nõ eſt. Si conferat, verũ eſt quod *ſi Deus præuidet, confert.* Si nõ conferat, verũ erit oppoſitũ. Ergo tenetur Deus cognoſcere quid erit determinatè poſita ea Scientia Media, ne aliquã ignoret veritatẽ. Præterea, licet daremus Deũ non habere ſcientiam de conditionalibus diſparatis, de quo infra; id non habet locum in præſenti caſu: quia Scientia Media de efficacia auxilij cõſtituit libertatem Diuinam ad conferendum, vel negandum auxilium: libertas vero reſpectu aliquorum extremorũ non impertinẽter, ſed pertinentiſsimè reſpectu eorum ſe debet habere. Ergo, licet Deus non habeat ſcientiam de conditionatibus diſparatis, recte poterit habere ſcientiam de collatione auxilij ſub conditione Scientiæ Mediæ de eius efficacia: quia hæc conditio non impertinẽter, ſed pertinẽter omnino ſe habet reſpectu collationis auxilij.

46 Difficultas præcipua eſt in quo ſigno habeat Deus prædictam ſcientiam reflexam? Hæc comparatio, & poteſt fieri reſpectu Scientiæ Mediæ directæ, quæ ſe tenet ex parte hypotheſis, & fieri poteſt reſpectu collationis auxilij, vt abſolutè exiſtentis: quæ auxilij collatio eſt conditionatum, ſeu quaſi conditionatum ſcientiæ reflexæ: vtrum videlicet priuſquam Deus habeat Scientiam Mediam directam de efficacia auxilij A. v. g. cognoſcat reflexè quid ipſe ſit operaturus, ſi habeat prædictam Scientiam Mediam? Nec non: an prædicta ſcientia reflexa (quam vniuerſaliter loquendo Mediam non voco propter rationem infra ſubijciendam) ſit in ſigno antecedenti

ad

ad decretum abſolutu n de collatione auxilij? Vel quis ſit ſignorũ ordo inter hanc ſcientiam reflexam, & decretum cognitũ ſub cõditione prædictæ ſcientiæ reflexæ?

47 In primis hæc ſcientia reflexa non eſt in ſigno antecedenti immediatè ad Scientiam Mediam directam de conſenſu ſub conditione auxilij. Ratio eſt: quia quod nullo modo immediatè iuuat ad illud, neque in illud aliquem exercet, exercere, vel poteſt influxum immediatum, nulla ratione præcedit ad illud immediatè. Sed hæc ſcientia reflexa nullo pacto conducit, aut iuuat immediatè ad Scientiam Mediam directam. Ergo neque ad illam præcedit immediatè. Minor probatur. Hæc ſcientia reflexa non dirigit ad Scientiam Mediam directam, cum ſcientia directa non ſit opus voluntatis indigens intellectus directione: præſertim cũ Scientia Media directa de efficacia auxilij à Deo minimè determinetur. Præterea non eſt alius modus, quo ſcientia reflexa poſsit cõducere immediatè, ad Scientiam Mediam directam. Ergo nulla ratione iuuat immediatè ad ſcientiam directam. Vtrum vero ſcientia reflexa præcedat remotè in aliquo caſu ad Scientiam Mediam directam, quatenus videlicet ſcientia reflexa de collatione auxilij ſub conditione præuiſionis efficaciæ auxilij poſsit præcedere ad auxilij collatione m: collatio vero auxilij ad cõſenſum determinantem in caſu ſuæ exiſtentiæ abſolutæ Scientiam Mediam de auxilij efficacia: quo fiat ſcientiam reflexam præcedere remote ad ſcientiam directam, pendet ex diſcuſſione alterius dubij: vtrum ſcientia reflexa de collatione auxilij v.g. ſub conditione præuiſionis de illius efficacia præcedat ad eiuſmodi auxilij collationem? Ex hoc infertur, exiſtente Sciẽtia Media directa alicuius obiecti v.g. de efficacia auxilij A. Deum non habere ſcientiam reflexam conditionatam tendentem hoc modo. *Si præuideam auxilium A. eſſe efficax, conferam, vel nõ conferam*: quia hic modus tendendi ſupponit nondum eſſe Scientiam Mediam efficaciæ, ſed expectari pro ſequenti ſigno. Cum autem ſcientia directa non ſit pro poſteriori, nec ſit ratio, quare Deus expectet poſterius ſignum ad habendam eam præuiſionem directam: ideó non enuntiabit Deus hac ratione: *Si præuidero efficaciam auxilij, dabo, vel non dabo*. Sed hac Præuideo, & conferam, vel nõ conferam. Quam obrem in caſu ſcientiæ directæ non habet Deus Scientiam Mediam reflexam; ſed ſcientiam abſolutam de ſua determinatione ſub Scientia Media directa.

48 Dico ergo, hanc ſcientiam reflexam de collatione auxilij

xilij ſub conditione præuiſionis efficaciæ auxilij non præcedere auxilij collationem, ſiuè decretum de huiuſmodi auxilij collatione: conſequenterque neque præcedere remotè ad Scientiam Mediam directam de eiuſmodi auxilij efficacia. Probatur. Vel præcederet immediatè, quatenus poſita Scientia Media directa ſimul cum illa iuuaret ad decretum. Et hac ratione certum debet eſſe præcedere non poſſe: quando quidem coniunctum ex ſcientia reflexa de collatione auxilij ſub conditione ſcientiæ directæ eius efficaciæ, & ex ſcientia directa de eius auxilij efficacia connectetur cum eius auxilij collatione: & id, quod connectitur cum vno extremo nequit conſtituere poteſtatem immediatam illius abſque libertatis iactura. Vel præcederet mediatè, quatenus præcederet immediatè ad libertatem Diuinam conſtitutam per Scientiā Mediam directā: & hac ratione nequit iuuare, quia, vt iam diximus, ſcientia reflexa non poteſt dirigere immediatè ad Scientiam Mediam directam. Ergo neque mediatè, neque immediatè iuuat ad decretum. Ergo nulla ratione præcedit ad illud.

49 Dicendum igitur eſt quod ſcientia reflexa, ſi exiſtat ſcientia directa cognita per illam, exiſtit in ſigno realiter, & formaliter conſequente, vel decretum, quod concipit Deus ex directione ſcientiæ directæ, vel excluſionem liberam talis decreti. Si vero nō detur huiuſmodi ſcientia directa, ſed oppoſita, tunc exiſtit ſcientia reflexa materialiter, & identicè in ſigno conſequenti, vel decretum, vel eius excluſionem: formaliter vero, & vt præciſè ſcientia reflexa eſt, exiſtit in ſigno diſparato ad decretum. Declaratur hæc concluſio.

50 Habeat Deus hanc ſcientiam directam. *Si Petrus vocetur auxilio A. conſentiet*: Deusque hac Scientia Media prælucente decernat Petro auxilium A. In hoc igitur caſu duplicem ſciētiam reflexam habet Deus: & ſcientiam, qua cognoſcit, quid de facto decernat ſub conditione, vel in caſu ſcientiæ efficaciæ: & ſciētiam, qua item præuideat quid ipſe foret decreturus, ſi auxilium A inefficax præuideretur. Scientia igitur, qua Deus cognoſcit quid decernat ſub conditione præuiſionis efficaciæ, eſt conſequēs decretum, quod de facto abſolutè exiſtit in Deo: quia cum ſit conſequens decretum exiſtens conditionatè: & decretum exiſtens cōditionatè, ſi accedat purificatio hypotheſis, ſit exiſtens abſolutè: ideô conſequitur decretum abſolutè exiſtens.

51 Præterea cum hæc ſcientia, vt ſupra probauimus, non exiſtat in ſigno aliquo indifferētiæ proximæ, vel remotæ reſpectu

huius

Digitized by Google

huius decreti: non eſt cur hoc decretum determinet ſcientiam præſcindentem ex modo tendendi ab abſoluta decreti exiſtentia: quia non eſt ſignum, pro quo talis ſcientia vtilis ſit. Quapropter in prædicto caſu per nullam aliam ſcientiam cognoſcet Deus quid decernet, ſi præuideat auxilium efficax, quam per ſcientiam viſionis abſolutam, qua cognoſcit ſe de facto decernere auxilium A, quod præuidet efficax. Ex quo fit in prædicto caſu Deum non habere ſcientiam reflexam de decreto ſub conditione ſcientiæ directæ; quæ ſcientia reflexa ſit media, vel inter ſcientiam viſionis, & naturalem, vel inter liberam, & neceſſariam; ſed quæ ſit ſcientia libera, & viſionis ſui decreti vt abſolutè exiſtentis ſub libertate conſtituta per Scientiam Mediam efficaciæ auxilij per huiuſmodi decretum collati.

52 Cæterum quid Deus decerneret caſu, quo auxilium inefficax præuideretur, cognoſcit Deus per ſcientiam conditionatam: quæ quatenus ſcientia talis obiecti diſparatè ſe habeat reſpectu decreti de exiſtentia auxilij præuiſi efficacis. Nam hæc ſciẽtia non antecedit decretum de exiſtentia auxilij. Deus enim ad decernendum auxilium præuiſum efficax non dirigitur ex Scientia de eo, quod faceret, ſi inefficax præuideret: præſertim cum, vt ſupra probauimus, hæc ſcientia reflexa non ſit in ſigno indifferentiæ Diuinæ ad decernendum, vel non decernendum auxilium. Neque hæc Scientia, vt præciſè talis conſequitur decretum auxilij præuiſi efficacis, quando efficax præuidetur: ſiquidem, vt præciſè talis ſolum cognoſcit quid Deus decerneret ſub hypotheſi præuiſionis inefficaciæ. Ergo hæc ſcientia ex ſe, & vt præciſè talis diſparato modo ſe habet reſpectu illius decreti.

53 Hoc tamen non tollit quod per eandem virtualiter ſcientiam cognoſcat Deus de facto, quid de facto decernat præuidendo efficaciam auxilij, & quid decerneret, ſi inefficaciam præuideret; quia vt per eandem ſcientiam hæ duæ veritates attingantur, ſufficit quod vna ſcientia non debeat neceſſario habere prædicatum alteri ſcientiæ oppoſitum. Quemadmodum enim ſcientia vnius veritatis conditionalis. V. g. *Si Petrus vocetur, conſentiet* non diſtinguitur virtualiter (vt infra dicemus) à Scientia alterius veritatis conditionatæ diſparato modo ſe habentis reſpectu primæ. V. g. *Si Paulus vocetur diſſentiet*: quamvis vna ſcientia ex concepto talis tendentiæ diſparato modo ſe habeat reſpectu alterius ſcientiæ, quia Dei ſumma

Digitized by Google

ma ſimplicitas exigit identitatem etiam virtualem; vbi non datur prædicatorum oppoſitio: ita ſimiliter in noſtro caſu per eandem virtualiter ſcientiam attinget Deus has duas veritates inter ſe diſparatas: *confero auxilium, quod præuideo efficax, non conferrem, ſi præuiderem inefficax*: vel *conferrem, ſi inefficax præuiderem.*

54 Dices 1. hanc ſcientiam *conferrem auxilium ſi inefficax præuiderem* independentem eſſe ab eo, quod Deus cognoſcat ſe conferre auxilium præuiſum efficax. Ergo non identificatur virtualiter cum illa ſcientia. Antecedens probatur. Vna veritas eſt independens ab altera. Ergo Deus vnam veritatem cognoſcit independenter ab altera. Ergo ſcientia vnius veritatis ab alterius veritatis ſcientia independens eſt.

55 Reſpondeo ſcientiam collationis auxilij ſub præuiſione inefficaciæ non eſſe vnicam duntaxat ſcientiam, ſed triplicem; aliam, quæ eſt ſcientia viſionis collationis auxilij præuiſi inefficacis; & Scientia Media de eo, quod faceret Deus, ſi præuideret efficax: aliam, quæ eſt ſimul ſcientia abſoluta collationis auxilij efficacis, & conditionata, ſiuê Media collationis auxilij, ſi inefficax præuideretur: & aliam etiam, quæ eſt Scientia abſoluta non collationis auxilij præuiſsi efficacis, & ſimul ſcientia conditionata de eo, quod faceret Deus, ſi præuideret inefficax. Iuxta hanc ergo doctrinam diſtinguo antecedens. Scientia hæc *conferrem auxilium ſi præuiderem inefficax* eſt independens à Scientia collationis auxilij: omnis Scientia tendens prædicto modo eſt independens à Scientia collationis auxilij, nego: aliqua determinatè ſumpta: concedo antecedens. Et diſtinguo conſequens. Ergo Scientia hęc *conferrem auxilium, ſi præuiderem inefficax* non identificatur cum Scientia viſionis collationis auxilij, aliqua Scientia tendens prædicto modo non identificatur, concedo: nulla identificatur: nego conſequentiam.

56 Dices 2. Deus non ponendo auxilium pręuiſum efficax impedit Scientiam viſionis de decreto auxilij efficacis. At Deus per non poſitionem auxilij pręuiſi efficacis non impedit ſcientiam de eo, quod poneret auxilium, ſi pręuideret inefficax. Ergo vna ſcientia non identificatur virtualiter cum alia. Minor probatur. Deus non ponendo auxilium efficax non impedit hanc veritatem *Si auxilium præuideretur inefficax, exiſteret*: Ergo neque impedit Scientiam eiuſmodi veritatis. Antecedens eſt certum; ſiquidem

59 Dices 3. Ex hac doctrina inferri nullam in Deo eſſe Scientiam reflexam, quæ ſit Scientia Media: quod eſt contra noſtram, & contra communem Societatis ſententiam. Sequela probatur. Omnis Scientia reflexa, etiam illa, quæ eſt conditionata, eſt Deo libera. Ergo non Media inter liberam, & neceſſariam. Antecedens probatur. Omnis ſcientia reflexa de poſitione auxilij ſub conditione ſcientiæ directæ de talis auxilij efficacia eſt iuxta nos ſcientia abſoluta de poſitione, aut non poſitione auxilij. Sed Scientia abſoluta de poſitione, aut non poſitione auxilij, eſt Scientia Deo libera. Ergo, & ſcientia reflexa cum ea identificata erit Scientia libera, & non Media inter liberam, & neceſſariam.

60 Reſpōdeo ad rationem Scientiæ Mediæ requiri, quod non ſit libera Deo in ſpecie; non vero requiri quod non ſit libera in indiuiduo. Etenim, licet hæc Scientia Media in indiuiduo ſumpta, ſeu quatenus eſt ſimul Scientia viſionis alterius obiecti, exiſtat pro libertate Diuina, quatenus Deus liberè decreuit poſnere, vel non ponere auxilium præuiſum efficax, cum tamen veritas, de eo, quod exiſteret, vel non exiſteret auxilium, ſi præuideretur inefficax, non dependeat ab eo decreto ponendi auxilium præuiſum efficax: hinc fit quod, ſi Deus haberet decretum oppoſitum, etiam tunc haberet Scientiam Mediam de eo, quod foret, ſi auxilium præuideretur inefficax: quapropter hæc Scientia Media in indiuiduo, exiſtit pro libertate Diuina in actu ſecundo; non tamen Scientia Media illius veritatis conditionatæ ſumpta in ſpecie: quia, adhuc deficiente illo decreto, maneret Scientia Media illius veritatis conditionatæ, licet non eadem in indiuiduo, ſed diuerſa: nimirum affirmans indiuiſibiliter defectum talis decreti.

61 Hinc ad argumentum in forma: nego primum antecedens. Ad eius probationem diſtinguo antecedens. Omnis ſcientia reflexa ſumpta in indiuiduo eſt Deo libera: concedo: ſumpta in ſpecie eſt Deo libera: nego antecedens. Ad eius probationem: conceſſa maiori, & minori: diſtinguo conſequens: Ergo Scientia reflexa erit libera in indiuiduo ſumpta, & non Media inter liberam in indiuiduo, & neceſſariam in indiuiduo: concedo: erit libera in ſpecie, & non Media inter liberam, & neceſſariam in ſpecie: quæ ſimpliciter, & abſolutè appellatur Scientia Media: nego conſequentiam.

Tertium dubium, quod circa Scientiam reflexā placuit examinare, eſt: qua ratione Scientia reflexa, qua Deus cognoſcit col-

Google

laturum, vel non collaturum homini libertatem ſub conditione Scientiæ Mediæ directæ de vſu talis libertatis, dependeat à creaturæ libertate? Pro maiore autem deciſionis claritate.

62 Primo ſupponendum eſt, modo, & non examinandum, Scientiam Mediam directam de actu creato libero impedibilem eſſe à libertate creata in ſtatu abſoluto, ſiuè in caſu purificationis hypotheſis. V. g. hæc Scientia reflexa. *Si prauidero auxilium A inefficax, non conferam Petro* habet pro hypotheſi Scientiam Mediam inefficaciæ auxilij A; quæ quidem tendit hoc modo: *Si Petrus vocetur auxilio A, diſſentiet.* Igitur ſuppoſito, & modo non diſputato, quod hæc Scientia Media directa ſubijciatur abſoluté Petro pro caſu exiſtentiæ vocationis A, dubium eſt: an hoc ſufficiat, vt illa Scientia reflexa habens pro hypotheſi Scientiam directam ſubijciatur etiam aliqua ratione libertati Petri pro caſu, quo ipſi ſubijcitur Scientia Media directa?

63 Secundo aduertendum eſt dupliciter poſſe conſiderari poteſtatem abſolutam falſificandi aliquam propoſitionem conditionalem: vel quatenus, poſita conditione, detur poteſtas ad ponendam carentiam conditionati: vel quatenus, poſita carentia conditionati, detur poteſtas ad ponendam hypotheſim. Cum enim coniunctio hypotheſis cum defectu côditionati ſit falſificari eam propoſitionem: non magis falſificabit eam qui, poſita hypotheſi, determinet carentiam conditionati, quam qui, poſita carentia conditionati, determinet exiſtentiam hypotheſis.

64 Idem dicendum eſt de poteſtate verificandi: non enim minus poterit reddere veram propoſitionem conditionalem qui, poſito conditionato, poteſt ponere hypotheſim, quam qui è conuerſo, poſita hypotheſi, poteſt ponere conditionatum. Cum enim, quando de facto abſoluté coniunguntur hypotheſis, & conditionatum, exiſtentia vtriuſque ſit verificatiuum: tàm dicetur verificare qui, poſito conditionato, ponit hypotheſim, quam qui, poſita hypotheſi, ponit conditionatum, cum tam vnus, quam alter vtriuſque extremi determinet coniunctionem.

65 Tertio animaduertendum eſt tripliciter poſſe aliquam ſcientiam humanæ ſubijci libertati. Primo: quatenus humana voluntas poſsit illam determinare, & impedire: modo, quo ſcientia viſionis de mea operatione libera in inſtanti A, poteſt à me determinari, & impediri, quatenus ego liberé operando determino Deum, vt id cognoſcat, ita, vt, ſi pro meo libitu opus non elicuiſſem, Deus illud non affirmaret; ſed affirmaret oppoſitum: ad

quam,

quam affirmationem carentia libera meæ operationis Deum determinaret.

65 Secundo poteſt Scientia aliqua ſubijci alicuius libertati quoad determinationem, licet non quoad impeditionem: poteſt enim aliquis pro ſua voluntate ponere verificatiuum, quin valeat verificatiuum impedire v. g. poſſum ego conſtitui proximè potens ad mouendum lapidem, ſimulque eſſe verum quod, ſi ego non moueam, Deus pro poſteriori naturæ illum mouebit in eodẽ inſtanti. In hoc caſu ego poſſum mouendo lapidem determinare Deum ad habendum Scientiam de noua præſentia lapidis; & tamen non poſſum impedire ſcientiam de eiuſmodi noua præſentia: quia, ſi ego non moueam lapidem, Deus in eodem inſtanti illum mouebit; quapropter erit eadem noua lapidis præſentia, ſiuè ego moueam illum, ſiuè non moueam: conſequenterque non impediam ego, non mouendo lapidem, quod Deus habeat Scientiam de eius noua præſentia.

67 Tertio è contra poteſt aliqua ſcientia ſubijci alicui voluntati quoad eius impeditionem; non vero quoad determinationem. Hac ratione Scientia, qua Deus cognoſcit Prædefinitionem efficacem conſenſus liberi Petri v. g. poteſt impediri ab ipſo Petro per diſſenſum liberè elicitum; non tamen poteſt determinari. Nequit enim Petrus, quamtumuis conſentiat, determinare quod ſuus conſenſus efficaciter antecedenter prędefiniatur, licet, ponendo diſſenſum, impediat Scientiam Mediam conſenſus: qua impedita, perinde impeditur prædefinitio efficax, quæ huiuſmodi ſcientiæ debet eſſe ſubnixa, vt iura libertatis ſeruentur illæſa. Datur ergo ſcientia, quæ ab humana libertate nequit determinari, licet ab ea valeat impediri. His præſuppoſitis.

68 Dico 1. Scientia reflexa in indiuiduo ſumpta pro caſu, quo voluntas creata eſt abſolutè libera ad determinandam, & impediendam Scientiam Mediam directam, ſemper eſt impedibilis ab humana voluntate vi præciſè ſuæ libertatis. Explicatur, & ſimul probatur hæc concluſio. Scientia reflexa de exercitio Diuinæ libertatis pro caſu Scientiæ Mediæ directæ. V. g. Scientiæ de efficacia auxilij A iuxta doctrinam traditam ſemper eſt Scientia abſoluta de eo, quod Deus operatur de facto ſub Scientia Media directa, quam de facto habet: quapropter Scientia reflexa eſt etiã notitia de Scientia Media, quam modo habet Deus de exercitio libero creaturæ ſub libertate, quam modo habet. Sed creatura poteſt impedire Scientiam Mediam prædictam. Ergo, & Scien-

tiam reflexam attingentem etiam ſcientiam directam modo exiſtentem. De hac concluſione, ſuppoſitis principijs iam ſtatutis, dubitari nequit.

69 Dico ſecundo loquendo de ſcientia reflexa in ſpecie ſumpta, ſeu prout eſt præciſè ſcientia de operatione libera Dei pro caſu Scientiæ Mediæ directæ de efficacia, vel inefficacia auxilij: ſi hæc Scientia reflexa ſit affirmatiua libertatis, eſt determinabilis à creatura per eam libertatem; non tamen impedibilis. Probatur. Tunc eſt determinabilis à creatura aliqua ſcientia, & non impedibilis, quando creatura poteſt ponere veritatem illius ſcientiæ; non tamen poteſt eam impedire, aut ponere illius falſitatem. Sed creatura pro caſu libertatis poteſt ponere veritatem Scientiæ reflexæ affirmatiuæ. V. g. *Si auxilium A. præuideatur efficax, conferetur ipſi*; non autem poteſt ponere falſitatem eiuſmodi Scientiæ. Ergo creatura poteſt determinare eam Scientiam; non autem eam impedire. Probatur minor per partes. In primis poteſt ponere veritatem: quia qui, exiſtente conditionato, ponit hypotheſim, aut eam determinat, determinat veritatem propoſitionis conditionatæ. Sed exiſtente libertate, quam intelligimus ſub nomine auxilij A, & quæ libertas eſt conditionatum talis propoſitionis reflexæ; creatura poteſt determinare Scientiam efficaciæ auxilij A. quæ Scientia eſt hypotheſis huiuſmodi Scientiæ reflexæ. Ergo creatura poteſt determinare veritatem huiuſmodi Scientiæ reflexæ.

70 Secunda pars, videlicet creaturam non poſſe impedire veritatem illius propoſitionis, aut illius falſitatem determinare probatur. Voluntas, dum habet auxilium A. nihil poteſt ponere incomponibile cum eo, quod verum ſit quod *ſi auxilium A. præuideatur efficax, conſentiet*. Ergo non poteſt determinare falſitatem eiuſmodi propoſitionis. Antecedens probatur. Voluntas cum auxilio A. ſolum poteſt facere, & determinare, quod auxilium A. ſit efficax in actu ſecundo, vel quod ſit inefficax in actu ſecundo. Sed neque efficacia in actu ſecundo opponitur veritati de eo, quod ſi præuideatur efficax, exiſtat: cũ potius eſſe auxilium A. efficax in actu ſecundo, ſit verificari quod exiſtet in caſu præuiſionis efficaciæ. Nec eſſe inefficax in actu ſecundo opponitur cum eo quod ſi præuideretur efficax, exiſteret: vt eſt certum. Ergo voluntas, dum habet auxilium A. nihil poteſt ponere incomponibile cum eo, quod verum ſit quod, ſi auxilium A. præuideretur efficax, exiſteret. Etenim, licet voluntas, dum habet poteſtatem verificandi eam propoſitionem, habeat etiam poteſtatem non ponendi tale

veri-

verificatiuum; cum tamen propoſitio conditionata non indigeat vt verificetur verificatiuo, vt abſolutè exiſtente: hinc deducitur poteſtatem determinandi exiſtentiam huiuſmodi verificatiui eſſe poteſtatem verificandi; poteſtatem autem non reddendi exiſtens illud verificatiuum, non eſſe poteſtatem falſificandi eam propoſitionem; ſed poteſtatem non verificandi eam per verificatiuum abſolutè exiſtens.

71 Dico 3. Si ſcientia reflexa ſit negatiua libertatis pro caſu Scientiæ Mediæ directæ de euentu ſub tali libertate: creatura per eam libertatem poteſt impedire eam ſcientiam reflexam; non autem eam determinare. Probatur. Creatura in tali caſu poteſt determinare falſitatem illius Scientiæ, non autem veritatem. Ergo poteſt eam ſcientiam impedire, non autem determinare. Cõſequentia eſt bona. Antecedens quoad primam partem probatur. Coniunctum ex defectu conditionati, & exiſtentia hypotheſis, eſt falſitas propoſitionis conditionatæ, vt eſt euidens: nam exiſtere conditionem ſine conditionato eſt formaliſsimè falſum eſſe extiturum conditionatum ſub tali conditione. Sed creatura, dum habet libertatem: poteſt determinare coniunctum ex carentia conditionati, & exiſtentia hypotheſis propoſitionis conditionatæ reflexæ, de qua loquimur. Ergo creatura, dum habet libertatem, poteſt determinare falſitatem ſcientiæ conditionatæ. Minor, in qua poteſt eſſe difficultas, probatur. In hac ſcientia reflexa: *Si auxilium A. prauideatur inefficax, non exiſtet*, cum conditionatum ſit carentia exiſtentiæ auxilij A. defectus talis conditionati erit exiſtentia ipſius auxilij. Ergo coniunctum ex hypotheſi, & ex defectu conditionati huiuſmodi ſcientiæ reflexæ erit coniunctum ex Scientia Media directa inefficaciæ auxilij A. & ex exiſtentia ipſius auxilij A. Tunc ſic. Creatura, quæ habens auxilium A. (quod ſub nomine libertatis intelligimus) poteſt determinare Scientiam Mediam de inefficacia auxilij A. poteſt, dum habet eiuſmodi auxilium determinare coniunctum ex auxilio, & ex Scientia Media diſſenſus. Sed creatura, dum habet auxilium A. poteſt illi diſſentiendo determinare Scientiam de eius inefficacia. Ergo creatura dum habet auxilium A. poteſt determinare coniunctum ex auxilio A. & ex Scientia Media directa de eius inefficacia. Cum igitur in hoc coniuncto conſiſtat falſitas ſcientiæ reflexæ de non exiſtentia auxilij, ſub Scientia Media directa de eius inefficacia: poterit creatura determinare falſitatem illius ſcientiæ reflexæ: conſequenterque eam impedire.

72 Secunda pars illius ſuperioris antecedentis: nimirum non poſſe creaturam, dum inſtruitur auxilio A. determinare veritatem de eo, quod non exiſtet auxilium A. pro caſu ſcientiæ directę de eius inefficacia probatur. 1. ex dictis. Nam ſi creatura poſſet determinare hanc veritatem: *ſi auxilium præuideatur inefficax, non exiſtet*: poſſet impedire veritatem oppoſitam affirmatiuam: videlicet: *exiſtet auxilium ſi præuideatur inefficax*. Sed, vt ſupra probatum eſt, nequit per voluntatem humanam impediri Scientia reflexa affirmatiua ſuæ libertatis ſub conditione præuiſionis euentus ſub ea libertate. Ergo ea ſcientia reflexa negatiua libertatis ſub conditione præuiſionis euentus ſub ea libertate, nequit à voluntate humana determinari.

73 Probatur ſecundo. Vt creatura poſſet determinare hanc veritatem. *Si Petrus præuideatur diſſenſurus auxilio A. non vocabitur illo*, neceſſe erat vnum è duobus: vel, quod, poſita hypotheſi, nempe ſcientia inefficaciæ auxilij A. eſſet in manu Petri auxilium A. non habere: vel, quod, poſito conditionato talis ſcientiæ reflexæ: nempe *non exiſtentia auxilij A. in Petro*: Petrus pro ſua libertate poſſet abſolutè determinare ſcientiam directam de inefficacia auxilij A. quæ ſcientia conſtituit hypotheſim. At neutrum ex his poteſt Petrus. Ergo neque determinare illam ſcientiam reflexam. Maior eſt certa: qui enim neque ex ſuppoſitione quod exiſtat A. poteſt facere quod exiſtat B. neque ex ſuppoſitione quod exiſtat B. poteſt facere quod exiſtat A. non determinat, aut determinare poteſt quod exiſtant ſimul A. & B. Ergo propter eandem rationem Petrus, qui neque poteſt ponere conditionatū ſuppoſita hypotheſi; neque hypotheſim poſito conditionato, non poteſt determinare abſolutè coniunctionem vtriuſque: conſequēterque neque determinare eam veritatem in ſtatu abſoluto. Minor autem etiam eſt certa: quia Petrus neque, poſita ſcientia inefficaciæ auxilij, poteſt facere ne ipſi conferatur auxilium A. neque, negato auxilio A. habet poteſtatē abſolutā illud reddendi inefficax abſolutè. Ergo neque habet poteſtatē ponendi cōditionatum ſuppoſita hypotheſi, neq; ponēdi hypotheſim ſuppoſito cōditionato.

74 Denique probatur: quia cum homo habet auxilium A. vel diſſentit: & hoc modo reddit falſam propoſitionē de eo, quod non exiſtet auxilium A. pro caſu ſcientiæ de eius inefficacia: vel cōſentit auxilio A. quia inter hæc duo, exiſtente libertate per auxilium A. non eſt medium. At qui conſentire auxilio A. determinatque ſcientiam efficaciæ, nulla ratione verificat, aut determinat,

quid

quid foret pro caſu prauiſionis inefficaciæ. Ergo creatura dum inſtruitur auxilio A. non poteſt determinare veritatē de eo, quod non exiſtet auxilium A. ſi præuideatur inefficax.

75 Obijcitur adverſus poteſtatem determinandi ſcientiā reflexam affirmatiuam, & impediendi negatiuam. Vt Petrus habeat poteſtatem impediendi hanc ſcientiam: *Non vocabitur Petrus auxilio A. ſi præuideatur illi diſſenſurus*, & determinādi hāc: *Vocabitur Petrus auxilio A ſi præuideatur diſſenſurus*. Debet habere poteſtatem determinandi vocationem, ſuppoſita ſcientia inefficaciæ vocationis, ſeu impediendi nō vocationem, quod eſt omnino idem. Sed Petrus nulla ratione habet in ſua poteſtate, quod vocetur auxilio A. vt eſt certum. Ergo neque habet in ſua poteſtate impedire primam ſcientiam, & determinare ſecundam.

Conſequentia eſt bona, & minor certa. Maior probatur. Verum eſſe vocandum eſſe Petrum auxilio A. ſi præuideatur diſſenſurus, eſt quod Petrus vocandus ſit, ſi ita præuideatur. Ergo poſſe verificare eam propoſitionem, & verificando eam, determinare Scientiam Mediam reflexam, eſt poſſe facere quod Petrus vocandus ſit, poſita ſcientia inefficaciæ. Ergo qui nō poteſt facere quod, poſita illa ſcientia, vocandus ſit, neque poterit verificare illā propoſitionem. Sed hoc eſt poſſe, poſita illa ſcientia, facere quod vocetur. Ergo, vel id poteſt Petrus, vel non poteſt determinare illam ſcientiam.

76 Vt huic argumento ſolutio adhibeatur, obſeruandum eſt aliud eſſe Petrū, ſuppoſita Scientia inefficaciæ auxilij A. poſſe facere, quod auxilium A. ſit abſolutè conferendum: aliud longè diuerſum Petrum poſſe facere, quod auxilium conferendum ſit ipſi ſuppoſita ſcientia inefficaciæ. Etenim primum ex illis duobus dicit, quod ſimul cum ſuppoſitione ſcientiæ inefficaciæ detur in Petro poteſtas ad faciendum, quod auxilium A. ſit abſolutè conferendum. Secundum vero non dicit potentiam ad collationem futuram coniungi cum ſuppoſitione ſcientiæ conditionatæ; ſed quod in Petro detur poteſtas ad coniungendum *conferendum eſſe auxilium* cum præuiſione eius inefficaciæ: modo, quo quod exiſtente conſenſu Petri, detur in Petro poteſtas ad cōſenſum Ioannis diuerſum quid eſt ab hoc, quod eſt Petrū poſſe facere quod Ioannes conſentiat in conſortio cōſenſus Petri. Ad primum enim nullo pacto poteſt eſſe facultas in Petro; ſecus ad ſecundum. Nā, intellecto conſenſu Ioannis, poteſtas, quæ eſt in Petro ad conſentiendū, eſt etiā poteſtas ad faciendū quod cōſenſus Ioannis ſit in cōſortio cō-

ſenſus Petri: conſequenterque ad hoc, vt Ioannes conſentiat in conſortio Petri.

77. Dico igitur vt poſsit Petrus determinare hanc Scientiam. *Si auxilium A. prauideatur inefficax, conferetur Petro* opus non eſſe quod Petrus, ſuppoſita præuiſione inefficaciæ auxilij A. habeat poteſtatem faciendi quod auxilium A. ſit conferendum: ſed ſufficere, quod Petrus habeat poteſtatem faciendi, quod auxilium A. ſit conferendum ſuppoſita præuiſione inefficaciæ talis auxilij. Hoc autem non ſolum poteſt contingere faciendo, ſuppoſita præuiſione, quod conferatur auxilium; verum etiam faciendo, ſuppoſito auxilio, quod detur præuiſio modo, quo datur in Petro, ſuppoſito conſenſu Ioannis, poteſtas ad hoc, vt exiſtat conſenſus Ioānis in conſortio conſenſus Petri.

78. Declaratur amplius. Ex ſupra dictis conſtat Scientiam Mediam de opere ſub auxilio, & collationem auxilij, habere mutuam prioritatem, licet in diuerſo genere. Nam collatio auxilij præcedit auxilium: auxilium præcedit opus: opus vero liberum præcedit ſcientiam, illam obiectiuè determinando. At vero ſcientia præcedit collationem auxilij in genere poteſtatis liberæ, quatenus videlicet conſtituit indifferentiam ad prædictam collationem.

79. Hinc oritur hanc veritatem *Si detur Scientia Media inefficacia auxilij A. auxilium A. exiſtet*: cum in caſu purificationis hypotheſis, nempe præuiſionis inefficaciæ auxilij A. conſiſtat in aggregato ſcientiæ, & collationis auxilij A. hinc in quam oritur prædictam veritatem determinari, tum à determinante ſcientiā, tum à determinante auxilium: quia ille determinat exiſtentiā alicuius aggregati, qui, ſuppoſita vna parte, ponit aliam. Sed, quando exiſtit hoc aggregatum, qui determinat ſcientiam, eam determinat, ſuppoſito auxilio, ſiquidem determinat ſcientiam per diſſenſum abſolutum: & qui determinat collationem auxilij, eam determinat, ſuppoſita ſcientia: quando quidem ea ſcientia conſtituit indifferentiam Diuinam ad collationem auxilij. Hinc ergo deducitur vtrumque determinare eam veritatem, impedireque veritatem oppoſitam: ſiquidem vterque, ſuppoſita vna parte aggregati, determinat aliam.

80. Hinc ad argumentum propoſitum num. 75. In forma reſpondeo: diſtinguendo maiorem. Vt Petrus habeat poteſtatē determinandi hanc veritatem: *Si auxilium prauideatur inefficax, exiſtet*. Debet habere poteſtatem determinandi vocationem, ſuppoſita

ſita ſcientia Inefficaciæ: tenente ly *ſuppoſita ſcientia* ex parte termini poteſtatis: concedo: tenẽte ſe ex parte poteſtatis: nego maiorem. Et conceſſa minori, vt abſolutè proponitur: nego conſequentiam: quia vt Petrus poſsit determinare illam veritatem, requiritur quod poſsit facere dari auxilium pro caſu illius ſcientiæ; nõ vero quod pro caſu illius ſcientiæ habeat poteſtatem, vt conferatur auxilium. Deinde ad probationem maioris: concedo totum entimema, & ſequentem conſequentiam. Deinde diſtinguo minorem ſubſumptam. Sed hoc eſt poſſe, data illa ſcientia, facere quod vocetur: tenente ſe ly *data illa ſcientia* ex parte termini poteſtatis: concedo: ex parte ipſius poteſtatis: nego minorem. Vel aliter: per potentiam ad ſimultatem: concedo: per ſimultatẽ ſuppoſitionis ſciẽtiæ, & poteſtatis ad ponendam vocationem: nego minorem: & ſub eadem diſtinctione diſtinguendum eſt conſequens.

81 Circa hanc Scientiam Mediam reflexam reſtat inquirendum: an multiplicanda ſit virtualiter in infinitum? Verũ de hac difficultate commodius infra tractabimus: vbi de multiplicitate Scientiæ Mediæ ſermo erit.

SECT. III.

Quid poſsit attingi per Scientiam Mediam ex parte conditionati, vbi præſertim agitur de Scientia Media actuum Diuinorum?

82 PLura ex his, quæ in dubium vertimus circa hypotheſim, citra dubium ſunt, ſi ex parte conditionati conſiderentur. Certum enim eſt primo nihil omnino neceſſariũ attingi poſſet ex parte conditionati per ſcientiam contingentem: quia quod neceſſariũ ſimpliciter eſt, quacumque hypotheſi, ſiuè neceſſaria, ſiuè contingente data, neceſſarium remanet: conſequenterque ſcientiæ contingentis obiectum non eſt. Certum eſt ſecundo obiectum impoſsibile, vel affirmare non poſſe ſub vlla conditione, vel, ſi affirmetur ſub conditione neceſſaria, aut contingente impoſsibile remanere. At vero, ſi affirmetur ſub alia conditione impoſsibili, quę poſsibilis ſupponatur, tunc aliquando verificabitur, aliquando vero ſecus, iuxta conditionem hypotheſis. De qua difficultate modo non agimus, & quia vniuerſaliter cenſeo propoſitiones de hypotheſi chimærica in ſenſu obiectiuo repugnantes eſſe, & quia hæc

quæ-

quæſtio, præter quam quod parum vtilis, & multum moleſta eſt; potius ad metaphyſicã, quã ad Theologiam ſpectat. His poſitis.

83 Primo dubitari poteſt: an ex parte conditionati non ſolum ſe teneat conditionatum, quod exprimitur; verum etiã eius cauſa? Huic dubio facile reſpõdetur ex doctrina tradita circa cognitionem hypotheſis. Dico igitur iuxta id, quod ibi diximus, neceſſarium non eſſe quod ex parte conditionati ſe teneat aliqua cõditionati cauſa: quia ſicut in ſtatu abſoluto non ſolum eſt verum coniungi cum hypotheſi coniunctum ex conditionato, & eius cauſis; ſed etiam verum eſt coniungi cum hypotheſi conditionatum, prout diſtinctum à ſuis cauſis: ita ſimiliter in ſtatu conditionato non ſolum verum erit coniungendum eſſe cum hypotheſi coniunctum ex conditionato, & eius cauſis; verum etiam ipſum conditionatum ſecundum ſe, prout diſtinctum à ſuis cauſis.

84 Secundo dubitari poteſt: an conditionatum poſſit eſſe aliquid non determinatè, ſed confusè acceptum? V.g. ſupponamus quod, exiſtente Petro, Deus imponet illi præceptum eliciendi aliquem actum charitatis. In hoc caſu verum erit quod *ſi exiſtat Petrus, hic vel ille actus charitatis*, vagè, & confuse acceptus, *erit illi neceſſarius ad ſaluationem*. Ex quo videtur colligi aliquid non determinatè, ſed confusè acceptum, eſſe conditionatam alicuius Scientiæ Mediæ.

85 Dicendum nihilominus eſt in hoc caſu nihil vagè acceptũ eſſe conditionatum in recto; ſed aliquid determinatum neceſsitãs vagè ad plura extrema in ordine ad aliquem finem, eſſe conditionatum in recto; obliquum tamen illius conditionati accipi confusè. Nam, ſi rectè inſpiciatur, non eſt in prædictæ propoſitione conditionatum hic, vel ille actus charitatis ſecundum ſe, ſed reduplicatiuè vt neceſſarius: id eſt neceſsitas vaga huius, vel illius actus charitatis. Et ita ſenſus illius propoſitionis erit: *Si Petrus exiſtat, dabitur neceſsitas* (determinata quoad entitatem, & vaga quoad munus neceſsitandi) *alicuius actus charitatis ad ſalutem æternam obtinendam*. In quo caſu *neceſsitas* eſt conditionatum in recto: & *hic, vel ille actus charitatis* eſt obliquum huiuſmodi conditionati.

86 Dubitatur tertio principaliter: an ex parte conditionati ſe poſsit tenere aliquis actus liber Dei? Hoc eſt: an Deus poſsit cognoſcere per Scientiam Mediam ſuos liberos actus, quos cõcipiet, ſi aliqua ponatur conditio? V.g. an Deus per Scientiã Mediã cognoſcat hoc modo: *Si Petrus operetur bene in inſtanti A. decer-*

num

nam auxiliũ efficax ad perſeuerandum. Si alter mundus exiſteret, Spiritus Sanctus carnem aſſumeret. Circa quã quæſtionẽ tria poſſunt in dubitationẽ venire. Primum: an Deus habeat ſcientiã conditionatam circa talia decreta? Secundo: an, data tali ſcientia, eã Deus habeat independẽter à decreto ſubiectiuẽ abſoluto, & obiectiuẽ conditionato? Tertium denique: an Deus habeat hanc ſciẽtiam conditionatã antecedenter ad omne decretum abſolutũ de conditione, & de conditionato? Quod eſt idẽ, ac inquirere: an ſciẽtia conditionata, qua Deus cognoſcit ſuum decretum conditionatẽ futurum, dirigat Deum, dirigere ve poſsit ad ponendam hypotheſim, vel ad ponendũ conditionatũ? Duas priores dubitationes in hac ſectione examinabo. Tertiã vero in ſequenti diſcutiam.

87 Circa primum dubium aduertendum eſt hic ſub nomine ſcientiæ conditionatæ non intelligi ſcientiã purẽ omnino cõditionatam: videlicet nihil iudicans abſolutẽ de hypotheſi, aut de conditionato, qualis eſt ſcientia, qua antecedẽter ad omne decretum abſolutum iudicat Deus quod *ſi Petrus vocetur auxilio A. conſentiet.* Sed ſub nomine ſcientiæ conditionatæ intelligimus notitiam excludentem ignorantiã de euentu, ſub aliqua hypotheſi: v. g. de Incarnatione Spiritus Sancti ſub conditione exiſtentiæ alterius mundi. Cum autem hæc ignorantia poſsit excludi, tũ per notitiam purẽ conditionatam de eo, quod exiſtet Incarnatio Spiritus Sancti, ſi exiſtat alter mundus: tum per notitiam abſolutam de exiſtentia abſoluta Incarnationis Spiritus Sancti exiſtente abſolutẽ altero mundo. Tum denique per notitiam ſimul cognoſcẽtem non exiſtere alterum mundum; ſi tamen exiſteret, exiturum fore Spiritum Sanctum: ideô in præſenti ſub nomine ſcientiæ cõditionatæ quamlibet ex his ſcientijs intelligimus: quia ſub nomine ſcientiæ conditionatæ intelligimus ſcientiam omnem notificantẽ euentum pro caſu hypotheſis.

88 Inter prædictas tres ſcientias hoc verſatur diſcrimẽ. Prima, quæ omnino præſcindit ab exiſtentia abſoluta, tũ hypotheſis, tum cõditionati, eſt ſtrictẽ, & purẽ omnino conditionata: quia ita tendit cõditionatẽ in conſenſum ſub auxilio, vt nulla ratione tendat abſolute neque in cõſenſum vt ſub auxilio, neque in aliquod extremum ex his ſeorſim ſumptum. Secũda ſcientia, quæ attingit euentum vt abſolutẽ exiſtentem v. g. conſenſum pro caſu auxilij, nõ eſt ſcientia propriẽ conditionata; ſed omnino abſoluta: quia auxilium, & conſenſum attingit omnino abſolutẽ. Tertia denique, quę affirmat v. g. non exiſtere de facto auxilium A. ſi tamen

exi-

91 Confirmatur. Quodlibet eſt, vel non eſt in qualibet differentia temporis, ſub qualibetque conditione. Ergo ſub conditione alterius mundi, vel erit Incarnatio Spiritus Sancti, vel non erit. Ergo vnum ex his habet determinatam veritatem. Ergo vtrum ex his determinatè acceptum cognoſcet Deus.

92 Deinde nequit negari quod Iudæ decerneret Deus gloriam, ſi decederet in gratia. Et tamē deceſus in gratia eſt ex ſe indifferens ad decretum gloriæ, & ad decretum defectus gloriæ. Ergo ſiuè dependenter à decreto id prædecernente, ſiuè independenter ab huiuſmodi decreto, tenetur Deus titulo ſuæ infinitæ vis cognoſcitiuæ eam veritatem certè, & infallibiliter cognoſcere: alioquin aliquam veritatem ignoraret.

93 Dico ſecundo Deus cognoſcit decretum, quod haberet ſub aliqua conditione, independenter ab alio decreto antecedente abſoluto ex parte actus, & conditionato ex parte obiecti. Omnes rationes, omniaque argumenta, quibus ſupra probauimus Deum independenter à decreto abſoluto ex parte actus, & conditionato ex parte obiecti, cognoſcere futura contingentia creata, probant ſimiliter cognoſcere independenter ab alio decreto antecedente decreta, quæ forent, ſi aliqua poneretur conditio, vt ex pendenti facile apparebit. Nam independenter à decreto conditionato, ſiuè non neceſſario dependenter ab eo, decretum de Incarnatione Spiritus Sancti foret, ſi exiſteret alter mundus, vel nō foret, etiam ſi exiſteret alter mundus. Ergo independenter à decreto conditionato decretum de Incarnatione Spiritus Sancti foret, vel nō foret. Ergo independenter à decreto conditionato, decretum de Incarnatione Spiritus Sancti habet determinatam veritatem, & cognoſcibilitatem.

94 Primum antecedens, à quo tota deſcendit probatio, oſtenditur. Poſſet Deus, poſito altero mundo, ita immediatè libere decernere Incarnationem Spiritus Sancti, vt illam decerneret abſque alio decreto, quo per modum imperij, vel alia ratione, decerneret reflexè decretum directum de Incarnatione Spiritus Sancti, vt videtur ex terminis euidens. Ergo, vt decernenda eſſet Incarnatio, poſito altero mundo, minimè requiritur aliud decretum conditionatum tendens in decretum Incarnationis Spiritus Sancti. Conſequentia eſt bona: quia id, quod nō requiritur in ſtatu abſoluto, non requiritur in ſtatu conditionato, aut abſolutè, aut conditionatè. Si ergo in ſtatu abſoluto, vt decerneretur Incarnatio Spiritus Sancti, non requiritur aliud decretum reflexum abſo-

99. Ob. 3. Ineuitabile eſſe aliquod decretũ abſolute exiſtens præcedens ad ſcientiam de Incarnatione Spiritus Sancti ſub conditione alterius mundi. Ergo non tenet noſtra doctrina. Antecedens probatur. Vt verum ſit modo non futuram eſſe Incarnationẽ Spiritus Sancti ſub conditione alterius mundi, opus eſt Deum libere non habere decretum conditionatum de decreto Incarnationis Spiritus Sancti. Cum autem iuxta communiorem ſententiam non detur in Deo pura omiſsio: hoc decretum conditionatũ reflexum de decreto directo Incarnationis Spiritus Sancti ſub cõditione alterius mundi, excludetur per aliam voluntatem poſitiuam oppoſitam illi decreto. Ergo, vt verum ſit futurum eſſe decretum de Incarnatione Spiritus Sancti ſub conditione alterius mundi, non ſufficit decretum ipſum de Incarnatione Spiritus Sancti, quod foret, ſi exiſteret alter mundus; ſed vlterius requiritur decretum, quod de facto ſit, de factoque excludat decretum reflexum conditionatum de decreto Incarnationis Spiritus Sancti ſub conditione alterius mundi.

100. Reſpondeo concedendo, vel admittendo ad ſcientiã de vno decreto ſub conditione alterius, requiri decretum abſolutum excludens decretum conditionatum reflexum. Verum cum hoc decretum, licet excludat illud decretum reflexum; non determinet an exiſtente vno decreto directo, exiturum ſit, vel non ſit aliud: ideò non ſufficit ad cognoſcendam vnam veritatem conditionatam, potius quam aliam. Nos autem, cum ad cognoſcendam futuritionem conditionatam vnius decreti ſub conditione alterius, excludimus decretum, ſolum excludimus decretum, in quo cognoſcatur, ſiuè quod fundet eam veritatem, non vero negamus requiri aliquod decretum: dum modo neque fundet veritatem conditionatam, de qua loquimur, neque cum ea connectatur; ſed potius, adhuc eo exiſtente, opus ſit cognoſcere decretum conditionatè futurum in ſe ipſo duntaxat, excluſo quolibet alio medio ducente ſufficienter in cognitionem infallibilem talis futuri.

101. Vnum in hac parte negari non poteſt: videlicet ſcientiam conditionatam de decretis Diuinis, & eſſe liberam Deo in actu primo, quatenus Deus poteſt antecedenter decernere reflexe, vel decretum, vel defectum illius, & eſſe etiam liberam in actu ſecundo negatiuè, quatenus Deus libere cohibuit decretum de veritate oppoſita. Nam modo, dum Deus habet hanc ſcientiam conditionatam: *Si exiſtat alter mundus, decernam*

Ius-

Incarnationem Spiritus Sancti (quæ ſcientia fundatur in ipſo decreto de Incarnatione Spiritus Sancti, quod foret, ſi alter mundus exiſteret) potuit Deus antecedenter decernere oppoſitũ. Quam obrem hæc ſcientia, licet non liberè abſolutê poſitiuè determinetur à Deo; libere tamen abſolutê permittitur exiſtere, quatenus Deus libere abſolutè non habet decretum de nõ decernenda Incarnatione Spiritus Sancti, ſi exiſteret alter mundus.

SECT. IV.

De directione ſcientiæ conditionatæ actuum Diuinorum.

102 RE niſi ad hunc locum agere de præcedentia Scientiæ Mediæ, quæ habet pro hypotheſi aliquem actum Diuinũ, Ideô hic vniuerſaliter agam de directione Scientiæ Mediæ actuũ diuinorum: tam Scientiæ Mediæ, in qua ex parte hypotheſis ſe tenet actus Diuinus, quam Scientiæ Mediæ, in qua actus Diuinus ſe tenet ex parte conditionati.

103 Scientia Media actuum Diuinorum triplex poteſt diſtingui. Prima, in qua tam conditionatum, quã hypotheſis, eſt aliquis actus Diuinus v.g. *Si Deus decernat alterum mundum, decernet Incarnationem Spiritus Sancti.* Secunda; in qua actus Diuinus ſolum ſe tenet ex parte hypotheſis. V.g. *Si Deus decernat libertatem Petro ipſe conſentiet.* Tertia in qua ſolum ex parte conditionati actus Diuinus ſe teneat. V.g. *Si Petrus eliciat actum charitatis, Deus decernet illi hoc, vel illud præmium.*

104 Iuxta hanc ſcientiarum diſtinctionem triplex poteſt eſſe principalis quæſtio circa directionem Scientiæ Mediæ actuũ Diuinorũ: nempe: an ſcientia de actu Diuino ſe tenente ex parte conditionati, poſsit dirigere ad conditionem? Deinde: an ſcientia, quæ habet pro hypotheſi actum Diuinum, ad ipſam hypotheſim ponendam dirigere valeat? Et denique an ſit ſpecialis difficultas in eo quod dirigat ad decretum hypotheſis ſcientia, quæ tam ex parte hypotheſis, quam ex parte conditionati, attingit decretum Diuinum? His præmiſsis.

105 Dico 1. Scientia conditionata de aliquo actu Diuino ſub aliqua conditione, ſiuè hæc conditio ſit alius actus Diuinus, ſiuè non, nequit dirigere, aut eſſe in ſigno libertatis Diuinæ ad cõcipiendum decretum ſe tenens ex parte conditionati. V.g. Scien-

Digitized by Google

tia, qua Deus cognoſcit ſe collaturum eſſe Petro auxilium efficax ad pœnitendum, ſi ei permittat peccatum; nequit exiſtere in ſigno libertatis Diuinæ ad conferendum, & non conferendum auxilium efficax ad pœnitendum.

106 Probatur hæc concluſio. In ſigno libertatis Diuinæ ad conferendum Petro auxilium efficax ad pœnitendum intelligitur ſcientia abſoluta de peccato, de quo futura eſt pœnitentia. Ergo, ſi in ſigno libertatis Diuinæ ad conferendum auxilium efficax ad pœnitentiam intelligeretur ſcientia conditionata de conferendo auxilio efficaci ſub conditione permiſsionis peccati, ſignum libertatis Diuinæ ad conferendum auxilium efficax ad pœnitentiam, conſtitueretur ex Scientia abſoluta peccati, & ex ſcientia conditionata collationis auxilij efficacis ad pœnitendum ſub conditione permiſsionis peccati. Eſt euidens conſequutio. At qui non poteſt ſimul ex ſcientia abſoluta peccati, & ex notitia, qua Deus cognoſcit decernendum eſſe auxilium efficax ad pœnitentiã Petri, ſi ea permittatur peccatum; conſtitui ſignum poteſtatis liberæ in Deo ad collationem auxilij efficacis ad pœnitendum. Ergo ſcientia de collatione auxilij efficacis ad pœnitendum ſub cõditione permiſsionis peccati nequit eſſe in ſigno libertatis Diuinæ ad conferendum auxilium efficax ad pœnitendum. Minor ſubſumpta probatur. Libertas ad aliquod extremum debet eſſe indifferens ad eius carentiam. Sed complexum ex ſcientijs, tum permiſsionis peccati, tum collationis auxilij efficacis ad pœnitendum futuræ ſub conditione permiſsionis peccati, non eſt indifferens ad carentiam collationis auxilij efficacis ad pœnitendum: quando quidem illud cõplexum connectitur intrinſecè cum collatione auxilij efficacis ad pœnitendum: vtpote omne connexum cum veritate conditionata, & cum purificatione conditionis, connectitur cum veritate abſoluta. Ergo illud complexum non poteſt conſtituere libertatem in Deo ad collationem auxilij efficacis ad pœnitendũ.

107 Dico ſecundo Scientia Media de aliquo euentu ſub conditione alicuius decreti dirigit Deum, ſaltem vt in plurimum; ad illud decretum, quod ponitur in hypotheſi. V.g. hæc ſcientia *ſi permittam peccatum Adamo, conferam illi auxilium efficax ad pœnitendum*, eſt in ſigno apto, vt Deus moueatur ex illa ad permittendum peccatum. Hæc concluſio probatur.

108 Primo à priori: quia quod eſt poſterius obiectiuè (vt late, tum hoc tract. tum tract. de Prædeſt. probauimus) poteſt eſſe prius in genere phyſico, & directiuo, dummodo oſtendat ratiõé

Ff alli-

Digitized by Google

allicitiuam. Ex alia parte hæc Scientia Media de collatione auxilij efficacis ad pœnitendum, quæ obiectiuè dumtaxat conſequitur ad decretum de auxilio efficaci ad pœnitendum pro caſu permiſſionis peccati, oſtendit Deo rationem allicitiuam ad permiſſionem peccati, ſaltem quatenus temperat vim retractiuam peccati. Ergo poteſt dirigere Deum ad permiſſionem peccati: ſiquidem, & oſtendit rationem conducentem, & non obſtat quod ſit obiectiuè poſterior ad ipſam permiſſionem peccati. Recolantur, quæ diximus tract. de Prædeſtinatione quæſt. 2. ſect. 2.

109 Secundo cum P. Aldrete. Scientia de Incarnatione futura ſub conditione permiſſionis peccati Adami potuit eſſe conditio, ſine qua non permitteret peccatum Adami. Ergo ſcientia de decreto Incarnationis ſub conditione voluntatis Diuinæ permiſſiuæ peccati fuit in ſigno libertatis Diuinæ ad permittendum, vel non permittendum peccatum Adami: quia Deus prævidens tale remedium decernendum fore, ſi permittatur peccatum, minus retardatur à permiſſione peccati.

110 Reſpõdebis. Deum pro priori ad permiſſionẽ peccati ſolũ cognouiſſe incarnationẽ, vt poſſibilẽ, & vt poſitã in manu Dei: hocque ſufficiẽs fuiſſe vt Deus minus retardaretur à permiſſione: quia, vt Deus non retardetur à permiſſione peccati ſufficit, quod vtilitas remedij, & medicinæ peccati, cognoſcatur vt plenè cõſtituta in ſua poteſtate: quod confirmatur ab exemplo: nam, vt aliquis moueatur ad ſubeundũ ſtudiorum laborẽ, non requiritur cognoſcere quod ſi litterarũ curſum cõficiat, ipſi offeretur dignitas, ipſeque eam de facto acceptabit. Sed ſufficit illi offerendam eſſe, in ipſiuſque poteſtate fore illam abſque vlteriori cura, aut diligentia obtinere. Pariter ergo videtur poſſe dici in noſtro caſu.

111 Sed cõtra: Primò, quia ſi poſſibilitas duntaxat Incarnationis futuræ poteſt eſſe conditio, vt Deus non retardetur à permiſſione peccati, potiori iure ipſa Incarnatio vt in re futura cõditionatè poterit eſſe talis conditio. Ergo, ſi poſitiuè non probetur Incarnationẽ, vt futurã cõditionatè non poſſe eſſe conditionẽ, vt Deus permittat peccatũ, abſque fundamento, & omnino liberè, & volũtariè dicitur poſſibilitatem dumtaxat; nõ vero futuritionem Incarnationis, potuiſſe eſſe cõditionem, ſine qua non permitteretur peccatum.

112 Secundo. Negari non poteſt in ſententia de Scientia Media, quod Deus præuidit antecedenter ad creationem Adami quod, ſi illum crearet, illique imponeret præceptum, Adamus non

ſoe

ſolum poſſet, ſed de facto peccaret: hoc enim futurum cōditionatū eſt de aliquo euentu à creatura determinando. Ergo cognouit Deus in illo antecedenti ſigno, quod, ſi crearet Adamum, illique præceptum imponeret, Deus illi cōferret tale auxilium, cui diſſentiret. Ergo antecedenter ad creationem Adami habuit Deus ſciētiam de ſua voluntate donandi tale auxilium caſu quo illum crearet, eique præceptum imponeret.

113 Confirmatur. Vt colligitur ex Aug. Hilar. Anſelm. & alijs PP. Deus quamvis præuidit Adamum peccaturum, ſi crearetur, ideo illum creauit, quia præuidit pœniturum de facto. Ergo pro ſigno priori cognouit Deus quod, ſi Adamus crearetur, peccaret, & quod, ſi peccaret, Deus illi præberet de facto pro ſua voluntate auxilium ad pœnitendum. Ergo cognouit Deus pro priori ſuam voluntatem dandi auxilium ad pœnitendum caſu, quo homo crearetur, & tranſgrederetur mandatum Dei. Deinde hæc argumenta non ſolum probant, ita de facto accidiſſe, verumetiam oſtendunt id neceſſarium fuiſſe: quia ideo hæc aſſeruntur à Patribus, vt oſtendatur non abſque prudentiſsima prouidentia in hominis creatione, in impoſitione præcepti, & in permiſsione peccati, Deum ſe geſsiſſe. At quod requiritur ad perfectam Dei prouidentiam, neceſſarium eſt indiſpenſabiliter in Deo. Ergo ſcientia de decretis futuris ſub conditione aliorum decretorum requiritur neceſſario in Deo ad concipiendum decretum, ſub cuius conditione alia decreta in poſteriori ſigno concipiet Deus.

114 Aduerſus hanc concluſionem ex duplici capite poteſt argumentum deſumi. Primo magis vniuerſaliter: nimirum contendendo eſſe contra rationem decreti Diuini dirigi ex ſcientia euentus, qui erit ſub conditione talis decreti. Secundo peculiariter loquendo de Scientia Diuina vnius decreti ſub conditione alterius, intendendo probare ſequi deſtructionem perfectæ libertatis Diuinæ ad decretum, quod ſe tenet ex parte conditionati: non ſolum ex eo, quod hæc ſcientia conſtituat ſignum libertatis Diuinæ ad decretum ſe tenens ex parte conditionati; verumetiam ex eo, quod prædicta ſcientia dirigat ad decretum hypotheſis. Ex primo ergo capite.

115 Ob. 1. Scientia, quæ Deum non poteſt mouere, nequit Deum dirigere. Sed ſcientia euentus ſub conditione decreti alicuius: v.g. Scientia de conſenſu Petri ſub conditione decreti conferentis libertatem, nequit Deum mouere ad decretum collatiuum libertatis. Ergo ſcientia de conſenſu Petri ſub conditione decreti

conferentis ei libertatem nequit dirigere Deum ad tale decretum concipiendum. Minor probatur. Mouere ſcientiam prædictam ad decretum collatiuum auxilij præuiſum in hypotheſi eſt Deum concipere decretum collatiuum libertatis præuiſum in hypotheſi ex fine conſenſus præuiſi ex parte conditionati. Sed hoc implicat. Ergo implicat quod moueat illa ſcientia. Probatur minor. Decretũ collatiuum auxilij ex fine conſenſus intrinſecè reſpicit finem conſenſus. Decretum præuiſum in hypotheſi eſt decretum collatiuum auxilij non reſpiciens talem finem: ſiquidem ſcientia hæc non affirmat quod, ſi Deus conferat auxilium ex fine conſenſus, erit conſenſus; ſed præciſe, quod ſi decernat. Ergo implicat Deum concipere decretum collatiuum auxilij præuiſum in hypotheſi ex fine conſenſus.

116 Pro plena intelligentia huius difficultatis notandum eſt diuerſimode poſſe aliquam voluntatem moueri ex aliqua ratione obiectiua intellectui propoſita. Primo intrinſecè; quatenus ea voluntas intrinſecè reſpiciat eam rationem. V.g. ex fine conſenſus intrinſecè mouetur decretum tendens hoc modo. *Decerno auxilium, quia eſt efficax ad conſenſum.* Secundo poteſt moueri extrinſecè formaliter v.g. ſi decretum collatiuum auxilij imperetur per actum reflexum: quo dicat voluntas *decerno ex fine conſenſus habere decretum collatiuum auxilij.* Tertio, iuxta aliquos ſufficit, vt actus ſit propter finem extrinſecè in actu exercito, licet non ſit in actu ſignato, quod voluntas eliciat talem actum, propoſito in ſigno libertatis tali fine, & non excluſo per diſplicentiam aliquam voluntatis. Præmiſſa hac motionum diuerſitate.

117 Reſpondeo: iuxta hoc vltimum placitum, de quo modo non diſputo (quia pertinet ad alium locum) ipſum decretum collatiuum auxilij habere eſſe extrinſecè ex fine conſenſus in actu exercito, quin intrinſecè reſpiciat conſenſum: imò quin detur alius actus voluntatis imperans illum: quia ſufficit, vt hoc decretum ſit extrinſecè propter conſenſum: quod cognitio conſenſus futuri ſub conditione decreti collatiui auxilij exiſtat pro priori libertatis, dum modo voluntas poſitiuè non diſpliceat in tali fine.

118 Deinde, ſi aſſeratur, vt decretum collatiuum auxilij ſit ex fine conſenſus, requiri actum imperantem intrinſecè reſpicientem conſenſum vt finem.

Reſpondeo ſcientiã de Incarnatione ſub conditione decreti de altero mundo poſſe mouere Deũ ad habendũ decretũ de altero

mun-

mundo ex fine Incarnationis: non quatenus ipſum decretum de altero mundo præuiſum in hypotheſi intrinſece, ſit voluntas ſui ipſius ex fine Incarnationis: hoc enim implicat, quia mutaretur eius eſſentia, & tendentia; ſed quatenus hoc decretum de altero mundo non reſpiciens pro fine Incarnationem, poteſt à Deo imperari per aliud decretum ex fine Incarnationis: quo fit hanc ſcientiam, & mouere poſſe ad hoc decretum de altero mundo, & minimè decretum de altero mundo nouum induere modum intrinſecum tendendi.

119 Sed inſtabis difficilius. De hoc decreto reflexo imperante ex fine Incarnationis decretum de altero mundo, Deus habet Scientiam Mediam, per quam cognoſcat quid erit contingenter ſub conditione talis decreti. Vel ergo hæc Scientia Media habens pro hypotheſi hoc decretum reflexum dirigit Deum pro priori ad hoc decretum reflexum, vel non dirigit. Si non dirigat? Ergo iam ſcientia de aliquo euentu ſub conditione alicuius decreti Diuini nequit dirigere Deum ad tale decretum: quo videtur ruere noſtra ſententia. Si autem dirigat, videtur ſequi proceſſus infinitus: quia poterit mouere, & conſequenter imperari per aliud nouum Imperium: & ſic de inceps, in infinitum. Præter quam quod eo ipſo, quod ſit inſigno apto ad mouendum, adhuc ſi non moueat, debet dari in Deo aliquis actus poſitiuus) ſuppoſita in Deo impoſsibilitate puræ omiſsionis) per quem Deus nolit ſe mouere ex hac Scientia: ex quo rurſus alia Scientia Media noua conſurgeret de euentu, qui contingenter foret, ſub conditione talis actus excludentis motionem: & ex hac Scientia, ſi dirigeret, alius actus Diuinus inferretur, quo, vel ſe moueret, vel ſe nollet moueſre. Ergo, vel neganda eſt hæc directio, vel in infinitum abeundum.

120 Hæc inſtantia attingit grauem aliam quæſtionem: videlicet: quo pacto non ſit in Deo poſsibilis pura omiſsio? Cum quilibet actus Diuinus poſsit per alium imperari. Si autem non imperetur, & hoc imperium non purè omittatur, excludetur per aliũ actum poſitiuum. Et rurſus de hoc actu fit idem argumentum: nam vel imperatur, & ita erit alius, & alius actus imperans: vel non imperatur: & ita erit alius actus excludẽs hoc ſecundum imperium: & ſic in infinitum. Quo videtur oſtendi, vel deueniendum eſſe ad aliquod imperium, quod purè omittatur: vel dandum eſſe imperium imperij ſine termino.

121 Reſpondeo ergo: quod, ſi admittatur in Deo pura omiſsio, erit in Deo Scientia Media ſimplex virtualiter: omnium

euentuum contingentium, qui erunt ſub conditione cuiuslibet de-creti Diuini. Poſita autem in Deo tali Scientia: poterit magis, & magis reflexè imperare quemlibet actuum: ita vt nō ſit imperium, quod ab alio imperari non poſsit: ita tamen, vt nunquam actus re-flexè imperantes ſint infiniti cathegorematicè; ſed ſolum ſincathe-gorematicè: quia tādem perveniendum eſt ad aliquod imperium, cuius reflexum imperium purè omittatur à Deo.

122 Si vero negetur Deo poſsibilis, pura omiſsio: aliquis erit actus in Deo, qui ex prædicatis intrinſecis habeat imperari non poſſe. Suppoſita ergo eſſentia talis actus, non erit in Deo ſciē-tia de euentu contingente ſub conditione talis actus, quæ poſsit Deum dirigere ad talem actum: niſi fiat recurſus ad motionem pu-rè extrinſecam, quam ſupra explicuimus num. 117.

Ex ſecundo capite, videlicet ex ſpeciali difficultate, quæ eſt in eo, quod dirigat ad decretum poſitum in hypotheſi ſcientia, quæ etiam habet decretum pro conditionato.

123 Ob. 2. Loquendo v. g. de hac Scientia, qua Deus di-cat. *Si decernam alterum mundum, decernam Incarnationem Spiri-tus Sancti.* Deus eſt liber ad ita decernendam alterius mundi exi-ſtentiam, vt poſsit pro illo ſigno neque formaliter, neque interpre-tatiuè ſe determinare circa decretum de Incarnatione Spiritus Sancti. At eo ipſo, quod ita ſe poſsit gerere Deus, Scientia de In-carnatione Spiritus Sancti ſub conditione alterius mundi non exi-ſtit in ſigno indifferentiæ ad decretum, & carentiam decreti exi-ſtentiæ alterius mundi. Ergo illa ſcientia non ſe tenet pro eo ſig-no. Conſequentia eſt bona. Maior videtur ex terminis clara: cur enim Deus non poterit pro ſua abſolutiſsima voluntate amplecti in vno ſigno vnum obiectum, & relinquere ad aliud ſignum amplecti, vel reijcere aliud obiectum diſtinctum? Minor vero probatur. Qui ſe determinat ad A. ſciens quod, ſi ita ſe determinet, vlterius ſe determinabit ad B. cenſetur voluntariè amplecti B. Ergo ſi Deus ita amplectatur A. vt ipſi pro illo ſigno non ſit, adhuc inter-pretatiuè voluntarium B. neque eius carentia debet pro ſigno in-differentiæ ad A. præſcindere à notitia de eo quod, ſi exiſtat A. exiſtet, vel non exiſtet B.

124 Reſpondeo admittendo maiorem, & negando mino-rem. Nam vt aliquis effectus ſit interpretatiuè voluntarius, non ſufficit ponere aliquod extremum præuidendo quod, ſi exiſtat il-lud extremum, voluntas ſe determinabit ad effectum: vt patet in homine, qui, quamuis indicet quod, ſi permaneat in ſeculo, &

religionem aliquam non ingrediatur, aliquando in decurſu vitæ peccabit mortaliter; non tamen ob inde adhuc interpretatiuè ſe determinat poſitiuè ad peccandum: ad hoc enim, vt effectus ſit voluntarius interpretatiuè in cauſa, requiritur, vel quod cauſa ſit abſolutè connexa cum effectu, vel quod qui ponit cauſam, ex qua nõ neceſſario, ſed contingenter ſequetur effectus, teneatur euitare illum effectum, adhuc per non poſitionem illius cauſæ. Cum igitur Deus, dum decerneret alterum mundum, nihil decerneret connexum cum Incarnatione Spiritus Sancti, neque teneretur ad euitandam vlla ratione Incarnationem Spiritus Sancti: ideo decernendo alterum mundum, neque formaliter, neque interpretatiuè, aut phyſicè, aut moraliter poſitiuè cenſeretur velle Incarnationẽ Spiritus Sancti: licet permiſſiuè eſſet tunc illi voluntaria Incarnatio, quatenus nollet poſitiuè pro tunc eam impedire.

125 Ob. 3. Deus in aliquo ſigno eſt indifferens ad decernendum, vel non decernendum alterum mundum, præſcindendo ab Incarnatione Spiritus Sancti, & ad decernendum ſimul alterum mundum, & Incarnationem Spiritus Sancti, ſiuè per vnum, ſiuè per duo decreta comitanter ſe habentia: & etiam ad decernendum mundum, & carentiam Incarnationis Spiritus Sancti: ita, vt aliquod ſit ſignum, quod ſit indifferentia ad omnia hæc. Ergo neque Scientia Media de Incarnatione Spiritus Sancti, neque ſcientia oppoſita, ſe tenent neceſſario in ſigno indifferentiæ ad decernẽdum alterum mundum. Antecedens videtur certum: poteſt enim Deus obiecta, quæ ex ſola ſua libera voluntate pendent, vel coniunctim, vel diuiſim decernere. Conſequentia vero probatur. Pro ſigno indifferentiæ ad aliqua exercitia libertatis nihil debet intelligi oppoſitum alicui exercitio ex illis. Sed ſcientia de Incarnatione ſub hypotheſi alterius mundi opponitur exercitio, quo ſimul decernat mundum, & carentiam Incarnationis: item Scientia Media de carentia Incarnationis ſub conditione alterius mundi opponitur exercitio, quo Deus decernat ſimul mundum, & Incarnationem. Ergo neutra ex his ſcientijs debet ſe tenere propriori.

126 Pro reſpõſione note. Sciẽtiã Mediã de decreto Incarnationis Spiritus S. ſub conditione decreti de altero mundo habere pro hypotheſi, non quidem quodlibet decretum de altero mundo, ſiuè ſit ſimul decretum de Incarnatione Spiritus Sancti, ſiuè non ſit; ſed ſolùm decretum de altero mundo indifferens vt coniungatur cum decreto de Incarnatione, vel cum eius defectu.

127 Deinde non ſolum debet ſe tenere in hypotheſi decre-

tum de altero mundo ſumptũ ſecundũ ſe; ſed decretum de altero mundo vt exiſtens ſine impoſsibilitate antecedenti præcedendi cõ tingenter ad decretum de Incarnatione Spiritus Sanctus: nam; eum per propoſitionem conditionalem, quæ propriè eſt conditionalis, non ſolum affirmetur conditionatum pro caſu hypotheſis; verum etiam affirmetur aliqua antecedentia hypotheſis ad conditionatum: hinc infertur ex parte hypotheſis non ſolum ſe tenere exiſtentiam illius, quod conducit ad conditionatum, verumetiam ita exiſtere, vt non ſit antecedenter imporens influere in conditionatum. Patet hoc in Scientia Media actus liberi creati: nam huius Scientiæ Mediæ, *Si Petrus vocetur auxilio A. conſentiet*, non eſt hypotheſis auxilium A. ſumptum ſecundum ſe; ſed auxilium A, cum præparatione concurſus, & carentia prædeterminationis. Ergo hypotheſis non ſolum eſt id, quod conducit ad conditionatũ; ſed carentia impoſsibiliratis antecedẽtis influẽdi in cõditionatũ.

128 Ex hac doctrina (magis explicanda dum de conditionalibus diſparatis agamus) infertur quod, cum Deus poſsit ſe determinare ad decretum de Incarnatione, independenter ab eo quod hoc decretum moueatur ex decreto de altero mundo, & in illo caſu decretum de altero mundo nullo modo iuuaret antecedenter ad decretum de Incarnatione Spiritus Sancti: inferrur, inquam, in hac Scientia Media *Si Deus decernat alterum mundum, decernet Incarnationem Spiritus Sancti*, non ſolum ſe tenere ex parte hypotheſis decretum de altero mundo; verum etiam carentia de eo, quod detur decretum de Incarnatione Spiritus Sancti, vel non Incarnatione illius ſine dependentia à decrero de exiſtentia alterius mundi: quia ſolum hac ratione decretum de altero mundo eſt hypotheſis, & conditio; & non diſparato modo ſe habet ad decretum de Incarnatione Spiritus Sancti.

129 Ex his præmiſsis reſpondeo ad argumentum: concedendo antecedens, & negando conſequentiam. Ad conſequentiæ probationem conceſſa maiore: nego minorem: nam cum per hanc ſcientiam de vno decreto ſub conditione alterius non affirmetur decretum de Incarnatione Spiritus Sancti, ſub conditione decreti de altero mundo: ſumpto hoc decreto ſecundum ſe; ſed ſub conditione decreti de altero mundo vt exiſtentis ſine impoſsibilitate antecedenti influendi in decretum de Incarnatione, & exiſtere decretum de Incarnatione ſine dependentia à decreto de altero mundo ſit impoſsibilitas antecedens in decrero de altero mundo ad influendum in decretum de Incarnatione; hinc deducitur ex

parte hypotheſis huius Scientiæ *ſi exiſtat decretum de altero mundo, exiſtet Incarnatio,* intelligi carentiam decreti de Incarnatione vt exiſtentis ſine dependentia à decreto de altero mũdo: quod autem Deus per vnicum decretum, vel per duo comitanter, & ſine dependentia vnius ab altero, decernat alterum mundum, & Incarnationem, non opponitur cum eo, quod verum ſit quod, ſi Deus decerneret alterum mundum, quin decerneret comitanter, & ſine dependenter à decreto alterius mundi, Incarnationem Spiritus Sancti, decerneret eandem Incarnationem per decretum non comitanter ſe habens, ſed poſterius natura ad decretum de altero mundo.

130 Ob. 4. Ratio, quare deberet Scientia decreti futuri ſub conditione alterius decreti ſe tenere in hypotheſi, eſſet quia non perfectè prouidenter decerneret Deus, niſi præuideret quid, poſito tali decreto, ipſe Deus pro ſua libertate circa alia obiecta foret decreturus. Sed tota perfecta prouidentia ſaluatur, abſque præcedentia huius ſcientiæ. Ergo ſine fundamento adſtruitur talis præcedentia. Minor, in qua eſt difficultas, probatur. Saluatur perfecta prouidentia in Deo, dum nihil exiſtat, quod ſibi involuntarium, & caſuale ſit. Sed, quamvis Scientia de Incarnatione ſub conditione alterius mundi non præcedat ad decretum de altero mundo, nihil erit involuntarium, aut caſuale Deo. Ergo ſine præcedentia talis ſcientiæ ſaluatur perfecta prouidentia in Deo. Hæc vltima minor probatur. Quamvis hæc ſcientia non præcedat; cũ tamen, poſito altero mundo, penes Deum ſit decernere, vel non decernere Incarnationem Spiritus Sancti: hoc aggregatum ex altero mundo, & Incarnatione, & quodlibet extremum illius erit Deo plenè voluntarium, & liberum. Ergo neque aggregatum, neque aliquod illius extremum erit Deo, aut involuntarium, aut caſuale. Erit ergo perfecta prouidentia diſpoſitum.

131 Reſpondeo ad perfectiſsimam Dei prouidentiam ſpectare ante poſitionem alicuius extremi præuidere omne, quod ex poſitione talis extremi quauis ratione ſequendum ſit: conſequenterque ad vltimam Dei perfectionem in ſua prouidentia non ſufficere, quod nihil illi ſit caſuale, aut penitus involuntarium, ſed vlterius requiri cognoſcere extremum, quod ponit cum omnibus prædicatis ſiuè intrinſecis, ſiuè extrinſecis, quæ illi iam conueniũt ſiuè abſolutè, ſiuè conditionatè.

132 Obijcies quinto. Si ſcientia de decreto Incarnationis Spiritus Sancti ſub conditione alterius mundi præcederet de-

Digitized by Google

cretum de altero mundo, exiſtente altero mundo, Deus non eſſet indifferens ad Incarnationem Spiritus Sancti. Ergo prædicta ſciẽtia non præcedit. Probatur antecedens. Si ea ſcientia præcederet: in ſigno poteſtatis ad decernendam Incarnationem Spiritus S. ſe teneret ſcientia viſionis, qua Deus cognoſceret exiſtere decretum de altero mundo ex vi ſcientiæ conditionatæ: Sed poteſtas includens hanc ſcientiam non eſt poteſtas indifferens reſpectu Incarnationis Spiritus S. vtpotè inuoluens ſcientiam connexam cum incarnatione Spiritus S. vt ex ſe patet: Ergo ſi ea ſcientia præcederet, Deus, exiſtente altero mundo, non eſſet indifferens ad Incarnationem Spiritus Sancti.

133 Probatur antecedens. In illo ſigno includitur ſcientia viſionis de decreto alterius mundi: ſed hæc ſcientia eadem virtualiter debet repræſentare dependentiam, quam actu habet ab illa Scientia Media: Ergo ſcientia viſionis repræſentans decretum alterius mundi, vt dependens ab ea ſcientia, ingreditur ſignum poteſtatis immediatæ ad decernendam Incarnationem Spiritus S. Prima pars antecedentis eſt certa: quia, decernente Deo exiſtentiam alterius mundi (quod decretum ſe tenet ſaltem vt conditio pro priori ad decretum Incarnationis) tenetur Deus cognoſcere talem conditionem, quâ ad vlterius decretum adiuuatur: imò nõ facilè apparet, qua alia ratione iuuetur decreto de mundo ad decretum Incarnationis, niſi quatenus præuidens ſe mundum decreuiſſe ex hac ſcientia ad decernendam Incarnationem dirigatur.

134 Quod autem hæc ſcientia debeat eadem virtualiter repræſentare Scientiam Mediam, à qua defacto procedit, probatur. Scientia viſionis, qua in ſe ipſa res cognoſcitur, debet attingere obiectum, vt defacto exiſtit dependenter à ſuis cauſis, ſeu quaſi cauſis: ſed hæc eſt ſcientia viſionis: ergo debet attingere decretum, vt exiſtens, non ſecundum ſe; ſed vt defacto dependens ab eo, à quo defacto dependens eſt.

135 Hoc argumentum non exiguam habet difficultatem, iuxta vulgarem ſententiam plurium aſſerentem, ſcientiam viſionis alicuius obiecti in ſe ipſo non poſſe præſcindere à cauſis, à quibus defacto dependet prædictum obiectum. Cæterum mihi hoc argumentum exiguam ingerit difficultatem, vtpote qui cenſeo Scientiam viſionis alicuius obiecti in ſe ipſo poſſe præſcindere à cauſis, à quibus defacto dependet; quando nimirum tale obiectum, vt cognitum vt, abſolute exiſtens poteſt præcedere obiectiuè ad ſuas cauſas, vt latius dicam, Deo fauente, tractatu de Incarnatione.

Igi-

Digitized by Google

Igitur ad argumentum propoſitum; nego ſcientiam abſolutam, ſiue viſionis vnius decreti debere eandem virtualiter repræſentare Scientiam Mediam dirigentem ad decretum: falſum enim eſt ſcientiam viſionis, qua res in ſe ipſa cognoſcitur debere neceſſario attingere obiectum, vt in actu ſecundo dependens à cauſis, à quibus de facto dependens eſt.

SECT. V.

Quid ſe teneat ex parte notæ illationis; ſiue quid affirmetur per particulam ſi? *Vbi de conditionalibus diſparatis.*

136 NOto primo propoſitionem conditionalem diſparatam eam eſſe, in qua hypotheſis, nec connectitur cum conditionato, nec vlla ratione de facto influit, ſiue phyſicè, ſiuè moraliter, in conditionatum, neque ad illud de facto iuuat, quamvis in illud influere, vel ad illud iuuare poſsit. Eam enim vocamus conditionem diſparatam, quæ de facto diſparato modo ſe habet. Cum igitur id, quod conducere poteſt, ſi de facto non conducat, de facto diſparato modo ſe habeat: ideo, quod de facto non conducit, hypotheſis diſparata dicenda eſt. Hinc infertur licet nulla ſit entitas, quæ ratione alicuius ordinationis Diuinæ non poſsit pertinenter ſe habere ad aliam; nihilominus plures propoſitiones eſſe de conditione diſparata, quia conditio de facto impertinenter ſe habet ad conditionatum.

137 Noto ſecundo. Hoc iuuamen conditionis in conditionatum eius debere eſſe conditionis, vt verè, ſiuè phyſice, ſiue moraliter, ſiue intrinſecè, ſiuè extrinſecè, ſiue tanquam cauſa, ſiue tanquam conditio, influat hypotheſis in conditionatum: alioqui, quã vis hypotheſis aliquod, conditionati impedimentum remoueat, non ad conditionis pertinentis genus accedet.

138 Quã obrem hæc propoſitio *Si Turca dormiat, Petrus conuertetur* non extrahitur à ratione conditionalis diſparatæ (vt vult P. Ribad.) ex eo quod ſomnus Turcæ excludat, excluſione incompoſſibilitatis, decretũ de defectu ſomni Turcæ, & carentia côuerſionis Petri, quod decretũ de ſe impedimentum eſt conuerſionis Petri: nõ tamquam ſuficit: quia ſomnus nulla ratione, vt exiſtens pro priori, excludit illud decretum; ſed infert à poſteriori aliunde

Incarnationem Spiritus Sancti (quæ ſcientia fundatur in ipſo decreto de Incarnatione Spiritus Sancti, quod foret, ſi alter mundus exiſteret) potuit Deus antecedenter decernere oppoſitũ. Quam obrem hæc ſcientia, licet non liberè abſolutè poſitiuè determinetur à Deo; libere tamen abſolutè permittitur exiſtere, quatenus Deus libere abſolutè non habet decretum de nõ decernenda Incarnatione Spiritus Sancti, ſi exiſteret alter mundus.

SECT. IV.

De directione ſcientiæ conditionatæ actuum Diuinorum.

102 REmiſi ad hunc locum agere de præcedentia Scientiæ Mediæ, quæ habet pro hypotheſi aliquem actum Diuinũ. Ideò hic vniuerſaliter agam de directione Scientiæ Mediæ actuũ diuinorum: tam Scientiæ Mediæ, in qua ex parte hypotheſis ſe tenet actus Diuinus, quam Scientiæ Mediæ, in qua actus Diuinus ſe tenet ex parte conditionati.

103 Scientia Media actuum Diuinorum triplex poteſt diſtingui. Prima, in qua tam conditionatum, quã hypotheſis, eſt aliquis actus Diuinus v.g. *Si Deus decernat alterum mundum, decernet Incarnationem Spiritus Sancti.* Secunda: in qua actus Diuinus ſolum ſe tenet ex parte hypotheſis. V.g. *Si Deus decernat libertatem Petro ipſe conſentiet.* Tertia in qua ſolum ex parte conditionati actus Diuinus ſe teneat. V.g. *Si Petrus eliciat actum charitatis, Deus decernet illi hoc, vel illud præmium.*

104 Iuxta hanc ſcientiarum diſtinctionem triplex poteſt eſſe principalis quæſtio circa directionem Scientiæ Mediæ actuũ Diuinorũ: nempe: an ſcientia de actu Diuino ſe tenente ex parte conditionati, poſsit dirigere ad conditionem? Deinde: an ſcientia, quæ habet pro hypotheſi actum Diuinum, ad ipſam hypotheſim ponendam dirigere valeat? Et denique an ſit ſpecialis difficultas in eo quod dirigat ad decretum hypotheſis ſcientia, quæ tam ex parte hypotheſis, quam ex parte conditionati, attingit decretum Diuinum? His præmiſsis.

105 Dico 1. Scientia conditionata de aliquo actu Diuino ſub aliqua conditione, ſiuè hæc conditio ſit alius actus Diuinus, ſiuè non, nequit dirigere, aut eſſe in ſigno libertatis Diuinæ ad cõcipiendum decretum ſe tenens ex parte conditionati. V.g. Scien-

tia,

Digitized by Google

tia, qua Deus cognoſcit ſe collaturum eſſe Petro auxilium efficax ad pœnitendum, ſi ei permittat peccatum; nequit exiſtere in ſigno libertatis Diuinæ ad conferendum, & non conferendum auxilium efficax ad pœnitendum.

106 Probatur hæc concluſio. In ſigno libertatis Diuinæ ad conferendum Petro auxilium efficax ad pœnitendum intelligitur ſcientia abſoluta de peccato, de quo futura eſt pœnitentia. Ergo, ſi in ſigno libertatis Diuinæ ad conferendum auxilium efficax ad pœnitentiam intelligeretur ſcientia conditionata de conferendo auxilio efficaci ſub conditione permiſsionis peccati, ſignum libertatis Diuinæ ad conferendum auxilium efficax ad pœnitentiam, conſtitueretur ex Scientia abſoluta peccati, & ex ſcientia conditionata collationis auxilij efficacis ad pœnitendum ſub conditione permiſsionis peccati. Eſt euidens conſequutio. At qui non poteſt ſimul ex ſcientia abſoluta peccati, & ex notitia, qua Deus cognoſcit decernendum eſſe auxilium efficax ad pœnitentiã Petri, ſi ea permittatur peccatum; conſtitui ſignum poteſtatis liberæ in Deo ad collationem auxilij efficacis ad pœnitendum. Ergo ſcientia de collatione auxilij efficacis ad pœnitendum ſub cõditione permiſsionis peccati nequit eſſe in ſigno libertatis Diuinę ad conferendum auxilium efficax ad pœnitendum. Minor ſubſumpta probatur. Libertas ad aliquod extremum debet eſſe indifferens ad eius carentiam. Sed complexum ex ſcientijs, tum permiſsionis peccati, tum collationis auxilij efficacis ad pœnitendum futuræ ſub conditione permiſsionis peccati, non eſt indifferens ad carentiam collationis auxilij efficacis ad pœnitendum: quando quidem illud cõplexum connectitur intrinſecè cum collatione auxilij efficacis ad pœnitendum: vtpote omne connexum cum veritate conditionata, & cum purificatione conditionis, connectitur cum veritate abſoluta. Ergo illud complexum non poteſt conſtituere libertatem in Deo ad collationem auxilij efficacis ad pœnitendũ.

107 Dico ſecundo Scientia Media de aliquo euentu ſub conditione alicuius decreti dirigit Deum, ſaltem vt in plurimum; ad illud decretum, quod ponitur in hypotheſi. V.g. hæc ſcientia, *ſi permittam peccatum Adamo, conferam illi auxilium efficax ad pœnitendum*, eſt in ſigno apto, vt Deus moueatur ex illa ad permittendum peccatum. Hæc concluſio probatur.

108 Primo à priori: quia quod eſt poſterius obiectiuè (vt late, tum hoc tract. tum tract. de Prædeſt. probauimus) poteſt eſſe prius in genere phyſico, & directiuo, dummodo oſtendat rationẽ

FF alli-

Digitized by Google

allicitiuam. Ex alia parte hæc Scientia Media de collatione auxilij efficacis ad pœnitendum, quæ obiectiuè dumtaxat conſequitur ad decretum de auxilio efficaci ad pœnitendum pro caſu permiſſionis peccati, oſtendit Deo rationem allicitiuam ad permiſſionem peccati, ſaltem quatenus temperat vim retractiuam peccati. Ergo poteſt dirigere Deum ad permiſſionem peccati: ſiquidem, & oſtendit rationem conducentem, & non obſtat quod ſit obiectiuè poſterior ad ipſam permiſſionem peccati. Recolantur, quæ diximus tract. de Prædeſtinatione quæſt. 2. ſect. 2.

109 Secundo cum P. Aldrete. Scientia de Incarnatione futura ſub conditione permiſſionis peccati Adami potuit eſſe conditio, ſine qua non permitteret peccatum Adami. Ergo ſcientia de decreto Incarnationis ſub conditione voluntatis Diuinæ permiſſiuæ peccati fuit in ſigno libertatis Diuinæ ad permittendum, vel non permittendum peccatum Adami: quia Deus præuidens tale remedium decernendum fore, ſi permittatur peccatum, minus retardatur à permiſſione peccati.

110 Reſpōdebis. Deum pro priori ad permiſſionē peccati ſolū cognouiſſe incarnationē, vt poſſibilē, & vt poſitā in manu Dei: hocque ſufficiēs fuiſſe vt Deus minus retardaretur à permiſſione: quia, vt Deus non retardetur à permiſſione peccati ſufficit, quod vtilitas remedij, & medicinæ peccati, cognoſcatur vt plenè cōſtituta in ſua poteſtate: quod confirmatur ab exemplo: nam, vt aliquis moueatur ad ſubeundū ſtudiorum laborē, non requiritur cognoſcere quod: ſi litterarū curſum cōficiat, ipſi offeretur dignitas, ipſeque eam de facto acceptabit. Sed ſufficit illi offerendam eſſe, in ipſiuſque poteſtate fore illam abſque vlteriori cura, aut diligentia obtinere. Pariter ergo videtur poſſe dici in noſtro caſu.

111 Sed cōtra: Primò, quia ſi poſſibilitas duntaxat Incarnationis futuræ poteſt eſſe conditio, vt Deus non retardetur à permiſſione peccati, potiori iure ipſa Incarnatio vt in re futura cōditionatè poterit eſſe talis conditio. Ergo, ſi poſitiuè non probetur Incarnationē, vt futurā cōditionatè non poſſe eſſe conditionē, vt Deus permittat peccatū, abſque fundamento, & omnino liberè, & volūtariè dicitur poſſibilitatem dumtaxat; nō vero futuritionem Incarnationis, potuiſſe eſſe cōditionem, ſine quā non permitteretur peccatum.

112 Secundo. Negari non poteſt in ſententia de Scientia Media, quod Deus præuidit antecedenter ad creationem Adami quod, ſi illum crearet, illique imponeret præceptum, Adamus non

Digitized by Google

ſolum poſſet, ſed de facto peccaret: hoc enim futurum cōditionatū eſt de aliquo euentu à creatura determinando. Ergo cognouit Deus in illo antecedenti ſigno, quod, ſi crearet Adamum, illique præceptum imponeret, Deus illi cōferret tale auxilium, cui diſſentiret. Ergo antecedenter ad creationem Adami habuit Deus ſciētiam de ſua voluntate donandi tale auxilium caſu quo illum crearet, eique præceptum imponeret.

113 Confirmatur. Vt colligitur ex Aug. Hilar. Anſelm. & alijs PP. Deus quamvis præuidit Adamum peccaturum, ſi crearetur, ideo illum creauit, quia præuidit pœniturum de facto. Ergo pro ſigno priori cognouit Deus quod, ſi Adamus crearetur, peccaret, & quod, ſi peccaret, Deus illi præberet de facto pro ſua voluntate auxilium ad pœnitendum. Ergo cognouit Deus pro priori ſuam voluntatem dandi auxilium ad pœnitendum caſu, quo homo crearetur, & tranſgrederetur mandatum Dei. Deinde hæc argumenta non ſolum probant, ita de facto accidiſſe, verumetiam oſtendunt id neceſſarium fuiſſe: quia ideo hæc aſſeruntur à Patribus, vt oſtendatur non abſque prudentiſsima prouidentia in hominis creatione, in impoſitione præcepti, & in permiſsione peccati, Deum ſe geſsiſſe. At quod requiritur ad perfectam Dei prouidentiam, neceſſarium eſt indiſpenſabiliter in Deo. Ergo ſcientia de decretis futuris ſub conditione aliorum decretorum requiritur neceſſario in Deo ad concipiendum decretum, ſub cuius conditione alia decreta in poſteriori ſigno concipiet Deus.

114 Aduerſus hanc concluſionem ex duplici capite poteſt argumentum deſumi. Primo magis vniuerſaliter: nimirum contendendo eſſe contra rationem decreti Diuini dirigi ex ſcientia euentus, qui erit ſub conditione talis decreti. Secundo peculiariter loquendo de Scientia Diuina vnius decreti ſub conditione alterius, intendendo probare ſequi deſtructionem perfectæ libertatis Diuinæ ad decretum, quod ſe tenet ex parte conditionati: non ſolum ex eo, quod hæc ſcientia conſtituat ſignum libertatis Diuinæ ad decretum ſe tenens ex parte conditionati; verumetiam ex eo quod prædicta ſcientia dirigat ad decretum hypotheſis. Ex primo ergo capite.

115 Ob. 1. Scientia, quæ Deum non poteſt mouere, nequit Deum dirigere. Sed ſcientia euentus ſub conditione decreti alicuius: v.g. Scientia de conſenſu Petri ſub conditione decreti conferentis libertatem, nequit Deum mouere ad decretum collatiuum libertatis. Ergo ſcientia de conſenſu Petri ſub conditione decreti

conferentis ei libertatem nequit dirigere Deum ad tale decretum concipiendum. Minor probatur. Mouere ſcientiam prædictam ad decretum collatiuum auxilij præuiſum in hypotheſi eſt Deum concipere decretum collatiuum libertatis præuiſum in hypotheſi ex fine conſenſus præuiſi ex parte conditionati. Sed hoc implicat. Ergo implicat quod moueat iſta ſcientia. Probatur minor. Decretũ collatiuum auxilij ex fine conſenſus intrinſecè reſpicit finem conſenſus. Decretum præuiſum in hypotheſi eſt decretum collatiuum auxilij non reſpiciens talem finem: ſiquidem ſcientia hæc non affirmat quod, ſi Deus conferat auxilium ex fine conſenſus, erit conſenſus; ſed præciſe, quod ſi decernat. Ergo implicat Deum concipere decretum collatiuum auxilij præuiſum in hypotheſi ex fine conſenſus.

116 Pro plena intelligentia huius difficultatis notandum eſt diuerſimode poſſe aliquam voluntatem moueri ex aliqua ratione obiectiua intellectui propoſita. Primo intrinſecè: quatenus ea voluntas intrinſecè reſpiciat eam rationem. V.g. ex fine conſenſus intrinſecè mouetur decretum tendens hoc modo. *Decerno auxilium, quia eſt efficax ad conſenſum.* Secundo poteſt moueri extrinſecè formaliter v.g. ſi decretum collatiuum auxilij imperetur per actum reflexum: quo dicat voluntas *decerno ex fine conſenſus habere decretum collatiuum auxilij*. Tertio, iuxta aliquos ſufficit, vt actus ſit propter finem extrinſecè in actu exercito, licet non ſit in actu ſignato, quod voluntas eliciat talem actum, propoſito in ſigno libertatis tali fine, & non excluſo per diſplicentiam aliquam voluntatis. Præmiſſa hac motionum diuerſitate.

117 Reſpondeo: iuxta hoc vltimum placitum, de quo modo non diſputo (quia pertinet ad alium locum) ipſum decretum collatiuum auxilij habere eſſe extrinſecè ex fine conſenſus in actu exercito, quin intrinſecè reſpiciat conſenſum: imò quin detur alius actus voluntatis imperans illum: quia ſufficit, vt hoc decretum ſit extrinſecè propter conſenſum; quod cognitio conſenſus futuri ſub conditione decreti collatiui auxilij exiſtat pro priori libertatis, dummodo voluntas poſitiuè non diſplicea in tali fine.

118 Deinde, ſi aſſeratur, vt decretum collatiuum auxilij ſit ex fine conſenſus, requiri actum imperantem intrinſecè reſpicientem conſenſum vt finem.

Reſpondeo ſcientiã de Incarnatione ſub conditione decreti de altero mundo poſſe mouere Deũ ad habendũ decretũ de altero

Digitized by Google

mundo ex fine Incarnationis: non quatenus ipſum decretum de altero mundo præuiſum in hypotheſi intrinſecè, ſit voluntas ſui ipſius ex fine Incarnationis: hoc enim implicat, quia mutaretur eius eſſentia, & tendentia; ſed quatenus hoc decretum de altero mundo non reſpiciens pro fine Incarnationem, poteſt à Deo imperari per aliud decretum ex fine Incarnationis: quo fit hanc ſcientiam, & mouere poſſe ad hoc decretum de altero mundo, & minimè decretum de altero mundo nouum inducere modum intrinſecum tendendi.

119 Sed inſtabis difficilius. De hoc decreto reflexo imperante ex fine Incarnationis decretum de altero mundo, Deus habet Scientiam Mediam, per quam cognoſcat quid erit contingenter ſub conditione talis decreti. Vel ergo hæc Scientia Media habens pro hypotheſi hoc decretum reflexum dirigit Deum pro priori ad hoc decretum reflexum, vel non dirigit. Si non dirigat? Ergo iam ſcientia de aliquo euentu ſub conditione alicuius decreti Diuini nequit dirigere Deum ad tale decretum: quo videtur ruere noſtra ſententia. Si autem dirigat, videtur ſequi proceſſus infinitus: quia poterit mouere, & conſequenter imperari per aliud nouum Imperium: & ſic de inceps, in infinitum. Præter quam quod eo ipſo, quod ſit in ſigno apto ad mouendum, adhuc ſi non moueat, debet dari in Deo aliquis actus poſitiuus) ſuppoſita in Deo impoſſibilitate puræ omiſſionis) per quem Deus nolit ſe mouere ex hac Scientia: ex quo rurſus alia Scientia Media noua conſurgeret de euentu, qui contingenter foret, ſub conditione talis actus excludentis motionem: & ex hac Scientia, ſi dirigeret, alius actus Diuinus inferretur, quo, vel ſe moueret, vel ſe nollet mouere. Ergo, vel neganda eſt hęc directio, vel in infinitum abeundum.

120 Hæc inſtantia attingit grauem aliam quæſtionem: videlicet: quo pacto non ſit in Deo poſſibilis pura omiſſio? Cum quilibet actus Diuinus poſſit per alium imperari. Si autem non imperetur, & hoc imperium non purè omittatur, excludetur per aliũ actum poſitiuum. Et rurſus de hoc actu fit idem argumentum: nam vel imperatur, & ita erit alius, & alius actus imperans: vel non imperatur: & ita erit alius actus excludẽs hoc ſecundum imperium: & ſic in infinitum. Quo videtur oſtendi, vel deueniendum eſſe ad aliquod imperium, quod purè omittatur: vel dandum eſſe imperium imperij ſine termino.

121 Reſpondeo ergo: quod, ſi admittatur in Deo pura omiſſio, erit in Deo Scientia Media ſimplex virtualiter: omnium

euentuum contingentium, qui erunt ſub conditione cuiuslibet de-creti Diuini. Poſita autem in Deo tali Scientia: poterit magis, & magis reflexè imperare quemlibet actuum, ita vt nō ſit imperium, quod ab alio imperari non poſsit: ita tamen, vt nunquam actus reflexè imperantes ſint infiniti cathegorematicè; ſed ſolum ſincathegorematicè: quia tādem perveniendum eſt ad aliquod imperium, cuius reflexum imperium purè omittatur à Deo.

122 Si vero negetur Deo poſsibilis, pura omiſsio: aliquis erit actus in Deo, qui ex prædicatis intrinſecis habeat imperari non poſſe. Suppoſita ergo eſſentia talis actus, non erit in Deo ſciē-tia de euentu contingente ſub conditione talis actus, quæ poſsit Deum dirigere ad talem actum: niſi fiat recurſus ad motionem purè extrinſecam, quam ſupra explicuimus num. 117.

Ex ſecundo capite, videlicet ex ſpeciali difficultate, quæ eſt in eo, quod dirigat ad decretum poſitum in hypotheſi ſcientia, quæ etiam habet decretum pro conditionato.

123 Ob. 2. Loquendo v. g. de hac Scientia, qua Deus dicat. *Si decernam alterum mundum, decernam Incarnationem Spiritus Sancti.* Deus eſt liber ad ita decernendam alterius mundi exiſtentiam, vt poſsit pro illo ſigno neque formaliter, neque interpretatiuè ſe determinare circa decretum de Incarnatione Spiritus Sancti. At eo ipſo, quod ita ſe poſsit gerere Deus, Scientia de Incarnatione Spiritus Sancti ſub conditione alterius mundi non exiſtit in ſigno indifferentiæ ad decretum, & carentiam decreti exiſtentiæ alterius mundi. Ergo illa ſcientia non ſe tenet pro eo ſigno. Conſequentia eſt bona. Maior videtur ex terminis clara: cur enim Deus non poterit pro ſua abſolutiſsima voluntate amplecti in vno ſigno vnum obiectum, & relinquere ad aliud ſignum amplecti, vel reijcere aliud obiectum diſtinctum? Minor vero probatur: Qui ſe determinat ad A. ſciens quod, ſi ita ſe determinet, vlterius ſe determinabit ad B. cenſetur voluntariè amplecti B. Ergo ſi Deus ita amplectatur A. vt ipſi pro illo ſigno non ſit, adhuc interpretatiuè voluntarium B. neque eius carentia debet pro ſigno indifferentiæ ad A. præſcindere à notitia de eo quod, ſi exiſtat A. exiſtet, vel non exiſtet B.

124 Reſpondeo admittendo maiorem, & negando minorem. Nam vt aliquis effectus ſit interpretatiuè voluntarius, non ſufficit ponere aliquod extremum præuidendo quod, ſi exiſtat illud extremum, voluntas ſe determinabit ad effectum: vt patet in homine, qui, quamtumvis indicet quod, ſi permaneat in ſæculo, &

Digitized by Google

religionem aliquam non ingrediatur, aliquando in decurſu vitæ peccabit mortaliter; non tamen ob inde adhuc Interpretatiuè ſe determinat poſitiuè ad peccandum: ad hoc enim, vt effectus ſit voluntarius interpretatiuè in cauſa, requiritur, vel quod cauſa ſit abſolutè connexa cum effectu, vel quod qui ponit cauſam, ex qua nõ neceſſario, ſed contingenter ſequetur effectus, teneatur euitare illum effectum, adhuc per non poſitionem illius cauſæ. Cum igitur Deus, dum decerneret alterum mundum, nihil decerneret connexum cum Incarnatione Spiritus Sancti, neque teneretur ad euitandam vlla ratione Incarnationem Spiritus Sancti: ideo decernendo alterum mundum, neque formaliter, neque interpretatiuè, aut phyſicè, aut moraliter poſitiuè cenſeretur velle Incarnationẽ Spiritus Sancti: licet permiſſiuè eſſet tunc illi voluntaria Incarnatio, quatenus nollet poſitiuè pro tunc eam impedire.

125 Ob. 3. Deus in aliquo ſigno eſt indifferens ad decernendum, vel non decernendum alterum mundum, præſcindendo ab Incarnatione Spiritus Sancti, & ad decernendum ſimul alterum mundum, & Incarnationem Spiritus Sancti, ſiuè per vnum, ſiuè per duo decreta comitanter ſe habentia: & etiam ad decernendum mundum, & carentiam Incarnationis Spiritus Sancti: ita, vt aliquod ſit ſignum, quod ſit indifferentia ad omnia hæc. Ergo neque Scientia Media de Incarnatione Spiritus Sancti, neque ſcientia oppoſita, ſe tenent neceſſario in ſigno indifferentiæ ad decernẽdum alterum mundum. Antecedens videtur certum: poteſt enim Deus obiecta, quæ ex ſola ſua libera voluntate pendent, vel coniunctim, vel diuiſim decernere. Conſequentia vero probatur. Pro ſigno indifferentiæ ad aliqua exercitia libertatis nihil debet intelligi oppoſitum alicui exercitio ex illis. Sed ſcientia de Incarnatione ſub hypotheſi alterius mundi opponitur exercitio, quo ſimul decernat mundum, & carentiam Incarnationis: item Scientia Media de carentia Incarnationis ſub conditione alterius mundi opponitur exercitiò, quo Deus decernat ſimul mundum, & Incarnationem. Ergo neutra ex his ſcientijs debet ſe tenere propriori.

126 Pro reſpõſione nota. Sciẽtiã Mediã de decreto Incarnationis Spiritus S. ſub conditione decreti de altero mundo habere pro hypotheſi, non quidem quodlibet decretum de altero mundo, ſiuè ſit ſimul decretum de Incarnatione Spiritus Sancti, ſiuè non ſit; ſed ſolùm decretum de altero mundo indifferens vt coniungatur cum decreto de Incarnatione, vel cum eius defectu.

127 Deinde non ſolum debet ſe tenere in hypotheſi decre-

tum de altero mundo ſumptũ ſecundũ ſe; ſed decretum de altero mundo vt exiſtens ſine impoſsibilitate antecedenti præcedendi cõtingenter ad decretum de Incarnatione Spiritus Sanctus: nam, cum per propoſitionem conditionalem, quæ propriè eſt conditionalis, non ſolum affirmetur conditionatum pro caſu hypotheſis; verùm etiam affirmetur aliqua antecedentia hypotheſis ad conditionatum: hinc infertur ex parte hypotheſis non ſolum ſe tenere exiſtentiam illius, quod conducit ad conditionatum, verumetiam ita exiſtere, vt nón ſit antecedenter impotens influere in conditionatum. Patet hoc in Scientia Media actus liberi creati: nam huius Scientiæ Mediæ, *Si Petrus vocetur auxilio A. conſentiet*, non eſt hypotheſis auxilium A. ſumptum ſecundum ſe; ſed auxilium A, cum præparatione concurſus, & carentia prædeterminationis. Ergo hypotheſis non ſolum eſt id, quod conducit ad conditionatũ; ſed carentia impoſsibilitatis antecedẽtis influẽdi in cõditionatũ.

128 Ex hac doctrina (magis explicanda dum de conditionalibus diſparatis agamus) infertur quod, cum Deus poſsit ſe determinare ad decretum de Incarnatione, independenter ab eo quod hoc decretum moueatur ex decreto de altero mundo, & in illo caſu decretum de altero mundo nullo modo iuuaret antecedenter ad decretum de Incarnatione Spiritus Sancti: infertur, inquam, in hac Scientia Media *Si Deus decernat alterum mundum, decernet Incarnationem Spiritus Sancti*, non ſolum ſe tenere ex parte hypotheſis decretum de altero mundo; verum etiam carentia de eo, quod detur decretum de Incarnatione Spiritus Sancti, vel non Incarnatione illius ſine dependentia à decreto de exiſtentia alterius mundi: quia ſolum hac ratione decretum de altero mundo eſt hypotheſis, & conditio; & non diſparato modo ſe habet ad decretum de Incarnatione Spiritus Sancti.

129 Ex his præmiſsis reſpondeo ad argumentum: concedendo antecedens, & negando conſequentiam. Ad conſequentiæ probationem conceſſa maiore: nego minorem: nam cum per hanc ſcientiam de vno decreto ſub conditione alterius non affirmetur decretum de Incarnatione Spiritus Sancti, ſub conditione decreti de altero mundo: ſumpto hoc decreto ſecundum ſe; ſed ſub conditione decreti de altero mundo vt exiſtentis ſine impoſsibilitate antecedenti influendi in decretum de Incarnatione, & exiſtere decretum de Incarnatione ſine dependentia à decreto de altero mundo ſit impoſsibilitas antecedens in decreto de altero mundo ad influendum in decretum de Incarnatione; hinc deducitur ex

parte

parte hypotheſis huius Scientiæ *ſi exiſtat decretum de altero mundo, exiſtet Incarnatio,* intelligi carentiam decreti de Incarnatione vt exiſtentis ſine dependentia à decreto de altero mũdo: quod autem Deus per vnicum decretum, vel per duo comitanter, & ſine dependentia vnius ab altero, decernat alterum mundum, & Incarnationem, non opponitur cum eo, quod verum ſit quod, ſi Deus decerneret alterum mundum, quin decerneret comitanter, & ſine dependenter à decreto alterius mundi, Incarnationem Spiritus Sancti, decerneret eandem Incarnationem per decretum non comitanter ſe habens, ſed poſterius natura ad decretum de altero mundo.

130 Ob. 4. Ratio, quare deberet Scientia decreti futuri ſub conditione alterius decreti ſe tenere in hypotheſi, eſſet quia non perfectè prouidenter decerneret Deus, niſi præuideret quid, poſito tali decreto, ipſe Deus pro ſua libertate circa alia obiecta foret decreturus. Sed tota perfecta prouidentia ſaluatur, abſque præcedentia huius ſcientiæ. Ergo ſine fundamento adſtruitur talis præcedentia. Minor, in qua eſt difficultas, probatur. Saluatur perfecta prouidentia in Deo, dum nihil exiſtat, quod ſibi inuoluntarium, & caſuale ſit. Sed, quamvis Scientia de Incarnatione ſub conditione alterius mundi non præcedat ad decretum de altero mundo, nihil erit inuoluntarium, aut caſuale Deo. Ergo ſine præcedentia talis ſcientiæ ſaluatur perfecta prouidentia in Deo. Hæc vltima minor probatur. Quamvis hæc ſcientia non præcedat; cũ tamen, poſito altero mundo, penes Deum ſit decernere, vel non decernere Incarnationem Spiritus Sancti: hoc aggregatum ex altero mundo, & Incarnatione, & quodlibet extremum illius erit Deo plenè voluntarium, & liberum. Ergo neque aggregatum, neque aliquod illius extremum erit Deo, aut inuoluntarium, aut caſuale. Erit ergo perfecta prouidentia diſpoſitum.

131 Reſpondeo ad perfectiſsimam Dei prouidentiam ſpectare ante poſitionem alicuius extremi præuidere omne, quod ex poſitione talis extremi quauis ratione ſequendum ſit: conſequenterque ad vltimam Dei perfectionem in ſua prouidentia non ſufficere, quod nihil illi ſit caſuale, aut penitus inuoluntarium, ſed vlterius requiri cognoſcere extremum, quod ponit cum omnibus prædicatis ſiuè intrinſecis, ſiuè extrinſecis, quæ illi iam conueniũt ſiuè abſolutè, ſiuè conditionatè.

132 Obijcies quinto. Si ſcientia de decreto Incarnationis Spiritus Sancti ſub conditione alterius mundi præcederet decre-

Igitur ad argumentum propoſitum; nego ſcientiam abſolutam, ſiue viſionis vnius decreti debere eandem virtualiter repræſentare Scientiam Mediam dirigentem ad decretum: falſum enim eſt ſcientiam viſionis, qua res in ſe ipſa cognoſcitur debere neceſſario attingere obiectum, vt in actu ſecundo dependens à cauſis, à quibus de facto dependens eſt.

SECT. V.

Quid ſe teneat ex parte notæ illationis; ſiue quid affirmetur per particulam ſi? *Vbi de conditionalibus diſparatis.*

136 NOto primo propoſitionem conditionalem diſparatam eam eſſe, in qua hypotheſis, nec connectitur cum conditionato, nec vlla ratione de facto influit, ſiue phyſicè, ſiuè moraliter, in conditionatum, neque ad illud de facto iuuat, quamvis in illud influere, vel ad illud iuuare poſsit. Eam enim vocamus conditionem diſparatam, quæ de facto diſparato modo ſe habet. Cum igitur id, quod conducere poteſt, ſi de facto non conducat, de facto diſparato modo ſe habeat: ideo, quod de facto non conducit, hypotheſis diſparata dicenda eſt. Hinc infertur licet nulla ſit entitas, quæ ratione alicuius ordinationis Diuinæ non poſsit pertinenter ſe habere ad aliam; nihilominus plures propoſitiones eſſe de conditione diſparata, quia conditio de facto impertinenter ſe habet ad conditionatum.

137 Noto ſecundo. Hoc iuuamen conditionis in conditionatum eius debere eſſe conditionis, vt verè, ſiuè phyſice, ſiue moraliter, ſiue intrinſecè, ſiuè extrinſecè, ſiue tanquam cauſa, ſiue tanquam conditio, influat hypotheſis in conditionatum: alioqui, quãvis hypotheſis aliquod, conditionati impedimentum remoueat, non ad conditionis pertinentis genus accedet.

138 Quã obrem hæc propoſitio *Si Turca dormiat, Petrus conuertetur* non extrahitur à ratione conditionalis diſparatæ (vt vult P. Ribad.) ex eo quod ſomnus Turcæ excludat, excluſione in c[illegible]ponibilitatis, decretũ de d[illegible] fectu ſomni Turcæ, & carentia cõuerſionis Petri, quod decretũ de ſe impedimentum eſt conuerſionis Petri: non inquam ſuficit: quia ſomnus nulla ratione, vt exiſtens pro priori, excludit illud decretum; ſed infert à poſteriori aliunde

de eſſe excluſum: quam obrem nullum influxum habet in conuerſionem Petri.

139 Noto tertio. Aliquas eſſe propoſitiones de hypotheſi diſparata in adæquatè: hoc eſt: de hypotheſi, quæ reſpectu vnius partis conditionati pertinenter ſe habet; impertinenter vero reſpectu alterius, vt patet in hac propoſitione, *Si Turca dormiat, & Turca dormiet, & Petrus conuertetur*: quia dormire Turcam pertinentiſsime ſe habet ad ipſum dormire Turcam; quæ eſt vna conditionati pars: impertinenter vero ad conuerſionem Petri; quæ eſt altera pars conditionati: quo fit, vt prædictæ propoſitiones, nec ſimpliciter de hypotheſi pertinente, nec ſimpliciter de impertinente hypotheſi dicendæ ſint, ſed de hypotheſi pertinente in adæquatè ſumpta in adæquatione ex parte conditionati.

140 Noto quartò. Conditionem poſſe concipi in duplici ſenſu, vel pro conditione præciſe in affirmando, vel pro conditione in eſſendo: conditio in eſſendo in tota ſua latitudine ea eſt, quæ conducit de facto, de factoque iuuat, vel requiritur ad id, cuius dicitur conditio. Ita applicatio ignis eſt conditio ad ignem productum: ad ſe ipſam: & ad eius decretum; quia ad ignem concurrit: ad ſe ipſam, & ad ſui decretum requiritur. Conditio præciſe in affirmando eſt, quæ præciſè limitat, & reſtringit affirmationem ad caſum, quo ipſa ſit, vt *ſi exiſtat Petrus, exiſtet Ioannes*, quin aliquem alium nexum, inter conditionem, & conditionatum enunciet. De hac igitur dubitamus, an poſsibilis ſit, contineníque veritatem: & quid ad prædictam veritatem requiratur? Quod eſt idem, ac quærere, quid affirmetur per notam illationis, ſiue per particulam *ſi* in propoſitionibus conditionalibus?

141 Omniſsis ergo varijs Authorum ſententijs. Sit prima concluſio. Propoſitio conditionalis de conditionato contingente non affirmat aliquam illationem, ſiuè intrinſecam, ſiue extrinſecam, neque huiuſmodi illatione ad ſuam indiget veritatem. Hæc concluſio eſt contra Thomiſtas, necnon partim contra Patrem Vazquez. Prima pars huius concluſionis probatur. Poteſt intellectus affirmare, quod, ſi exiſtat vnum, coniungetur cum alio, quin opus ſit affirmare hanc coniunctionem neceſſariam eſſe ex natura rei, neque fundari in aliquo extrinſeco id inferente: ergo neceſſe non eſt affirmare aliquam illationem, ſiuè intrinſecam, ſiuè extrinſecam. Probatur antecedens: coniunctio futura, ſub aliqua conditione contingente, ſe ipſa independenter à connexione intrinſeca, ſiue extrinſeca conditionis cum conditionato, erit, vel non

erit,

erit, poſita conditione: ergo ſe ipſa eſt affirmabilis. Idem ſuadent omnes probationes ſcientię Mediæ, quas ſupra per otium expendimus.

142. Obijcitur ex P. Vazquez. Propoſitionem conditionalem nihil aliud affirmare, quam bonitatem illationis. Quod ita confirmat Author Anonimus lib. de ord. prior. & poſter. cap. 25. Licet antecedens, & conſequens ſeorſim ſumpta ſint falſa; ſi tamen recte vnum inferatur ex alio, conditionata propoſitio erit vera, vt, ſi equus volat, habet alas: ergo ê contra, licet vtrumque ſit verum, ſi tamen vnum ex alio non ſequitur, eſt falſa, vt: ſi capra ſaltat, arbor floret: ergo per propoſitionem conditionalem affirmatur vnum ex alio inferri.

143. Reſpondeo negando primam propoſitionem, quæ deducitur ex P. Vazquez. Ad probationem Anonimi reſpondeo: cõcedendo antecedens, & negando conſequentiam. Ratio eſt; quia, ſi ex antecedente inferatur legitime conſequens, ſi exiſtat antecedens, coniungetur neceſſario cum conſequenti: at vero, quamvis non connectatur antecedens cum conſequenti, nec coniungatur cum illo neceſſario, poterit, ſi exiſtat antecedens, coniungi cum conſequenti: quod ſufficit ad veritatem propoſitionis affirmantis coniunctionem futuram conditionatê. Alia argumenta, quæ contendunt propoſitiones omnes indigere aliquo abſolutè exiſtẽtia ad ſui veritatem, ſatis in ſuperioribus diſſoluimus.

144. Dico ſecundo. Propoſitio conditionalis, vt præciſe affirmans conditionato modo, non affirmat conducentiam actualem conditionis in conditionatum. Probatur. Propoſitio conditionalis, vt præciſe conditionalis eſt, ſolùm affirmat, quod, poſito vno extremo, erit alterum; ſed affirmare hoc, præſcindit ab eo, quod primum conducat de facto ad ſecundum. Ergo affirmatio conditionata, prout præciſe conditionata, præſcindit ab affirmatione conducentiæ, ſiue influxus conditionis in conditionatum. Conſequentia eſt bona. Minor certa: ſiquidem affirmare, quod, poſito vno, erit alterum, ſolum eſt affirmare id, quod requiritur, vt poſito vno, alterum detur. Sed ad hoc non requiritur, quod, poſito vno, detur alterum ex vi conducentiæ primi in ſecundum; ſed præciſè, quod detur. Ergo id duntaxat affirmatur præſcindẽdo à conducentia, vel influxu. Iam vero maior probatur. Tum ex eo quod non eſt ratio cur in affirmatione non poſita, affirmando coniunctionem pro caſu hypotheſis, præſcindere à conducentia; tum etiam, quia poſſum affirmare, quod, poſito vno, dabitur alterum.

rum ignorando, an detur, vel non detur talis conducentia, taliſve influxus. Ergo, & affirmare præſcindendo ab influxu, & conducentia.

145 Hæc tamen concluſio intelligenda eſt reſpectu creaturarum: non autem reſpectu Dei: quia Deus ſolum affirmat conditionato modo ea, quæ nequeunt affirmari verè modo abſoluto. Cum autem ea, quæ diſparato modo ſe habent, v.g. conuerſio Petri ſub conditione ſomni Turcæ, ex eo veritatem habeant, quia (vt infra dicemus) abſolutè exiſtit conditionatum: hinc deducitur Deum ſolum affirmare modo conditionato propoſitiones de hypotheſi pertinenti; non verò, quæ ſunt de hypotheſi impertinenter ſe habente reſpectu conditionati.

146 Ex quo deducitur 1. propoſitionem ſtrictè conditionalem, prout diſtinctam à propoſitione exigente veritatem abſolutam, ex parte conditionati, affirmare aliquem influxum hypotheſis in conditionatum: quia propoſitio, vt ſtrictè conditionata, dicit hypotheſim non diſparato modo ſe habere, & conſequenter dicit aliquem influxum conditionis in conditionatum.

147 Deducitur 2. propoſitionem ſtrictè conditionalem contingentem dicere ex parte hypotheſis carentiam neceſsitatis, & impoſsibilitatis antecedentis ad conditionatum: quia dicit influxum contingentem conditionis in conditionatum: prædictus autem influxus dicit ex parte conditionis carentiam, tum impoſsibilitatis, tum neceſsitatis antecedentis ad influendum.

148 Dico tertio. Propoſitio conditionalis de conditione omnino diſparata habet determinatam veritatem, vel falſitatem. Probatur: loquendo v.g. de hac propoſitione, *Si Turca dormiat Ioannes conuertetur*, ſuppoſito, quod Deus conuerſionem nõ prius decernat; aut permittat, ſe mouendo ex ſomno Turcæ. Conuerti Ioannem abſque eo, quod Deus decernat prius, vel permittat eius conuerſionem, ſub conditione ſomni Turcæ, & abſque eo, quod Deus moueatur ex ſomno Turcæ præcognito, vt exiſtente, poſsibile eſt. Poteſt ergo Deus abſque his conditionalibus tendentijs, & abſque tali motione, pro ſua duntaxat libera voluntate, præſuppoſito peccato Ioannis conferre illi auxilium efficax ad conuerſionem. Tunc ſic.

149 Si Turca dormiat, vel erit conuerſio Ioannis, prædicto modo poſsibilis, vel non erit. Si erit, propoſitio erit determinate vera, ſi non, erit propoſitio determinate falſa: conſequenterque erit vera, quæ enunciet quod, poſito ſomno Turcæ, erit defe-

Digitized by Google

ctus conuerſionis prædicto modo conſideratæ. Ergò vna ex illis propoſitionibus eſt determinate vera, & altera falſa. Primum antecedens, ex quo tota probatio proficiſcitur; probatur ex illo principio toties in hoc tractatu expenſo, & inculcato. Quodlibet pro qualibet differentia temporis, pro qualibetque vera ſuppoſitione, vel eſt, vel non eſt. Ergo, ſi exiſtat ſomnus Turcæ, reuera iſta conuerſio, vel erit, & coniungetur cum ſomno Turcæ: vel ſi non erit, eius defectus cum prædicta ſuppoſitione ſomni Turcæ coniungetur.

150 Obijcies aduerſum ſecundam, & tertiam concluſionem. Per propoſitiones conditionales non affirmatur, vt cumque coniunctio; ſed inſuper affirmatur conditionatum aliquomodo tribui conditioni. Ergo affirmatur aliqua conducentia conditionis in conditionatum. Antecedens probatur. Hæ propoſitiones ita affirmant, vt modo conditionato affirmandi intendamus exprimere quod, ſi detur illa conditio, erit conditionatum, potius quam ſi non detur, noſque ipſo affirmandi modo inſinuamus habere aliquod fundamentum, vt affirmemus conditionatum exiturum, ſi detur iſta conditio, potius quam ſi non detur: hoc eſt aſſerere conditionem de facto conducere, & iuuare in conditionatū. Ergo id affirmamus per propoſitionem conditionalem.

151 Reſpondeo negando aſſumptum. Ad probationem, nego maiorem, quia per modum conditionatum affirmandi non enuntiamus dari conditionatum, potius pro caſu conditionis, quā pro caſu defectus conditionis, ita vt ly *potius pro vno caſu, quam pro alio* ſe teneat ex parte obiecti affirmati, ſed nos ita affirmamus conuerſionem Petri pro caſu ſomni Turcæ, vt non affirmemus pro alio, non tamen negamus exituram conuerſionem pro alio caſu; ſed ab hoc omnino præſcindimus. Deinde quando affirmamus cōuerſionem Petri pro caſu ſomni Turcæ, ipſo modo affirmandi inſinuamus habere fundamentum ad id affirmandum, potius quam ad affirmandum oppoſitum, nō tamen inſinuamus habere nos fundamentum ad enuntiandum conditionatum potius ſub hac hypotheſi, quam ſub defectu illius: hoc enim abſque fundamento diceretur. Ceſſat igitur contrarium argumentum.

152 Obijcies ſecundo. In rebus exiſtentibus de præſenti nō ſufficit concomitantia duorū extremorū, vt vnum exiſtat ſub conditione alterius: alioqui coexiſtentibus Petro, & Paulo, vterque exiſteret ſub conditione alterius: ergo neque ſufficit cōcomitātia futura, vt vnum ſit exiturum ſub conditione alterius. Ergo quo-

Digitized by Google

ties affirmatur vnum ſub conditione alterius, non affirmatur præſcindendo à conducentia; ſed poſitiue affirmatur conducentia, & iuuamen conditionis in conditionatum.

153 Reſpondeo in propoſitione conditionata à nobis cōcepta, præciſe, vt tali, non affirmari vnum ſub conditione alterius ex parte obiecti; ſed tantum ex parte actus: hoc eſt hypotheſim nō eſſe conditionem in eſſendo, neque affirmari, vt talem; ſed tantum eſſe conditionem in affirmando: quatenus affirmatur conditionatum præciſe pro caſu, quo detur hypotheſis, & non pro alio. Hinc ad argumentum. Conceſſo antecedente, & prima conſequentia, diſtinguo vltimum conſequens. Ergo quoties affirmatur vnum ſub conditione alterius, affirmatur aliqua conducentia. Si affirmetur ſub conditione ex parte obiecti, concedo; ſi affirmetur ſub conditione ex parte actus, nego conſequentiam; quia, vt *A* ſit conditio in affirmando reſpectu *B* non requiritur conducentia ex parte obiecti, ſed ſolum quod affirmetur B. pro caſu duntaxat, quo extiterit A.

154 Reſtat modo explicare, quid requiratur ad veritatem propoſitionis conditionalis diſparatæ: vtrum videlicet eius veritas dicat exiſtentiam aliquam abſolutam, vel potius nullo abſolute exiſtente opus habeat, ſicut propoſitio conditionalis de conditione pertinente.

155 Dico ergo ad veritatem propoſitionis conditionalis diſparatæ requiritur abſoluta exiſtentia conditionati (licet eiuſmodi propoſitio ex modo affirmandi ab hoc præſcindat) v.g. data hac propoſitione. *Si Turca dormiat, Petrus conuertetur*, neceſſarium eſt, vt vera euadat (ſuppoſito quod hypotheſis nullatenus influat in conditionatum) quod Petri conuerſio abſolute futura ſit. Probatur hoc aſſertum.

156 Eſſe verum quod, ſi Turca dormiat, Ioannes conuertetur, habendo ſe impertinenter Turcam dormire ad Ioannis conuerſionem, eſt quod Ioannes conuertetur, ſiue Turca dormiat, ſiue non dormiat. At hoc dicit, quod abſolute Ioannes conuertetur. Ergo prædicta veritas involuit quod Ioannes abſolute conuertetur. Conſequentia eſt bona. Probo maiorem, poſtea minorem probaturus. Non impertinenter ſe haberet A. ad B. ſi exiſtente A exſtiturum eſſet B. & deficiente A. defecturum eſſet B. Igitur quod, ſi exiſtat A. exiſtat B. habendo ſe impertinenter A. ad B. eſt quod exiſtat B. ſiue exiſtat, ſiue non exiſtat A. Antecedens videtur lumine naturæ clarum, id enim, quo exiſtente, exiſtit B, &, quo defi-

cien-

ciente, deficit B. conducit, ſiue intrinſece, ſiue extrinſece ad B. ergo quod impertinenter ſe habet ad B. quando eſt ſimul verum quod, ſi illud exiſteret, exiſteret B. ita ſe habet, vt exiſteret B. ſiue illud impertinenter ſe habens exiſteret, ſiue non exiſteret.

157 Minor autem, nempe verum eſſe, quod Ioannes conuertetur, ſiue Turca dormiat, ſiue non dormiat, dicere, quod Ioannes abſolutè conuertetur: facile videtur probari. Nam Ioannem conuertendum eſſe, ſi Turca dormiat, & ſi Turcà non dormiat, excludit hanc veritatem *Ioannes non conuertetur.* Ergo dicit hanc veritatem *Ioannes conuertetur*: conſequentia eſt bona. Antecedens probatur. Si Ioannes non conuertendus eſſet, vel non eſſet conuertendus dormiente Turca, vel non eſſet conuertendus non dormiente Turca: aliter enim eſſet caſus chymæricus: ſiquidem defectus conuerſionis eſſet futurus, quin Turcæ ſomnus exiſteret, & quin deficeret: ſed neque defectus conuerſionis Ioannis eſſet futurus dormiente Turca, aliter enim eſſet verum, *Si Turca dormiat Ioannes non conuertetur*, neque defectus conuerſionis Ioannis eſſet futurus non dormiente Turca, quia eſſet verum *ſi Turca non dormiat Ioannes non conuertetur.* Ergo ſi verum eſt Ioannem conuertendum, ſiue Turca dormiat, ſiue non dormiat, non erit verum abſolute, Ioannem non conuertendum eſſe: Ergo erit verum oppoſitum, videlicet Ioannem abſolutè conuertendum eſſe.

158 Dices; verum eſſe quod, ſi Turca dormiat, Ioannes conuertetur, habendo ſe impertinenter ſomnum Turcæ ad conuerſionem Ioannis: attamen dari hanc veritatem diſparatam, ſiue diſparato modo ſe habente hypotheſi reſpectu conditionati, non eſſe, quod Ioannes conuerteretur, ſiue Turca dormiret, ſiue non dormiret; ſed ſolum quod ſomnus Turcæ neque conducat ad conuerſionem, neque ad carentiam conuerſionis viciſſimque carentiam ſomni, neque ad conuerſionem, neque ad defectum conuerſionis proficiat, quod quidem non arguit conuerſionem futuram, ſiue Turca dormiat, ſiue non dormiat: quia non videtur repugnare quod ſomnus Turcæ, neque ad conuerſionem, neque ad carentiam conuerſionis conducens ſit: & tamen verificentur ſimul hæ duæ propoſitiones: *Si Turca dormiat Ioannes conuertetur*; *ſi Turca non dormiat Ioannes non conuertetur.* Sicut enim verum eſt quod, ſi Tur-

Digitized by Google

ca dormiat, Ioannes conuertetur, quin Turcam dormire iuuet de facto ad conuerſionem, & ſimiliter poteſt ſeorſim ab altera veritate eſſe verum quod, ſi Turca non dormiat, Ioannes non conuertetur, quin defectus ſomni ad defectum conuerſionis iuuet de facto; cur non poterit vtrumque ſimul verum eſſe, quin Turcam dormire, vel non dormire conducat de facto in conuerſionem, potius quam in Ioannis non conuerſionem?

159 Fateor non facile probari efficaciter repugnare vnum extremum v. g. A, habere ſe impertinenter reſpectu alterius extremi v. g. B. nihil iuuando ad B. aut ad defectum B, & tamen veras eſſe has duas propoſitiones: *Si exiſtat A, exiſtet B. ſi deficiat A deficiet B.* Cæterum exiſtimo difficultatem non ex obſcuritate, ſed potius ex nimia rei claritate oriri: aliqua enim vſque adeo humano innoteſcunt intellectui, vt egre admodum clariora alia in eorum valeant reperiri probationem. Huiuſmodi arbitror eſſe hoc principium: *Id, quo exiſtente, exiſtit aliud, & quo deficiente, deficit aliud, non omnino impertinenter ſe habet reſpectu illius.* Et ſimiliter hoc: *quod exiſtit omnino independenter ab A. non deficeret, quamuis deficeret A.*

160 Quod iterum declaratur. Hæc veritas: *Si exiſtat A. exiſtet B.* nihil prorſus iuuante A. importat exiturum eſſe B. quin ita exiturum fundetur vllo modo in exiſtentia entitatis A: ergo importat exiturum pro caſu entitatis A proinde, ac ſi talis caſus non daretur; hoc autem eſt formaliſſime exiturum eſſe B. ſiue exiſtat A, ſiue non exiſtat. Ergo hoc requiritur ad veritatem illius propoſitionis: *Si exiſtat A, exiſtet B. nihil prorſus iuuante A.*

SECT. VI.

Illationes ex dictis.

161 INfertur ex dictis primo. Propoſitionem conditionalem diſparatam non recte explicari per propoſitionem copulatiuam, ita, vt hæc propoſitio: *Si Turca dormiat, Ioannes conuertetur* reddat hunc ſenſum: *Turca dormiente Ioannes conuertetur, ſiue in aliqua ſimul duratione Turca dormiet, & Ioannes,*

Digitized by Google

nes conuertetur. Probatur. Propoſitio conditionalis ad ſui veritatem non requirit, quod conditio exiſtat, ſed quod, ſi conditio exiſtat, detur id, quod affirmatur dari caſu, quo detur talis conditio: Ergo propoſitio conditionalis diſparata non affirmit vtrumque extremum abſolute: Antecedens probatur, & declaratur. Supponamus Ioannem conuertendum, ſiue Turca dormiat, ſiue non dormiat, in quo nulla eſt implicatio. In hoc caſu vera eſt hæc propoſitio. *Ioannes conuertetur, ſiue Turca dormiat, ſiue non dormiat.* Ergo etiam ſeorſim erit verum *Ioannes conuertetur, ſi Turca dormiat*, & etiam *Ioannes conuertetur, ſi Turca non dormiat.* Ergo hæ propoſitiones conditionales non affirmant exiſtentiam conditionis: alioqui eſſent ſimul veræ hæ duæ propoſitiones: *Turca dormit, & Ioannes conuertitur, Turca non dormit, & Ioannes conuertitur*, qua propter conuerſio Ioannis coexiſteret ſimul de facto duplici cōtradictorio.

162 Infertur ſecundo. Neque propoſitionem conditionalem diſparatam ſufficienter explicari per propoſitionem diſiunctiuam de carentia conditionis, vel exiſtentia conditionati; ſiue, quod idem eſt, per propoſitionem negantem coexiſtentiam conditionis cum carentia conditionati v. g. hæc propoſitio, *Si Turca dormiat, Ioannes cōuertetur.* Inſufficienter ita exponitur: *Non exiſtent ſimul Turcam dormire, & Ioannem non conuerti.* Probatur: ſupponamus, neque Turcam dormire, neque Ioannem conuerti. In hoc caſu verum eſt, vel Turcam non dormire, vel Ioannem conuerti: quia ad veritatem propoſitionis diſiunctiuæ ſufficit aliquod extremum ex diſiunctiuè affirmatis. At non eo ipſo in hoc caſu verum eſt, quod, ſi Turca dormiat, Ioannes conuertetur: Ergo propoſitio hæc inſufficienter explicatur per illam. Minor probatur. Suppoſito, quod Turcam dormire impertinenter ſe habeat ad conuerſionem Ioannis, & ad non conuerſionem, & ſuppoſito, quod Ioannes non conuertatur, carentia conuerſionis Ioannis eodem modo exiſtet, ſiue Turca dormiat, ſiue non dormiat. Præter quamquod, adhuc in propoſitione conditionali de conditione pertinente v. g. *Si exiſtat auxilium exiſtet conſenſus*, non eo ipſo, quod deficiant auxilium, & conſenſus, verum eſt, quod ſi exiſtat auxilium, exiſtet conſenſus: Ergo longe minus in conditionali diſparata, cum conditio nullo modo conducat in conditionatum, ſi tamen dicas te in aliquo ſenſu ex his, quos reiecimus, intellige-

re propoſitionem conditionatam, facile tibi reſpondebo perperàm in hoc ſenſu intelligi, cum alius reliquus ſit, qui magis propoſitioni conditionatæ congruus ſit, iuxta communem verbi conditionati acceptionem.

163 Infertur tertio: propoſitionem conditionatam de conditione diſparata, quæ non affirmat conditionem diſparato modo ſe habere reſpectu conditionati, affirmare conditionatum reſtringendo affirmationem ad caſum, quo exiſtat hypotheſis, præſcindendo ex modo affirmandi ab eo, quod hypotheſis iuuet, vel non iuuet ad conditionatum. Patet ex dictis, quia propoſitio conditionata præſcindit ex modo affirmandi ab eo, quod ſit de conditione diſparata, potius quam de conditione pertinente: ſed affirmare hoc modo eſt dumtaxat affirmare conditionatum, reſtringendo affirmationem ex parte modi caſum hypotheſis, præſcindendo ab eo, quod iuuet, vel non iuuet: Ergo talem ſenſum continet propoſitio conditionalis prædicta. Si vero affirmetur B. vt exiturum ſub hypotheſi A, vt ſub hypotheſi diſparata, affirmatur, ſaltem æquiualenter, vt exiturum abſolutè, quia affirmatur vt exiturum, ſiue exiſtat, ſiue non exiſtat. A. Ex quo infertur abſolutè exiturum B. Ergo ſaltem æquiualenter affirmatur abſolutè exiturum B. Ex qua doctrina.

164 Infertur quarto, Deum propriè loquendo, non habere ſcientiam conditionatam, ſeu mediam de euentu ſub conditione diſparata. Explicatur hæc concluſio. Deus debet cognoſcere obiectum, quà perfectione cognoſcibile eſt pro ſigno, pro quo illud cognoſcit: ſed pro ſigno, pro quo eſt cognoſcibilis v. g. conuerſio Petri ſub hypotheſi ſomni Turcæ, eſt etiam cognoſcibilis, vt abſolutè futura: ergo Deus non cognoſcit hāc veritatem. *Si Turca dormiat Petrus conuertetur* ſub expreſsione cōditionata præſcindente ex ſuo modo tendendi ab eo, quod conuerſio ſit, vel non ſit abſolute futura, ſed cognoſcit conuerſionem, vt abſolute futuram, & ſomnum Turcæ, vt impertinenter ſe habentem ad prædictam conuerſionem. Conſequentia eſt bona, & maior certa: alioqui Deus poſſet cognoſcere imperfecte obiectum. Minor conſtat ex dictis: quia, vt ſupra diximus, verum eſſe conuerſionem futuram ſub hypotheſi aliqua nihil iuuante ad conuerſionem, infert infallibiliter conuerſionem abſolutè futuram eſſe. Ergo pro ſigno, quo datur eiuſmodi veritas cognoſcibilis eſt conuerſio, vt abſolutè futura.

Digitized by Google

1651. Infertur quinto. Propoſitionem de hypotheſi in adæquatê impertinente, & in adæquatê diſparata reſpectu conditionati, exigere ad ſui veritatem exiſtentiam abſolutam illius partis conditionari, reſpectu cuius impertinenter ſe habet. V. g. in hac propoſitione. *Si Turca dormiat: & Turca dormiet, & Petrus cõuertetur.* Requiritur ad illius veritatem, quod Petrus abſolutê conuertendus ſit. Facile probatur ex dictis, quia conuerſio Petri ita erit pro caſu ſomni Turcæ, vt nullo modo fundetur in tali ſomno: Ergo per inde erit in tali caſu, ac ſi talis caſus non daretur: Ergo erit ſiue Turca dormiat, ſiue non dormiat: atqui hoc arguit, vt ſupra probatum eſt conuerſionem Petri abſolutê futuram eſſe: Ergo vt ſit vera illa propoſitio requiritur quod abſolutê ſit futura conuerſio Petri.

QVÆST. XVII.

De proprietatibus Scientiæ Mediæ.

AD plenam Scientiæ Mediæ intelligentiam eius proprietates oportet inueſtigare: plures enim Scientiæ Mediæ proprietates inſunt, quæ, & difficultatem continent non exiguam, & quarum exacta diſcuſſio plurimum ad prædeſtinationis perfectiorem notitiam iuuabit.

SECT. I.

De multiplicitate Scientiæ Mediæ.

1 NOn eſt nobis ſermo de multiplicitate reali, cum inter actus Diuinos toti Trinitati communes nulla ſit: nec de multiplicitate dumtaxat mentali, quæ parui momenti eſt, ſed de multiplicitate virtuali, quæ in ſuſceptione duplicis prædicati contradictorij conſiſtit. Hoc eſt: vtrum dentur in Deo cognitiones conditionatæ contingentes, quibus prædicata conueniant contradictoria? Vel potius dicendum ſit omnes cognitiones conditionatas contingentes vnam virtualem Scientiam Mediam conſtituere. Cumque in Deo non ſolum Scientia Media directa, verumetiam, & reflexa ſit: neque ſolum de actibus humanis; ſed de actibus, quo-

quæ diuinis liberis ſit Scientia Media: de omnibus inueſtigandum eſt; an vnam, vel potius multiplicem virtualiter Scientiam Mediā conſtituant?

2 Sit prima concluſio. Inter ſcientiam directam de conſenſu v.g. ſub hypotheſi auxilij, & ſcientiam reflexam (ſiue diſtinguatur, ſiue non diſtinguatur, hac, vel illa ratione à ſcientia abſoluta de collatione auxilij, à quo modo præſcindo) habentem pro conditione hanc Scientiam Mediam directam, & pro conditionato hypotheſim ſcientiæ directæ, datur diſtinctio virtualis. Hoc eſt; Scientia Media hæc *ſi exiſtat auxilium exiſtet conſenſus*; diſtinguitur virtualiter ab hac: *Si auxiliū prauideatur efficax, exiſtet*. Probatur hæc concluſio. His ſcientijs conueniunt prædicata contradictoria. Ergo diſtinguuntur virtualiter. Antecedens probatur. Scientia Media directa conſtituit, vel ſaltem conſtituere poteſt ſignum indifferentiæ diuinæ ad decernendum auxilium A. At ſciētia reflexa nequit tale ſignum conſtituere cum ſcientia directa. ergo conueniunt illis prædicata contradictoria. Maiorem ſuppono ex principijs in Societate communibus: quandoquidem omnes ferme noſtri Doctores aſſerunt Deum ex notitia conditionata efficaciæ, vel inefficaciæ auxilij dirigi, ita, vt ex illa poſſit, vel ad conferendum moueri, vel retrahi ab eius auxilij collatione. Vt late diximus quæſt. 2. de Præd.

3 Minor igitur, in qua poteſt eſſe difficultas, oſtenditur. In ſigno indifferentiæ ad collationem, & negationem auxilij, nequit intelligi aliquid connexum cum exiſtentia auxilij. At ſcientia reflexa, ſimul cum directa de efficacia auxilij ſunt quid connexum cum exiſtentia auxilij: Ergo ſcientia reflexa ſimul cum directa non conſtituit ſignum indifferentiæ ad collationem, & negationem auxilij. Maior eſt certa, minor facile probatur. Scientia reflexa verificat hanc propoſitionem. *Si auxilium prauidetur efficax, exiſtet*. Scientia directa efficaciæ verificat hanc *auxilium prauidetur efficax*, at hæc duplex veritas connectitur cum exiſtentia auxilij: Ergo illa duplex ſcientia connectitur cum exiſtentia auxilij, conſequenterque, non exiſtit, vtraque ſcientia in ſigno indifferentiæ.

4 Declaratur vlterius hæc ratio. Quæ virtualiter, non diſtinguntur ita ſe habent, vt nihil conueniat vni, quod non conueniat realiter vtrique ſimul, cum neutrum ab altero, aut ab vtroque ſimul virtualiter diſtinguatur: Sed Scientiæ Mediæ directæ de conſenſu ſub auxilio conuenit aliquid, quod non

non conuenit ſimultati huius ſcientiæ directæ; & ſcientiæ reflexæ de collatione auxilij ſub conditione ſcientiæ directæ de illius efficacia: Ergo ſcientia directa diſtinguitur virtualiter, tum à ſimultate vtriuſque ſcientiæ, tum à ſcientia reflexa, quandoquidem, ſi ab ea non diſtingueretur, neque à ſimultate vtriuſque ſcientiæ diſtincta foret. Minor probatur. Scientia directa de efficacia auxilij poteſt Deum dirigere ad eius liberam collationem: ſimultas vtriuſque ſcientiæ, vtpote connexa cum exiſtentia auxilij, non poteſt ita dirigere. Ergo conuenit vni aliquid, quod non conuenit alteri.

5 Aduerſus hanc concluſionem vnicum, ſed non leue argumentum eſt: quia nimirum videtur inferri eſſe infinitas ſcientias reflexas virtualiter diſtinctas, quod abſurdum eſt, licet oppoſitum nonnulli ſenſerint; quibus aliquando acceſſit Aldrete. Aſſumptum probatur. Hæc ſcientia reflexa: *Si auxilium præuideatur efficax, exiſtet*, diſtinguitur virtualiter ab alia reflexa ſupra reflexam tendente hac ratione: *Si Deus cognoſcat reflexe, quod ſi auxilium præuideatur efficax, conferetur, de facto conferetur.* De inde hæc ſecunda ſcientia diſtinguitur virtualiter ab alia tertia reflexa, cuius hypotheſis ſit hæc ſecunda, & ſic in infinitum. Ergo ſunt infinitæ ſcientiæ reflexæ virtualiter diſtinctæ. Primum antecedens probatur: ſicut ſe habet, prima ſcientia reflexa reſpectu ſcientiæ directæ, ita ſe habet ſcientia reflexa reſpectu primæ, & tertia, reſpectu ſecundæ, & ſic in reliquis: Ergo omnes diſtinguuntur inter ſe virtualiter.

6 Reſpondeo minime ex concluſione noſtra inferri infinitudinem ſcientiarum: quia, licet ob rationem traditam Scientia Media directa à ſcientia reflexa diſtinguenda virtualiter ſit, non tamen vna ſcientia reflexa ab altera ſcientia reflexa. Ratio huius ſumitur ex his, quæ in ſuperioribus diximus: ex eo enim ſcientia directa diſtinguitur à reflexa, quia ſcientia directa præcedere debet in ſigno indifferentiæ ad decretum collatiuum auxilij, quod ſe tenet ex parte hypotheſis; cumque ſcientia reflexa, ita dirigere non valeat: infertur illis prædicata contraria conuenire. At inter ipſas ſcientias reflexas non datur quod vna ſit in aliquo priori directionis, & indifferentiæ, in quo altera non ſit. Id circo nihil realiter conuenit vni, quod alteri proinde non conueniat. Scientiam reflexam Deum non dirigere, oſtendimus ſupra quæſt. 16. ſect. 3.

7 Sit ſecunda concluſio. Si verum ſit dari aliqua decreta Diuina, quæ ab intrinſeco habeant, nec imperari, nec dirigi poſſe à Scientia de aliquo euentu ſub conditione talium decretorum iuxta id, quod ſupra diximus loquentes de directione Scientiæ Mediæ actuum diuinorum: in hac, inquam, ſuppoſitione, à cuius veritate, vel falſitate modo præſcindimus: Scientia Media euentuũ, qui contingenter erunt ſub conditione talium decretorum, diſtinguitur virtualiter à Scientia Media de actibus humanis. Probatur hæc concluſio eadem ratione, qua præcedentem probauimus. Scientia Media horum actuum diuinorum nequit dirigere Deum ad tales actus, nec ſe tenere in priori indifferentiæ diuinæ ad tales actus. Sed Scientia Media de obiectis creatis, circa quæ verſantur hæc decreta, dirigit Deum ad hæc decreta concipienda, vt late conſtat ex tota quæſt. 2. de Prædeſtinatione. Ergo his Scientijs Medijs conueniunt prædicata contradictoria. Ergo diſtinguuntur virtualiter.

8 Sit tertia concluſio eidem principio inſiſtendo. Scientia Media habens pro conditionato aliquem actum diuinum pro libertate, & determinatione Diuina conceptum diſtinguitur virtualiter à Scientia Media humanorum actuum. Probatur. Scientia Media de aliquo actu Diuino ſub aliqua conditione nequit dirigere Deum immediate, vt ſupra oſtendimus, ad decretum, quod ſe tenet ex parte conditionati: quia talis ſcientia, vt coniuncta cum cognitione hypotheſis dirigente ad conditionatum connectitur intrinſecè cum decreto tenente ſe ex parte conditionati. At qui pro ſigno indifferentiæ diuinæ ad ponendum conditionatum, intellecta iam hypotheſi, intelligitur Scientia Media actuum humanorum, & euentuum, qui ex determinatione creaturæ erunt ſub conditione talis decreti, vt conſtat ex dictis tract. de Prædeſtin. quæſt. 2. & 3. Ergo Scientiæ Mediæ de actu Diuino, & Scientiæ Mediæ de actu humano conueniunt prædicata contradictoria. Ergo diſtinguuntur virtualiter.

9 Sit quarta concluſio. Reliqui actus Scientiæ Mediæ inter ſe virtualiter identificantur, ita vt omnes Scientiæ Mediæ directæ, quæ non ſunt de actibus Diuinis; ſed de humanis determinationibus, nullam inter ſe dicant virtualem diſtinctionem. V. g. Scientia Media de conſenſu Petri ſub vno auxilio, & de diſſenſu ſub altero. Item Scientia Media de operationibus liberis aliorum hominum ſub diuerſis auxilijs: omnes, inquam, hæ ſcientiæ vnam, & non plures virtualiter ſcientias conſtituunt. Explicatur hæc concluſio.

Deus

Deus modo habet ſcientiam virtualiter ſimplicem omnium euentuum futurorum ex determinatione humana ſub conditione humanæ libertatis ad eam determinationem. Quando autem Petrus in inſtanti præſenti conſentit auxilio A. poteſt diſſentire. Si vero diſſentiat, non ſolum non erit Scientia Media, quæ de facto affirmat conſenſurum; verum etiam deficiet tota Scientia Media, quæ omnes euentus futuros ſub cōditione enuntiat, & loco illius erit alia ſcientia, quæ indiuiſibiliter affirmet reliquos euentus, quos affirmat altera, & neget conſenſum, quem altera, ſi exiſteret, affirmaret.

10 Potiſsima huius concluſionis ratio eſt: quia ſimplicitas Diuina exigit, vt vbi neceſsitas non vrget, formaliter Diuinæ nec virtualiter quidem diſtinguantur, aut multiplicentur. Sed nulla eſt vrgens neceſsitas ad multiplicandas virtualiter præfatas Scientias. Ergo multiplicandæ non ſunt. Minor probatur. Rationes, quæ pro multiplicitate, & diſtinctione aliarum ſcientiarum militant, in ſcientijs de conditionatis à libero humano arbitrio dumtaxat determinabilibus, vim non habent. Cum enim nulla ex his ſcientijs à voluntate Diuina dependeat, poſſunt omnes ad quamlibet determinationem Diuinam in ſigno libertatis præcedere: ex eo enim, quod præcedant nulla Diuina libertas minuitur.

11 Ob. 1. Scientia conditionata de conſenſu Petri præcedit auxilij Petri collationem. At ſcientia de conſenſu Pauli non præcedit ad collationem auxilij Petri. Ergo ſuſcipiunt prædicata contradictoria: conſequenterque virtualiter diſtinguuntur. Conſequentia eſt bona, & maior certa in noſtris principijs. Minor probatur. Notitia de eo, quod impertinenter ſe habet ad conferendū Petro auxilium, non dirigit Deum ad illud cōferendum. Sed quod conſenſurus ſit, vel non ſit Paulus cum alio auxilio impertinenter ſe habet ad conferendum auxilium Petro. Ergo notitia illius veritatis non dirigit Deum ad vocandum Petrum.

Reſpondeo negando minorem, videlicet ſcientiam de conſenſu Pauli ſub auxilio B. non præcedere collationem auxilij Petri. Ad probationem reſpondeo 1. tranſmiſſa maiore, negando minorem: quia noticia de conſenſu Pauli, ſub auxilio B. poteſt mouere Deum ad conferendum Petro auxilium A. quia poteſt velle Deus quod Petrus conſentiat propter coniunctionem illius veritatis abſolutæ cum veritate conditionata de conſenſu Pauli ſub auxilio A.

12 Reſpondeo 2. diſtinguendo maiorem. Notitia de eo, quod

quod impertinenter ſe habet ad auxilium A. non dirigit ad eius collationem: ſi ea notitia nullum habeat obiectum pertinenter ſe habens ad auxilium A. concedo. Si habeat aliquod obiectum pertinenter ſe habens: nego maiorem. Cum autem notitia de efficacia auxilij A reſpectu Petri, & de efficacia auxilij B. reſpectu Pauli repræſentet efficaciam auxilij A. quæ, vt præuiſa pertinentiſsima eſt ad collationem auxilij A, ideo ſcientia vnam, & alteram efficaciam repræſentans dirigere poteſt ad quodlibet ex his auxilijs.

13 Ob. 2. Connaturalius eſt, quod in ſigno libertatis Petri ad conſentiendum, & diſſentiendum auxilio A detur in Petro dũtaxat libertas ad impediendam Scientiam Mediam de Petro ſolo, quam ad impediendam omnem Scientiam Mediam, quæ de facto eſt in Deo. Ergo connaturalius eſt, quod Scientia Media de conſenſu Petri non ſit virtualiter ſcientia de conſenſu reliquorũ. Antecedens probatur. Deus poteſt pro ſua libertate prius decernere Petrum, quam Paulum, & non decernere Paulo auxilium quouſque videat abſolutè, & in ſe ipſo conſenſum Petri, vt elicitũ medio auxilio A. Ex quo infertur poſſe Paulum pro ſua libertate, & dominio impedire libertatem, quam de facto habet Deus ad cõferendum auxilium Petro.

14 Cæterum hoc videtur difficile: quãdo quidem libertas Dei ad decernendum auxilium Petro videtur independens ab eo, quod poſtquam Petrus habet auxilium, illique conſentit, omnino liberum, & contingens eſt Deo. Quod autem dependens ſit in noſtro caſu, clarè deducitur ex dictis: quia ſignum libertatis ad conferendum auxilium Petro conſtituitur per ſcientiam ſimul repræſentantem euentum auxilij A. conferendi Petro, & euentum auxilij B. ſi conferatur Paulo. Cum igitur pro ſigno indifferentiæ Pauli ad conſentiendum, & diſſentiendum, ſit Paulus indifferens ad impediendam Scientiam Mediam, quæ de facto eſt, erit etiam indifferens, ad impediendam ſcientiam, per quam conſtitutum fuit ſignum libertatis Diuinæ ad conferendum auxilium Petro: quandoquidem inter eas Scientias nulla virtualis diſtinctio intercedit.

15 Reſpondeo: inconueniens non eſſe habere Paulum poteſtatem impediendi libertatem, quam de facto Deus habuit ad decernendum auxilium Petro: quia hoc ſolum probat dari mutuã prioritatem inter conſenſum Pauli, & Scientiam Mediam ipſius conſenſus, quatenus Scientia Media conſenſus Pauli præcedit conſenſum Petri, & hic præcedit collationem auxilij Pauli, & cõſequenter conſenſum eiuſdem Pauli: & ex alia parte conſenſus

Pauli

Pauli præcedit ad Scientiam Mediam, & ratione illius ad conſenſum Petri. Hæc autem mutua prioritas neceſſario debet concedi, vt ſuprà, tum hoc tract. tum tract. de præd. ſæpè docuimus.

SECT. II.

De impedibilitate Scientiæ Mediæ.

16 SVb præfixo titulo in quæſtionem vocamus: an hæc Scientia Media. V. g. *Si vocetur Petrus vocatione A* (ſub cuius vocationis nomine intelligo totam libertatem ad conſentiendum, & diſſentiendum) *de facto conſentiet*: poſita in rerum natura libertate, quæ eſt hypotheſis illius propoſitionis, humanæ voluntati ſubijciatur: ita vt ſit in poteſtate, & in manu Petri facere per diſſenſum ne talis ſcientia fuerit in Deo: ſed potius oppoſitæ nimirum: *Si Petrus vocetur vocatione A diſſentiet illi?* Vel potius dicendum ſit, eam Scientiam extra humanam poteſtatem penitus eſſe: ita, vt, licet voluntati liberum ſit ponere diſſenſum, ex quo per legitimam illationem infertur præceſſiſſe carentiam ſcientiæ affirmantis conſenſum, & ſcientiam enuntiantem diſſenſum: minimè tamen dicendum ſit voluntatem poſſe facere quod vna deficiat, & altera exiſtat.

17 Idem dubium eſt circa decreta omnia, quæ Scientia Media diriguntur, vt eſt decretum de conſenſu: decretum de gloria per conſenſum obtinenda: necnon decretum de ipſo auxilio vt efficaci. Cum enim omnia hæc decreta à Scientia Media dirigantur: ſi Scientia Media abſolutè impedibilis ſit ab humana libertate per exercitium abſolutum, conſequenter decreta poterunt impediri, vtpote quæ Scientiam Mediam eſſentialiter ſupponunt. Scientiam Mediam non poſſe ab humana libertate per ſuum exercitium liberum abſolutum impediri tenet P. Molina in concord. quæſt. 14. art. 13. diſp. 49. per totã. Tenent etiam, licet obſcurè alij ex antiquioribus Societatis. Ex profeſſo id etiam docent P. Ouiedo in manuſcriptis, & RR. quidam Salmãticenſes, quos apud alios noſtros reperies citatos, & impugnatos.

18 Scientiam Mediã, necnon decreta omnia, quibus Sciẽtia Media prælucet, per exercitium abſolutum humanæ libertatis poſſe impediri, conſtans iam ferè omnium authorum Societatis ſententia eſt: quam etjam docuere loquentes de Præſcientia

abſo-

Digitized by Google

abſoluta Altiſiodorenſis, Gilbertus Porretanus, & quidam Angli, vt refert Gregorius in 1. diſt. 42. quæſt. 1. artic. 2. qui etiam in eorum ſententiam propendet. Eandem amplectuntur D. Bonau. in 1. diſtinct. 40. in ſecunda part. art. 1. quæſt. 1. Ricard. diſt. 38. quæſt. 6. Scotus diſtinct. 40. quæſt. vnica, Ocham, & Gabriel diſt. 38. quæſt. 1. & cęteri Nominales communiter. Syluester in conflato quæſt. 22. artic. 5. Driedo de concordia liberi arbitrij, & Prædeſtinat. part. 2. cap. 2. & 3. Albertus Pighius lib. 8. de libero arbitrio cap. 1. Andræas de Vega lib. 2. in Concil. Trid. cap. 17. in reſponſione ad 3. obiectionem, & lib. 12. cap. 22. Antonius Cordub. lib. 1. quæſt. Theolog. quæſt. 55. dub. 11. & 12.

19 Huic ſententiæ libentiſsimè ſubſcribo: & eam ſic explico. Deus ita præuidet conſenſum Petri v. g. vt quando iam Petrus liber eſt ad conſentiendum, pro ſua libertate poſsit conſentiendo determinare Deum, vt ab æterno habuerit ſcientiam affirmantem Petrum conſenſurum, ſi vocetur auxilio A: & ſimiliter pro ſua libertate poſsit diſſentiendo operari; quod Deus ab æterno nullatenus habuerit ſcientiam affirmantem conſenſum; ſed potius ſcientiam oppoſitam, vtique ſcientiam enunciantem Petrum diſſenſurum, ſi vocetur auxilio A. Hæc ſententia ita explicata.

20 Probatur. 1. ex Aug. lib. 5. de Ciuit. cap. 10. *Illa neceſsitas formidanda eſt, quæ non eſt in noſtra poteſtate, non tamen timenda, nec libertatem deſtruens, quæ eſt in noſtra poteſtate.* Ergo iuxta Auguſtinum neceſsitas à nobis ineuitabilis libertatem tollit. Ergo coniunctum ex Scientia Media de efficacia auxilij, & ex auxilij exiſtentia (quod quidem coniunctum eſt neceſsitas conſenſus) vt libertatem non tollat, neceſſe eſt, quod à nobis poſsit euitari. At qui auxilium euitare non poſſumus. Ergo, vel debemus poſſe euitare Scientiam Mediam, vel funditus ruit noſtra libertas. Eodem diſcurſu probatur decreta connexa cum actu, vel ab humana libertate eſſe impedibilia, vel cum libertate minimè cohærere.

21 Probatur 2. hæc ſententia. Scientia Media ideo exiſtit, quia homo conſentiet, ſi vocetur. Ergo homo diſſentiendo poteſt facere quod ea Scientia non extiterit. Probatur hæc conſequentia. Qui poteſt impedire rationē exiſtendi alterum, & à qua eſſentialiter deſcendit, cōſequenter poteſt impedire illud alterum. Sed homo in caſu exiſtentiæ auxilij poteſt impedire conſenſum, qui pro illo caſu eſt ratio exiſtendi ſcientiam. Ergo conſequenter poteſt impedire ſcientiam. Diſcurſus legitimus eſt. Maior autem videtur lumine naturæ nota: qui enim poteſt facere ne exiſtat id, cui

Digitized by Google

cui alterum eſſentialiter nititur, poteſt facere ne exiſtat illud alterum: ſicuti qui ponit rationem determinantem eſſentialiter alterum, in cauſa eſt, vt exiſtat illud alterum. Minor vero conſtat ex communi conſenſu PP. aſſerentium non ideo res eſſe quia videntur; ſed potius ideo videri quia ſunt: vt latè probauimus ſupra quæſt. 11. ſect. 4.

22 Ex doctrina aliquorum ex noſtris RR. poſſet huic rationi reſponderi verum eſſe ex eo Deum cognoſcere futurum, quia eſt futurum. Cæterum eſſe futurum conſenſum, ſeu conſenſus futuritionem non eſſe ipſum conſentire de facto, quando accedit libertas conſentiendi; ſed eſſe quidpiam aliud realiter diſtinctum ab ipſo futuro, videlicet ipſam Scientiam Diuinam, vel aliquam Diuinam formalitatem, ſiuè quidpiam aliud, quod futuritio ſit, & à quo conſenſus *futurus* extrinſecè denominetur. Quare cum non conſequatur noſtrum liberum conſenſum futurum, neque ex illo proficiſcatur; ſed conſequatur futuritionem quandam extrinſecam: hinc colligitur potentem conſentire, & diſſentire, non poſſe ſua libera operatione determinare, vel impedire Scientiam Diuinam.

23 Hæc ſolutio ſpecie tenus verbis PP. reuerentiam exhibet, re tamen illis illudit, cum eorum menti planè opponatur. Patrum intentum eſt humanam libertatem cum præſcientia Diuina conciliare; vtque hoc præſtent, aſſerunt præſcientiam Diuinam non eſſe rationem, quare nos operemur; ſed potius è contra, noſtram operationem eſſe rationem, quare Deus id prænoſcat. Ergo de ea ipſa operatione, de qua negant à Diuina præſcientia ortum ducere, de eadem ipſa ſtatuunt eſſe rationem Diuinæ prænotionis. Cum igitur PP. negent præſcientiam Diuinam cauſam eſſe, ſeu rationem noſtri conſenſus in ſe ipſo, prout noſter cōſenſus eſt verè, intrinſecè, & realiter: de eodem conſenſu noſtro in ſe ipſo intrinſecè, & realiter, affirmant rationem eſſe Diuinæ prænotionis. Perperam igitur intelliguntur PP. loqui non de ipſo conſenſu in ſe ipſo, ſed de futuritione quadam extrinſeca, & à conſenſu diſtincta.

24 Præterea inepta eſſet ratio PP. ſi intelligenda veniret in ſenſu RR. quod enim Scientia Dei habeat pro ratione, vel ſe ipſam, vel quidquam aliud realiter diſtinctum à noſtro libero operari, dum hæc ratio non oſtendatur à noſtro libero operari deſcendere: quid conferat ad conciliandam libertatem cum Diuina præſcientia non video, cum ſit neceſsitas aliunde, quàm à

Digitized by Google

noſtro libero conſenſu proueniens: prædicta enim neceſsitas non eſt conſequens noſtram liberam operationem. Vbi ergo eſt vis huius rationis, quæ à PP. tanti æſtimatur.

25 Deinde, ſi res ſincere examinentur, verba PP. explicatione RR. non tam vim amittunt ad probandam impedibilitatem Scientiæ, quam potius ipſa verba oſtendunt ſententiam RR. de futuritione extrinſeca determinante ſcientiam, falſam penitus eſſe: nam PP. aſſerunt ſcientiam rei futuræ exiſtere, quia res futura eſt, & non è contra, vt ita oſtendant rationem determinantem ad ſcientiam, ſeu rationem, quare ſcientia exiſtat, in noſtra ſitam eſſe libertate. Si vero *futuram eſſe rem* ab ipſa re futura diſtinguatur, vlterius, ne caſum reddatur ſuum argumentum, tenentur probare prædictam extrinſecam futuritionem à nobis dependere. Hoc non probant; ſed potius, vt euidens ſupponunt *rem eſſe futuram* à nobis dependere. Ergo ideo eſt, quia ſub his terminis *operationem eſſe futuram* non intelligunt, niſi ipſum exercitium operandi intrinſecè, & in ſe ipſo, & non in alio diſtincto: de quo diſtincto redditeadem difficultas, præſertim ſi *rem eſſe futuram* in ipſa ſcientia conſtituatur, de qua eſt difficultas.

26 Probatur 3. noſtra ſententia ferè eiſdem argumentis, quibus tract. de Prædeſtin. quæſt. 6. reiecimus ex capite libertatis omnem prædefinitionem ſimpliciter antecedentem, & ineuitabilem. Quæ probationes ad hunc ſyllogiſmum reuocantur. Omne connexum cũ conſenſu v. g. & à voluntate inimpedibile, tollit poteſtatem diſſentiendi. Sed coniunctum ex Scientia Media conſenſus, & ex auxilio, connectitur cum conſenſu, vt eſt certum: & ex alia parte, ſi Sciẽtia Media nequeat à voluntate impediri, tale coniunctum inimpedibile eſt à voluntate: ſiquidem non poteſt impediri, qua parte dicit auxilium. Ergo huiuſmodi coniunctum tollere poteſtatem diſſentiendi. Maior, in qua eſt difficultas multipliciter à nobis probatur prædicta quæſt. 6. de Prædeſt. videantur, quæ ibi diximus. Modo tamen capita præcipua probationum, quas ibi latè expendimus, breuiſsimè perſtringemus.

27 Primo, qui habet impedimentum ad operandum à quo non ſe poteſt expedire, quodquè impedire non poteſt, nequit operari, vt patet in eo, qui catenis vinctus eſt; qui quidem ex eo non poteſt ambulare, quia patitur impedimentum vinculorũ, à quo nequit ſe expedire. At qui connexum cum conſenſu inimpedibile à voluntate, eſt impedimentum diſſentiendi, à quo nulla

ratio

ratione ſe valet voluntas expedire. Ergo tale connexum tollit poteſtatem diſſentiendi.

28 Secundo. Ille, qui caret aliquo requiſito eſſentiali ad operandum; nec habet poteſtatem illud requiſitum eſſentiale cōparandi, non habet poteſtatem operandi. Sed cui ineſt connexũ cum conſenſu à ſe ineuitabile, deeſt eſſentiale requiſitum ad diſſenſum: ſiquidem deeſt illi carentia talis connexi eſſentialiter requiſita ad diſſenſum, quam carentiam nequit homo comparare. Ergo tali homini deficit poteſtas ad diſſenſum. Maior huius diſcurſus adeo eſt nota, vt nequeat alijs clarioribus terminis oſtendi; qui enim, vt emat libros, indiget pecunijs, quas neque habet, neque comparare poteſt, euidens eſt non poſſe libros emere.

29 Tertio. Qui non poteſt, neque in ſua manu habet falſificare aliquam præmiſſam, ex qua euidenter infertur conſequens, non poteſt falſificare conſequens. Sed qui habet coniunctum illud connexum cum conſenſu, à quo coniuncto nequit ſe expedire, nequit falſificare aliquam ex duabus præmiſsis, ex quibus legitime deducitur exiſtere conſenſum. Ergo nequit falſificare propoſitionem affirmantem exiſtere conſenſum. Ergo neque diſſentire: quando quidem ſi diſſentiret, falſa redderetur propoſitio affirmans conſenſum exiſtere. Minor eſt certa, quia, poſito tali coniuncto, veræ ſunt hæ duæ propoſitiones. *Si exiſtit coniunctum connexum eſſentialiter cum conſenſu, exiſtit conſenſus. Exiſtit coniunctum connexum eſſentialiter cum conſenſu.* Ex quibus legitime infertur hoc conſequens, *Exiſtit conſenſus.* Quarum propoſitionum neutram poteſt homo falſificare: ſiquidem maior eſt neceſſariæ veritatis: & minor, cum fundetur in exiſtentia talis coniuncti, nequit falſificari ab eo, qui coniunctum impedire non poteſt. Cæterum eum, qui non valet falſificare aliquam præmiſſam, perinde non poſſe falſificare concluſionem videtur euidēs: quia veritas cōcluſionis includitur in veritate præmiſſarũ.

30 Quarto, & præcipuè. Qui patitur connexionē cũ cōſenſu à ſe ineuitabilē; nō poteſt ponere diſſenſum cōponendo illũ cũ cōnexo cũ cōſenſu, quia talis cōpoſitio implicatoria eſt. Deinde nō poteſt ponere diſſenſum diuidendo illũ à tali cōnexione: ſiquidē diuidere diſſenſum à tali cōnexione, eſt facere ne exiſtat ea cōnexio. voluntas autē nequit facere ne exiſtat cōnexio, quã impedire nō poteſt. Ergo voluntas nequit ponere diſſenſũ, aut in ſenſu cōpoſito, aut in ſenſu diuiſo eius cōnexionis. Sed exiſtente aliquo extremo incōponibili cũ diſſenſu, nullus eſt alius modus ponēdi

dũ.

Digitized by Google

34 Verum, vt ait P. Aldrete de ſcientia diſp. 23. ſect. 2. num. 2. hi omnes egregiè ſunt decepti: nam potius ea propoſitio fuit approbata à Louanienſibus, qui Riuum impugnabant, & contra ipſum Romæ cauſam agebant. Vt hoc pateat proponendus eſt error Petri de Riuo, eiuſque argumentum, & Louanienſium ſolutio, vt manifeſtum ſit, quam ingentem deceptionem patiantur aduerſarij.

35 Petrus de Riuo, vt conſtat ex cauſa eius non multo pridem Romæ inuenta, vt aſſerit loco iam citato P. Aldrete, negabat Deo ſcientiam futurorum contingentium, & abſolutè aſſerebat *nihil præcedere per lineam ſucceſſionis mediam euentum futuri contingentis, quod eiuſmodi euentum inferre poſſet per neceſſariam conſequentiam*. Specialiterque aſſerebat non eſſe verum dicere modo. *Mortui reſurgent quod generale iudicium erit*: affirmabatque, *quod Deus non eſt præſcius futurorum, quod Deus non vult res priuſquam fiant*.

36 Hunc errorem hoc argumento probabat ſub his terminis propoſito. *Ex quo ad præteritum non eſt potentia illud eſſet inimpedibile*: nempe Scientia Dei, vel propoſitio Prophetæ. *Sed ex inimpedibili per conſequentiam neceſſariam non ſequitur niſi inimpedibile*, quare futurus *euentus rei eſſet inimpedibilis*. Hoc eſt argumentum Petri de Riuo contra Scientiam infallibilem Dei de euentu futuro exiſtentem ante exiſtentiam rei futuræ. Quaſi diceret Riuus. Scientia exiſtens ab æterno non eſt in tẽpore impedibilis: quia præceſsit ab æterno: & ad præteritum nõ datur potentia. Sed quod infertur per conſequentiam neceſſariam ex aliquo inimpedibili, inimpedibile eſt. Ergo euentus futurus, qui quidem per legitimam conſequentiam infertur ex Sciẽtia Dei de ipſo (quæ ſcientia iuxta Riuum inimpedibilis eſt ex eo quod ad præteritum non datur potentia) inimpedibilis eſt; & conſequenter non contingens, aut liber.

37 Huic argumento non reſpondent Louanienſes negando minorem illius diſcurſus continentem propoſitionem illam vniuerſalem nempe: *Quod ſequitur neceſſario ex inimpedibili, inimpedibile eſt*: ſed concedendo illam, explicant maiorem diſtinguẽtes duplex præteritum, quorum vnum eſt inimpedibile; aliud vero impedibile. Hæc ſunt eorum verba apud eundem Aldrete ibidem. *Pro ſolutione huius rationis diſtinguendum eſt de duplici præterito ſicut diſtinxit Petrus de Tarantaſia ſuper 1. ſent. diſt. 38. videlicet, quia quoddam eſt præteritum quod ſignificatur vt*

Digitized by Google

purè præteritum, vt Adam fuit: quoddam autem præteritum ſignificatur cum connotatione, vel incluſione futuri temporis, & futuri contingentis. Primum eſt impedibile: & eiuſmodi ſunt omnia præterita, quæ inferunt per conſequentiam neceſſariam euentum futuri contingentis quod ſore. Hucuſque Louanienſes.

38 Ex dictis conſtat, nec Sixtum IV. nec Louanienſes damnaſſe noſtram ſententiam: imò tam longe abeſſe ab eius damnatione, vt potius eam conceſſerint, & probauerint, & iuxta illius doctrinam argumento Petri de Riuo feciſſe ſatis. Quam ob rem pro noſtra ſententia, & pro hac propoſitione proculdubio ſtāt Louanienſes, & Petrus de Tarantaſia: imò, & Albertus Magnus quem poſtea Louanienſes pro eadem doctrina allegarunt.

39 Reſtat modo (ſemel ſtabilita impedibilitate Scientiæ Mediæ) explicare qua ratione ſi debeat habere extremum impedibile, tum reſpectu poteſtatis impeditiuæ, tum reſpectu alterius extremi, ratione cuius impediri valet: vt ita tota hæc abſoluatur difficultas.

40 Dico igitur. Vt vnum extremum poſſit impedire alterum, requiritur quod extremum impediens ſit formaliter defectus alicuius, cum quo extremum impedibile connectitur connexione non puræ poſterioritatis; ſed vel antecedentiæ, vel concomitantiæ. Explicatur.

41 Extremum, quod impeditur, eatenus per aliud impeditur, quatenus ex vi alterius deficit illi aliquid neceſſariū. Hoc igitur, cuius defectu deficit extremum impeditum v. g. A. debet non ſe habere purè pro poſteriori ad A. ſed vel antecedenter ad A. vel concomitanter. Hac ratione ex defectu obiecti deficit in Deo cognitio: quia obiectum non ſe habet purè pro poſteriori ad eius ſcientiam; ſed pro priori in genere determinatiuo: quando quidem quia datur obiectum, ideo cognoſcitur. Similiter ideo per defectum Scientiæ Mediæ impediri poſſunt decreta prædefinitiua Scientiæ ſubnixa, quia ſcientia in genere directiuo præcedit ea decreta: debet enim Deo prælucere ſcientia, cui decretum innititur. Præterea, ſemel admiſſa (quod mihi falſum penitus eſt) duplici libertate inter ſe mutuo comitanter, quoad exercitium connexa, quælibet aliam per ſuum exercitium determinare valebit: quia earum exercitia comitanter inter ſe connectuntur. Deinde ideo decretum prædefinitiuum Thomiſticum impediri non valet per diſſenſum, quia ita purè ad decretum prædefinitiuum præcedit, vt illud nec ſubſequatur, nec comitetur.

42 Ra-

42 Ratio huius eſt: quia ſi A, purè præcedit ad B. libertas ad A. plenè exercet ſuum dominium antequam intelligatur B. Vel ergo A. connectitur eſſentialiter cum B. vel non connectitur. Si non connectitur, quamvis deficiat B. non deficiet A. cum ad A. non requiratur neceſſario B. Si connectitur. Ergo intellecto A. intelligitur neceſsitas omnino antecedens entitatis B. Ergo ponetur B. abſque libertate immediata: quare non ſolum non erit libertas ad impediendum B. medio A. Verum neque erit libertas immediata ad B. Ex quo iterum infertur poteſtatem ad B. vel includere A. videlicet quando neceſſario ponitur, vel includere carentiam entitatis A. nimirum quando ponitur libere. Nunquam ergo poteſtas ad B. erit poteſtas ad impediendum A.

SECT. III.

De prioritate Scientiæ Mediæ reſpectu actuum Diuinæ voluntatis.

43 DE hac prioritate late egi tract. de Prædeſtinat. quæſt. 2. per totam: ideo hic non prioritatem Scientiæ Mediæ ſtrictè diſcutiam; ſed ſolum eam ob oculos abſque diſputatione proponam, vt Scientiæ Mediæ cum Prædeſtinatione nexum patefaciam: ſimulque Scientiæ Mediæ ad Prædeſtinationem cũ libertate conciliandam indicetur vtilitas.

44 Intellecta Scientia Media de determinatione liberæ creaturæ (de qua modo loquimur: nam quid ſpeciale habeat Scientia Media actuum diuinorum iam ſupra diximus) v.g. *Si Petrus vocetur auxilio A. conſentiet* triplex decretum poſſumus in Deo diſtinguere, prout ad noſtrum attinet inſtitutum. Aliud circa auxilium, quod eſt hypotheſis illius ſcientiæ: aliud circa conditionatum, nempè conſenſum: & aliud circa id, quod ſupponit conſenſum, ſiuè conditionatum illius ſcientiæ: v.g. gratiam, & gloriam. Ad hæc tria decreta tum prouidè, & prudenter concipienda, tum cum humana libertate conciliãda, deſeruit Scientia Media de conſenſu ſub auxilio A.

45 Deſeruit ad decretum de auxilio: quia Deus in ſigno indifferentiæ ad conferendum, vel negandum Petro auxilium A. cognoſcit quem ſortietur euentum auxilium A. ſi conferatur:

Digitized by Google

aliòquin Deus cæco modo in auxiliorum collatione procederet; vt latè oſtendi tract. de Prædeſtinat. Hac igitur prælucētia Sciētiæ Mediæ ad decretum de collatione auxilij fit, tum quod prouidè illud Deus conferat, ſiquidem illud confert ſciens quem effectum ſit habiturum: tum, quod Deus ob altiſsimos fines noſtræ cognitioni impervios, quem vult vocet ea vocatione, quæ ſcit ei congruere, & alium pulſet eo auxilio, cui ſcit fore diſſenſurum. Quapropter neque vnius conſenſus, neque diſſenſus alterius reſpectu Dei ſint caſuales. Fit etiam illæſam humanam conſeruari libertatem. Cū enim non ideo Petrus ſit conſenſurus, quia Deus præuidet; ſed potius Deus præuideat; quia ipſe conſenſurus eſt: hinc deducitur Petrum vocatum auxilio A. poſſe diſſentire, & hac ratione impedire, quod Deus præuideat fore conſenſurum ſi vocetur: conſequenterque rectè cohærere in auxiliorum collatione Deum prouidentiſsimè operari abſque humanæ libertatis diſpendio.

46 Ex his principijs deducitur quando Deus præuidendo efficaciam, vel inefficaciam auxilij illud confert per decretū eſſentialiter connexum cum Scientia Media conſenſus v. g. poſſe Petrum per diſſenſum impediendo eam Scientiam Mediam impedire decretum illud connexum cū conſenſu, determinando Deū ad decretum auxilij componibile cum diſſenſu, modo quo diximus tract. de Prædeſtinat. tota quæſt. 3.

47 Deſeruit etiam Scientia Media ad decretum de conſenſu (qui conſenſus eſt conditionatum Scientiæ Mediæ) quod eſt Prædefinitio noſtri actus liberi. Deus enim inſtructus Scientia Media, tum de conſenſu Petri futuro, ſi ei conferatur auxiliū A. tum de diſſenſu, ſi conferatur auxilium B. poteſt prudenter decreto intentiuo, & non exequutiuo velle efficaciter conſenſum Petri. Cum enim per Scientiam Mediam certo cognoſcat habere media, quibus obtineat à Petro conſenſum liberum, nempe auxilia efficacia: poteſt decernere conſenſum liberum, quo decreto neceſsitetur ad decernendum in alio ſigno auxilium præuiſſum efficax.

48 Ex hac doctrina deducitur Deum, tum decernere prudenter, & non temerè conſenſum, cum illi ratione Scientiæ Mediæ certo conſtet de medio efficaci ad obtinendum conſenſum: tum habere notitiam ad ſeligenda media, ne imprudenter in finis aſſequutione ſe gerat: tum denique hominis libertatem non lædi. Cum enim hæc prædefinitio actus liberi ſupponat Scientiam Me-

diam

tiam, & Scientia Media impedibilis ſit à voluntate humana: planè ſit hominem poſſe ſuo diſſenſu impedire huiuſmodi prædefinitionem: conſequenterque facere, ne auxilium ſit collatum illi ex intentione efficaci ſui conſenſus. Ex quo iterum deducitur prædefinitionem non eſſe neceſſitatem conſenſus antecedentem, & ineuitabilem; ſed potius eſſe hominis arbitrio ſubiectam.

49 Vtilis eſt etiam Scientia Media ad decreta de alijs rebus conſequentibus conſenſum liberum. V. g. ad decretum de gloria, vt corona: quia Deus præuidens hominem conſenſurum vltimo inſtanti vitæ, ſi vocetur auxilio A. poteſt illi decernere intentiuè gloriam vt coronam: videt enim illi ſuppetere media efficacia ad id obtinendum. Similiterque inſtructus huiusmodi ſciẽtia ſeligit auxilium efficax præ inefficaci, vt benè decedat, & ita illi gloriam vt coronam exequutiuè decernat. Hæc prædefinitio intentiua gloriæ, cum Scientia Media conſenſus finalis dirigatur, erit impedibilis per finalem diſſenſum, modo quo prædefinitio conſenſus eſt impedibilis per diſſenſum.

50 Eadem ratione vtilis erit Scientia Media, ſi ex alijs capitibus diſtinctis à libertate non repugnet, de qua non repugnantia latè egi tract. de Prædeſtinat. quæſt. 12. per totam, ad prædefinitionem pœnitentiæ: ad prædefinitionem Chriſti, vt Redemptoris, & ad alia decreta huiuſmodi: ſiquidem Deus per Scientiã Mediam præuidet habere in ſua manu media efficacia ex hominis libertate, vt id obtineat: & poſtea eadem ſcientia inſtructus poterit media vtilia ab inutilibus ſecernere. Deinde cum talis voluntas efficax pœnitentiæ v. g. innitatur Scientiæ Mediæ, tum peccati futuri, de quo futura eſt pœnitentia, tum ipſius pœnitentiæ futuræ ſub conditione talis auxilij: homo poteſt impediendo eam Scientiam Mediam impedire prædefinitionem pœnitentiæ huiuſmodi ſcientiæ ſubnixam.

51 Ex dictis colligitur 1. duplicem prioritatem habere Scientiam Mediam reſpectu actuum diuinæ voluntatis: aliam puræ directionis: aliam directionis, & motionis. Reſpectu decreti, quod non mouetur ex obiecto per Scientiam Mediam præcognito, ſe habet Scientia Media in priori directionis dumtaxat, ſiuè in priori indifferentiæ. V. g. Deus præuidens auxilium eſſe inefficax, confert illud: ita, vt cognitio illius veritatis conditionatæ de inefficacia auxilij ſe habeat in ſigno libertatis, quatenus eſt in ſigno apto ad retrahendum Deum ab eius auxilij collatione. In prædicto caſu hæc ſcientia præcedit ad collationem auxi-

Digitized by Google

lij dirigendo,& illuſtrando Deum: ſiquidem conſtituit immediatam libertatem Diuinam ad illud conferendum. Et vt tract. de Prædeſtinat. quæſt. 2. ſect. 5. & 6. probaui, ſufficit hæc directio vt præcedere natura ad collationem auxilij dicatur: quandoquidem tota libertas immediata præcedit ad opus liberum.

52 Idem dicendum eſt de Scientia Media, quæ eſt in ſigno apto ad poſitiuè mouendum; de facto vero non mouet, quia Deus pro ſuo libito poteſt moueri adæquatè ex vno motiuo, nullatenus ſe mouendo ex alio. Ratio eſt: quia etiam in hoc caſu conſtituit ea ſcientia ſignum indifferentiæ immediatæ: cumque tota libertas immediata præcedat ad opus, reſpectu cuius libertas eſt: ideo hæc ſcientia præcedere debet decretum, cuius immediatam libertatem conſtituit.

53 Cæterum reſpectu decreti, quod mouetur ex obiecto Scientia Media propoſito, præcedit ſcientia, non ſolum directiuè, ſed etiam motiuè: quæ eſt ſtrictior, & perfectior præcedêtia. Quando enim confert Deus auxilium, quia efficax eſt, mouetur ex efficacia auxilij: & ideo ſcientia eam efficaciam Deo repræſentans ſe habet pro priori, modo quo bonitas, vt cognita, præcedit eius amorem.

54 Ex dictis colliges, iuxta ſententiam conſtituentem in Deo decretum comitans Scientia Media non regulatum, minimè neceſſariam eſſe Scientiam Mediam ad diſtributionem auxiliorum, vt Deus conferat potius efficax, quam inefficax. Cum enim Deus quodlibet auxilium poſſit reddere efficax ſuo comitante decreto, quo liberè determinet creaturam ad liberè conſentiendum: pariterque, ſuſpendente Deo ſuum decretum comitans, quodlibet auxilium inefficax reddatur: non opus eſt Deo Scientia Media, vt conferat auxilium efficax præ inefficaci: quandoquidem ſuo decreto comitanti pro ſuo arbitrio poteſt reddere efficax quodlibet auxilium. Hæc ſatis. Dicta cedant in laudem, & gloriam Dei, Beatiſsimæque Virginis Mariæ abſque culpa originali in ſuæ primo conceptionis inſtanti: D. Aurelij Auguſtini: Sanctorum Ignatij de Loyola, & Franciſci Xauerij, & omnium Sanctorum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

FINIS.

Digitized by Google

MISSA IN FESTO
S. FRANCISCI
BORGIÆ CONFESSORIS
NON PONTIFICIS.

Introitus.

Pſ. 36. OS iuſti meditabitur ſapientiam, & lingua eius loquetur iudicium: lex Dei

Ibid. eius in corde ipſius. Pſ. I. No-

in benedictione eſt. Similem illum fecit in gloria ſanctorum, & magnificauit eum in timore inimicorum, & in verbis ſuis monſtra placauit. Glorifi-

[illegible] florebit: ſicut cedrus Libani multiplicabitur. Alleluia.

Sequentia ſancti Euangelij ſecundùm Matthæum.

Matt. 19.d

IN illo tempore: Dixit Simon Petrus ad Ieſum. Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te: quid ergo erit nobis? Ieſus autem dixit illis: Amen dico vobis, quod vos qui ſecuti eſtis me, in regeneratione, cum ſederit Filius hominis in ſede maieſtatis ſuæ, ſedebitis & vos ſuper ſedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Iſrael. Et omnis qui

non fraudaſti eum: poſuiſti in capite eius coronam de lapide pretioſo.

Secreta.

SAcris altaribus, Domine, hoſtias ſuperpoſitas ſanctus Franciſcus Borgia, quæſumus in ſalutem nobis prouenire depoſcat. Per Dominum noſtrum.

Communio. Fidelis ſeruus, & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuã: vt det illis in tempore tritici menſuram. Luc. 12.

Poſtcommunio.

matrem, aut vxorem, aut filios, aut agros propter nomen meũ, centuplum accipiet, & vitam æternam poſsidebit.

Pſ. 20. Offertorium. Deſiderium animæ eius tribuiſti ei Domine, & voluntate labiorum eius

cramenti beatus Franciſcus Borgia, pro nobis intercedendo: vt & conuerſationis eius experiamur inſignia, & interceſsionis percipiamus ſuffragia. Per Dominum noſtrum.